Csehszlovák autóipar

Az újabb állomás

A jelenlegi — hatodik — ötéves terv idején is *jelentős fejlődésen* megy keresztül Csehszlovákia nagy hagyományokkal rendelkező gépkocsigyártása. A fejlesztési program alapja az az 1971-es kormányhatározat, amely az évtized végéig *meghatározta* a fő tennivalókat az iparág számára, s a többi között alapelvnek tekinti a gépkocsigyártás *megosztását* Csehország és Szlovákia között, a szocialista országok *együttműködésének* továbbfejlesztését, valamint a gépkocsiipar beruházásainak csoportosítását az ötödik és a hatodik ötéves tervben.

Csehszlovákiában a személy-, a teher-, valamint a speciális autókat gyártó 27 üzemet a GAZ (Ceskoslovenske Automobilové Závody) tröszt fogja össze. Az autógyártás jelentőségét jól mutatja, hogy az egész gépipari termelésnek ez az ágazat adja a 20 százalékát. Északi szomszédunk személy- és teherautói jól ismertek mind az öt kontinens országútjain, a termelésnek ugyanis *egynegyede* exportra kerül.

A személyautók közül a legismertebb a Mlada Boleslavban készülő Skoda-család. (A koprivnicei Tatra-gyár is készít személykocsikat, kis szériában.) Jelenleg évi 200 ezer Skoda kerül ki a gyár szerelőcsarnokaiból, de a fejlesztések eredményeként az évtized végére a termelés *megközelíti majd a félmillió darabot.* Tavaly kezdődött meg az S 105-ös és az S 120-as típusok sorozatgyártása, s az alapmodell felhasználásával a későbbiekben de Luxe, Super de Luxe és egyéb változatokat is gyártanak majd. Érdemes megjegyezni, hogy 1975-ben *minden kilencedik* csehszlovák állampolgárra jutott egy autó, a jelenlegi tervidőszak végére már minden ötödikre.

Nemcsak a személyautógyártás, hanem a tehergépkocsi-ipar is változásokon megy keresztül ebben az évtizedben. A KGST-szakosodás eredményeként Csehszlovákia az úgynevezett *közép- és nehézteherautók* gyártásával foglalkozik. A Tatra-gyár hamarosan megkezdi új típusa, a T 815 sorozatgyártását, de folytatják a korábbi nehéz tehergépkocsik szerelését is. A tervek szerint a koprivnicai gyáróriás hamarosan évi *20 ezer* teherautót készít. A libereci Liaz-gyár is nehéz-tehergépkocsik gyártására specializálódott, a futószalagon itt is *új típusokat* készítenek. A prágai Avia-gyár egyik legújabb terméke a francia Saviem-licenc alapján gyártott 1,5—3 tonnás tehergépkocsi. Ezzel az üzemmel áll kooperációs kapcsolatban az Ikarus. Az együttműködés eredménye egy olyan kisautóbusz-típus, amelyhez a prágai gyár szállítja a francia licenc alapján az alvázat, a karosszéria felszerelése pedig az Ikarus feladata.

A csehszlovák gépkocsiipar számára igen fontos a KGST-n belüli együttműködés. A legszorosabb kapcsolatok az NDK gépjárműiparával alakultak ki. Egy megállapodás értelmében a két ország *közösen gyárt majd személyautókat, amelyhez a hátsóhidakat és a motorokat az NDK szállítja.* Az Autopal-gyár fényszórókat szállít a Lada-programhoz, Bulgáriában szerelik össze a Skoda-gyár 10 tonnás teherautóinak egy részét, Bulgária hátsóhidakat és különböző alkatrészeket exportál.

Eredményes kooperációs szállítási kapcsolat alakult ki a magyar és a csehszlovák gépjárműipar között is. A győri MVG a többi között főtengelyeket, hátsóhidakat szállít, sebességváltókat, különböző alkatrészeket, tartozékokat vásárol északi szomszédunktól. Miután Csehszlovákiában a nagy ütemben bővülő gépkocsiállomány szervizellátása gondokkal jár, a magyar ipar komplett szervizállomásokat is *exportál.* A csehszlovák gépjárműipar ugyancsak jól ismert terméke az autóbusz, amelyből a Skoda-gyár évente mintegy 4000 darabot gyárt. Félmillió motorkerékpárt és mopedet is gyárt évente a csehszlovák gépjárműipar.

A termelés bővítésével párhuzamosan folyik az autógyárak rekonstrukciója, kapacitásának növelése, valamint új termelőberuházások építése. Különösen keresettek a speciális rendeltetésű — szemétgyűjtő, többféle mezőgazdasági feladatot ellátó, folyékony anyagokat szállító stb. — tehergépkocsik, ezért ebben az ötéves tervben ezek gyártásának *növelése* is fontos feladata az iparágnak.

Szlovákia is mindinkább bekapcsolódik a járműipar fejlesztési programjába. Szó van arról, hogy Bratislava mellett épül fel a Skoda-gyár testvérüzeme, amely a tervek szerint csaknem *20 ezer dolgozót foglalkoztat* majd. Az új gyár építése egyébként lehetőséget ad arra is, hogy részegységek gyártása más szlovák városokban történjen, s a gyár köré így „beszállítói hálózat" építhető ki.

Az autóipar kiemelt fejlesztésének *utolsó harmada* kezdődött meg Csehszlovákiában. A beruházások koncentrálásával, az igények pontos felmérésével, valamint a KGST-n belüli szakosodás és kooperáció révén a csehszlovák autóipar az évtized végére várhatóan teljesíti az eléje kitűzött feladatok *minőségi* és mennyiségi követelményeit.

G. Gy. — Sz. P.

Karba tett kezekkel

A TMK gondjai – A szakmai presztízs is ösztönözhet

A nehéziparban a termelési érték tíz százalékát fordítják az állóeszközök karbantartására. Ennyi pénzre már *illenék érzékenyen figyelni* — ám a felelősség *mégsem egyformán fejlődött ki a vállalatoknál.* Ritka az a cég, ahol a TMK-tevékenység valóban *tervszerű megelőző karbantartást* jelent.

Mert a tervszerűség sokaknál jobbára kimerül abban, hogy ha kell, ha nem leállítják a gépet és „megjavítják". Csakhogy a gépek nem ismerik a naptári határidőt. Egyáltalán nem biztos, hogy valóban évente szorulnak az alapos átvizsgálásra, generálozásra. Mégis, ma még *teljesen újszerű* kezdeményezésnek minősül, hogy néhány vállalatnál diagnosztizálják a berendezéseket, hosszú időszakon keresztül megfigyelt tünetek alapján megállapítják, *mikor és milyen mértékben érdemes felújítani azokat.*

A kivételek

Ha a Dunai Kőolajipari Vállalat példáján okulva máshol is elvégzik a karbantartás költségszámításait valószínű azonos következtetésre jutnak. Egyszerű összeadással kiderült: a karbantartás állandó költségei (az előkészítés, a szerelések, az alkatrészek és a segédtevékenységek értéke) alkotják a kiadások *60 százalékát.* Ha tehát ritkítják a nagyjavítások számát, *csökkentik az egy évre jutó állandó költséget.* Ezért 1973-ban kimondták: ezután a ciklust *két évre nyújtják.* De a két év sem a maximum. Lehetne annál több is, a hatósági előírások azonban kötelezővé teszik a nyomástartó edények *kétévenkénti* felújítását. A DKV-ban így is több millió forintot takarítottak meg és végre, hosszú idő után a karbantartók „látókörébe" kerültek azok a perifériális munkák, melyeket eddig jobb híján — *elhanyagoltak.*

Szerencsére nem a DKV az egyetlen fecske, amely a ciklusidőket a berendezések *műszaki igénye* alapján határozza meg. A Borsodi Vegyi Kombinátnál ezt így fogalmazták meg: azoknál a berendezéseknél, amelyeknél hatósági előírások *nem* kényszerítenek az állandó vizsgálatra, a karbantartási ciklusokat *megnyújtottuk,* illetve fokozatosan *áttértünk a diagnosztikai elveken alapuló karbantartásra.* Vagyis nemcsak azt kísérjük figyelemmel, hogy mikor kell a berendezéseket javítani, hanem azt is, hogy *mikor nem kell.*

Tovább fejlesztették a DKV módszerét. Feltételezték ugyanis, hogy rendszeres feljegyzések alapján meghatározható minden gép, berendezés leggyakrabban meghibásodó gyenge pontja. „Gyenge pont" kereséssel — két év óta — tették *tervszerűen megelőzővé a karbantartást.* Az összegyűjtött információkkal ugyanis közvetlen segítséget adnak a karbantartáshoz kapcsolódó fejlesztésekhez. Így a karbantartás *már nemcsak a korábbi állapot mechanikus helyreállítására korlátozódik, hanem a technológiai megújításával kiküszöbölhetik a gyenge pontokat!*

Ehhez, mint ahogy a diagnosztikai vizsgálatok értékeléséhez is feltétlenül szükséges a számítógép. A szakemberek egy részének túlzó véleménye szerint ugyanis a karbantartás nagyobb része az információgyűjtés, rendszerezés, értékelés. Ezt a feladatot Kazincbarcikán R 20-as számítógéppel oldják meg. (A ciklusidő-megnyújtás egyetlen akadálya éppen az, hogy nem elég csak kihagyni egy-egy évet a nagyjavítások sorából. A DKV-nál például számos készülék, berendezés üzemeltetési módját változtatták meg, sőt több helyütt új berendezéseket építettek be a termelés közbeni elszennyeződés, a korróziós károk csökkentéséért.)

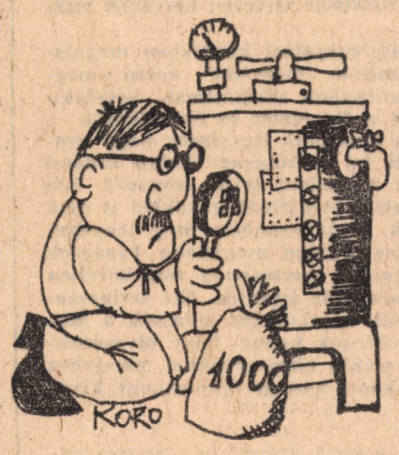

Önellátás?

A Tiszai Vegyi Kombinát etilén üzeme három hónapig egy gramm etilént nem termelt volna, ha csak beletörődnek „sorsukba", a „megváltoztathatatlanba" a gyár vezetői. A hatósági előírások szerint ugyanis az üzem 326 nyomástartó edényének vizsgálatára és felújítására kényszerültek volna. Csakhogy a TVK-ban is hallottak a diagnózisról. Kérték a hatóságot, hogy *ne kelljen nagyjavítani mindegyiket* — és a kéréshez csatoltak egy jelentést, amiben 15 ezer méréssel támasztották alá kívánságukat. A veszély *előrejelzéshez* vásárolt berendezések 10 millió forintba kerültek. Viszont bebizonyították, hogy elég a nyomástartó edények közül *csak hatvanat* nagyjavítani. Titkon örülhettek ennek a kazánbiztosok is, mert az országrészben nincs annyi belőlük, amennyi elég lett volna a vizsgálatok elvégzéséhez.

Az esetleges nagyjavításokhoz sem találni elegendő kivitelezőt. A vegyipari üzemekben pedig egy-egy nagyjavítás felér sok más profilú gyár akár egész éves beruházási tevékenységével. Bonyolítja a helyzetet, hogy a vegyipari vállalatok *nincsenek egy véleményen* a karbantartáshoz igénybe vehető külső erők *mértékét* illetően. Vannak akik *mindent maguk szeretnének csinálni,* arra hivatkozva, hogy ha megrendelik a nagyjavítást mástól, akkor kiszolgáltatottjaivá válnak a külső szerelők munkaintenzitásának és időbeosztásának. Látszólag mellettük szól, hogy az Egyesült Államokban — ahol köztudottan a legjobban elterjedt a szolgáltatás — az üzemeknek csak *tíz százalékának nincs jelentős önálló karbantartó részlege.* Hetven százalékuk pedig a lehető *legteljesebb önellátásra* rendezkedett be. Ennek ellenére itthon inkább kényelmi és tradicionális okok miatt — a Nehézipari Minisztérium véleménye szerint — az optimálisnál nagyobb a „házi" karbantartók száma. Jobbára az is csak *általános tévhit,* hogy egyáltalán nem lehet kivitelezőket találni. Erre a DKV az ellenpélda, ahol nem rendezkedtek be a mozdonyok, a számítógép és a laboratóriumi műszerek javítására.

Nem annyira újszerű egy másik megoldás sem, mégsincs igazán keletje. Alig akad követője a BVK, a Tiszai Vegyi Kombinát és a Péti Nitrogénművek *együttműködésének.* Négy éve állapodtak meg abban, hogy *kölcsönösen részt vesznek a másik cég nagyjavítási munkálataiban.* Tapasztalataik szerint a módszer *igen hatásos,* mert a „testvér"-vállalat karbantartói precíz és gyors munkát végeznek, hogy így mutassák meg szakmai tudásukat és szorgalmukat. *A szakmai presztízs is lehet ösztönző erő...*

Csupán a kívánságra alapozva azonban a saját karbantartóit *csak kevéssé késztetheti a gyár a hasonló színvonalú munka elvégzésére.* Még nem kiforrottak ugyan az új módszerek, de az alapelvek és a kezdeti tapasztalatok alapján egyértelműen jobbak mint a csak normázott és az aszerint premizált bérezési formáknál. Almásfüzitőn, a Timföldgyárban például elérték, hogy a prémiumkeret a hasznos termelési idő növelésétől függ. Vagyis, ha a karbantartás színvonala *romlik, gyakoribbak lesznek a hibák,* s ez csökkenti a hasznos időalapot. Igaz, e módszer megvalósításához az is kell, hogy általában *ugyanazok* a szerelők javítsák a berendezések minél nagyobb részét — így *érezzék* közvetlenül, hogy tőlük is függ *mikor áll le váratlanul egy-egy gép.* A Borsodi Vegyi Kombinátnál ezt úgy fokozták, hogy amíg a karbantartók prémiumfeladata a termékmennyiség, addig a termelőknek a karbantartási költségeken is múlik, hogy *mennyi lesz a jövedelmük abban a hónapban.*

Az esetlegességnél jobb

Mert arra is szükség van, hogy a gépet kezelő betanított vagy szakmunkás is vigyázzon, tudja, érezze mennyit nyer a vállalat, és ezzel ő maga, ha *csökkenti* a karbantartás költségeit. A vállalatok között a karbantartás megszervezésében, tervezésében azonban még *igencsak nagyok a szemléleti különbségek.* Van ahol a tevékenységek szervezésével, a módszeres megelőzéssel, másutt az érdekeltség előtérbe helyezésével kísérleteznek. *És látványos eredményeket érnek el,* mert *szerény sikereik* voltak eddig... És ezt nem is a próbálkozások elismerésének csorbításául érdemes megjegyezni, hiszen még mindig azok vannak *kevesebben,* akikben a karbantartásról, a gazdálkodásban betöltött szerepéhez illő kép alakult ki. Ez *nemcsak* a vegyipari üzemekre vonatkozik. Mert sokáig *nem tartható a tévhit:* hogy akkor megy rendjén a verkli, ha a karbantartó karba tett kézzel ül...

Vicsek Ferenc

Magyar—vietnami tárgyalások

(Folytatás az 1. oldalról)

fejlesztési programjának megvitatása áll.

A VSZK és a Magyar Népköztársaság központi tervező intézményei vezetőinek találkozójára olyan időszakban kerül sor, amikor a magyar—vietnami gazdasági kapcsolatokban *sok irányú fejlődésre nyílik lehetőség.* Az árucsere-forgalom 1975-ig éves szintű kormánymegállapodások alapján bonyolódott és 1976-ban jött létre az *első hosszú lejáratú együttműködési egyezmény* Magyarország és az újraegyesült Vietnam között. A vietnami gazdasági vezetés, mint ismeretes, *kiemelt fontosságú feladatnak* tekinti a szocialista országokkal való gazdasági-kereskedelmi kapcsolatok széles körű fejlesztését.

A Vietnamba irányuló magyar kivitel tavaly 18 millió rubel volt, behozatalunk összértéke 7,3 millió rubel. Az idei összforgalom tervezett értéke 36,2 millió rubel, a Vietnamba irányuló magyar export *főbb tételei:* gyógyszeripari termékek, alumínium hengereltáru, ipari elektromos elektronikus berendezések, mérőműszerek, vegyipari cikkek stb. Behozatalunk fontosabb cikkei: mezőgazdasági és kézműipari termékek, kávé, tea, textilféleségek stb.

A Magyar Népköztársaság kormányszintű megállapodás keretében hosszú lejáratú *fejlesztési hitelt nyújt* a VSZK-nak. Ebből a tervek szerint a többi között *három új objektum* létesül majd: egy fonoda, egy fényforrásgyár és egy háztartási hűtőszekrénygyár. A mostani magas szintű tanácskozás várhatóan *megyorsítja* a szóban forgó létesítményekre vonatkozó szerződések megkötését. A magyar—vietnami gazdasági együttműködés ígéretes formája lehet a *bérmunka* jellegű kooperáció. Vietnam jelentős *kihasználatlan* munkaerőkapacitással rendelkezik és ez különböző termelési kooperációs kapcsolatok létrehozására ösztönözheti az ellenkező előjelű gondokkal küzdő magyar vállalatokat. A bérmunka-kooperáció legfontosabb megvalósulási területei a *könnyűipar, a gumiipar* és a *gépipar* lehetnek.

HORIZONT

Jugoszlávia kapcsolata a fejlődő országokkal

Az utóbbi években egyre *eredményesebben fejlődik* Jugoszlávia gazdasági és kereskedelmi együttműködése a fejlődő országokkal. 1977-ben a megelőző esztendőhöz viszonyítva a fejlődő országokba irányuló jugoszláv kivitel 37,3, a behozatal pedig 21,7 százalékkal *növekedett.* A jugoszláv vállalatok külföldi beruházási munkáinak több mint *70 százalékát* a harmadik világ országaiban végzik.

Sikeres cukornádaratás Kubában

Félidejéhez közeledik a *Kubai Köztársaságban* a cukornádaratás. Annak ellenére, hogy bizonyos körzetekben az esőzések hátráltatták a munkát, a betakarításban és a feldolgozásban országszerte *magasabb termelési eredményeket* értek el, mint a múlt év hasonló időszakában.

Japán külkereskedelmi mérlege

Japán külkereskedelmi mérlegének *többlete* 1977-ben *megnégyszereződött,* s összege 9,75 milliárd dollár volt. Japán tavaly 14 százalékkal *kevesebb* árut exportált az *Egyesült Államokba,* mint 1976-ban. Az onnan importált áruk értéke 5 százalékkal kevesebb, mint egy évvel korábban. A közös piaci tagországokba irányuló japán export 10 százalékkal, az onnan érkező import 5 százalékkal *növekedett.*

Lengyel—osztrák szénszállító vezeték

Osztrák vegyi és acélipari vállalatok egy csoportja bejelentette, hogy szenet továbbító távvezetéket akar építeni Lengyelország és Ausztria között. A csoport februárban *lengyel—osztrák közös vállalatot* létesít. A távvezeték *Katowice* és *Linz* között továbbít szenet nagy nyomású víz segítségével.

A TANÁCSOK FÓRUMA 1977. évi fontosabb írásainak címjegyzéke (I.)

Örömmel teszünk eleget olvasóink kívánságának, akik — részben leveleikben, részben pedig személyes találkozásaink, ankétjaink alkalmával — régóta kérik tőlünk: időnként tematikai csoportosításban adjuk közre a TANÁCSOK FÓRUMA hasábjain megjelent fontosabb írásaink, cikkeink, riportjaink címjegyzékét. Sokfelé ugyanis olvasóink ezeket az újságoldalakat összegyűjtik, megőrzik és — mint mondták — gyakran előfordul, hogy ügyintézés közben, vagy éppen egy-egy testületi döntés előkészítésekor szívesen keresnék vissza egyik-másik írásunkat.

Anélkül, hogy bármely tanácsigazgatási kérdésben megalapozatlanul és eltúlzottan valamiféle „mérvadó", netán „meghatározó" jelentőséget tulajdonítanánk írásainknak, kétségkívül megtisztelőnek érezzük ezt a figyelmet és érdeklődést.

Azonban már most felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy címjegyzékünk korántsem ölelheti fel a Magyar Hírlap tanácsi jellegű témakörének 1977-ben megjelent teljes anyagát. Két okból. Egyfelől a Fórum hasábjain megjelent írásokból is csak a legfontosabbakat válogattuk. Ami azonban még lényegesebb: a hetente kétszer teljes oldalon megjelenő Tanácsok Fóruma csupán a tanácsigazgatás szerteágazó témakörében írt cikkeink, riportjaink egyharmadát jelentik. Ezt természetesen csakis azok érzékelik, akik napilapként olvassák a Magyar Hírlapot. Ennek ellenére bízunk benne, hogy olvasóinknak jó szolgálatot teszünk az alábbi címjegyzékkel, amelyhez hasonlót a jövőben nem évenként, hanem félévenként kívánunk közölni.

TESTÜLETI MUNKA, KÖZÉLET

Vita a testületi demokráciáról (Budapest, IX. kerület, 1. 11., Baranya megye, I. 18.); **Riasztó napirend?** (I. 25.); **A testület és az apparátus szembeállítása nélkül** (II. 8.); **A lakóhelyi közélet mindenesei** (Budapest, VII. kerület, II. 12.); **Mit ér a jó jelentés?** (III. 22.); **Közéleti beszédhibák** (II. 26.); **Nők a tanácsban** (III. 5.); **Egy tanácstagi csoport hétköznapjai** (Szolnok megye, III. 22.); **Ha elköltözik a tanácstag** (Kővágóörs, III. 26.); **A törvény szellemében** (Fejér megye, IV. 2.); **Az elnök — házon kívül** (IV. 6.); **Ahogyan a képviselő látja a tanácsok munkáját** (Mezőkövesdi járás, IV. 13.); **A magánélet szerepkörében** (IV. 30.); **Vita a testületi demokráciáról** (Zala megye, V. 3.); **A testületi demokráciáról szóló sorozat vitazárója** (V. 24.); **Kéz-feltartás nélkül . . .** (V. 28.); **Kétarcúság és közöny** (VI. 28.); **A nélkülözhetetlen bizottságok** (Dunaharaszti, VII. 16.); **Nemzetiségek és képviselet** (Pilisszentkereszt, Elek, Tököl, VIII. 16.); **Mit tehetünk együtt — egymásért?** (Vas megye, IX. 13.); **A tanács tekintélyéről** (Jászberény, IX. 24.); **Merre „nyitott" a tanács Kazincbarcikán?** (Kétrészes riport, X. 8. és X. 11.); **A képviselő fogadónapján** (Budapest, XI. kerület, X. 18.); **Tájékoztatás, tömegkapcsolat** (Pomáz, X. 22.); **A nagyvázsonyi példa** (X. 22.); **Nem „bizottságosdit" játszanak!** (Makó, XI. 7.); **Vizsgáztatás?** (a falugyűlésekről, XI. 26.); **A főváros vezetői Miskolcon** (XII. 13.); **Lakóhelyi boldogulás** (Budapest, VII. kerület, Szob, Dunaújváros, Fejér megye, XII. 24.).

TANÁCSTAGI TEVÉKENYSÉG

Egy tanácstag lemondásának története (Salgótarján, II. 19.); **Társ-község — képviselet nélkül** (Kővágóörs, III. 8.); **Egy munkás tanácstag kényszerű döntése** (Budapest XIII. kerület, III. 12.); **A cselekvőképesség határai** (Budapest, XVI. kerület, III. 19.); **Az utolsó lakógyűlés** (Budapest, IX. kerület, III. 26.); **Tizenhat év őszinteség** (Decs, IV. 2.); **A lemondás az egyedüli kiút?** (Budapest, II. kerület, IV. 9.); **Mit ér a tanácstag, ha nő** (Budapest, X. kerület, IV. 19.); **A tanyavilág városi követei** (Kecskemét, V. 10.); **A segítés hármasszabálya** — munkásasszony a tanácsban, (XX. kerület, V. 10.); **Fáradhatatlanok** (Jászberény, Gödöllő, Gyöngyös, VII. 5.); **Nesze semmi? . . .** (a tanácstagi beszámolókról, VII. 30.); **Testületen kívül — a testületért** (III. kerület, VIII. 27.); **Még figyelmetlenségből sem!** (a tanácstagok rangja, tekintélye, megbecsülése (IX. 6.); **Vannak ilyen válaszok is** (XI. kerület, IX. 6.); **A fogadónapok haszna** (XIV. kerület, X. 15.); **A helyszínen** (testületi ülés a tanácsházán kívül, XI. 1.); **Az én munkamódszerem** (I. kerület, XI. 15.); **Tanácstag — „főállásban"** (VIII. kerület, XI. 22.); **Vitázó találkozások** (X. kerület, XII. 20.).

SZAKIGAZGATÁS

Hatósági munka, városfejlesztés, az elnökhelyettesek szerepe (folyóiratszemle, I. 11.); **Lássuk a hatásköri listát** (Jánoshalma, I. 22.); **Hová lettek a kisiparosok?** (Tamási, I. 22.); **Jogpropaganda — egy tanácskozás elé** (III. 12.); **Város és járás kézfogása** (Szolnok, IV. 6.); **A percek értéke** (VI. kerület, IV. 13.); **Még egyszer a járlatlevélről:** tényleg vége a körmölésnek? (Jászdózsa, Jászárokszállás, MÉM, IV. 26.);

Ügyek, perek, tanulságok: Vita egy bérlakás körül (V. 3.); Átlátszó csere-bere (V. 10.); Bírság ellen nincs orvosság? (V. 17.); Hol a borban az igazság? (V. 24.); A nyugtától nem volt nyugta (VI. 7.); Szerencseszerződés? (VI. 24.). Piroska és a farkas (gépjárműadó, VII. 16.); Se haszon, se élvezet (a haszonélvezetről, VIII. 6.);

Önerőből, kísérletező kedvvel (Szolnok, V. 17.); **Pótkérdések** (visszatérés az állatkísérő lapokra, V. 17.); **Egy átlagos munkanap** (VIII. kerület, V. 21.); **Csak az iskola szereti?** (az államigazgatás középiskolai oktatása Vas megyében, V. 26.); **A szakszervezet állásfoglalása** (V. 31.); **Értsünk szót — magyarul!** (Vas megye, VI. 7.); **Vaklárma volt, de tanulság is akadt** (Zala megye, VII. 9.); **Hol a határ?** (a hatáskörökről, VII. 9.); **Szomszédolás, városkapcsolatok** (Sopron, VIII. 6.); **Saját hatáskörben és központilag** (Szolnok megye, VIII. 9.); **Keszthely és az egész járás** (VIII. 13.);

A Polgári Törvénykönyv és a tanácsok: Élettárs — társbérlő (VIII 27.), Ágyúval — verébre? (lakbérhátralék, felmondási jog, IX. 13.), Mikor a Pál kéménye füstöl . . . (a birtokháborításról, IX. 20.), Az ámokfutó sertés (a kártérítésről, X. 4.), Amikor megbotlik egy ló (a kármegosztásról, X. 8.), Táncon vett békétlenség (birtokháborítás, X. 11.), Meddig telek a telek? (a kisajátításról, X. 18.), A Zsiguli esete a szarvasbikával (a vadkárról, X. 25.), Lehet egy eljárással kevesebb? (a gyámhatóság gyakorlatából, XI. 1.), Sok jó ember kis helyen (tartási szerződés, XI. 15.), A szerencse árnyéka (bérbeadó és bérlő jogvitája, XI. 29.), A Nagy Pillanat szerződése (tartási szerződés, XII. 13.);

A családi ünnepek és a tanács (Zala megye, IX. 3.); **A törvényességi felügyeletről** (a Legfőbb Ügyészség tapasztalatai, X. 11.); **A kisajátítás új szabályozása** (Monori járás, X. 15.); **Mezőgazdasági ingatlanforgalom, vízgazdálkodási társulások** (az Elnöki Tanács törvényerejű rendelete, X. 29.); **Közigazgatási napok Celldömölkön** (X. 29.); **Szervező közigazgatás** (XI. 12.); **Lássuk, mi csinál a járás?** (Ráckevei járás, XI. 26.); **Sok hűhó — semmiért** (az iskolai napközik térítési díja, XII 10.).

ÜGYINTÉZÉS, KORSZERŰSÍTÉS

Az elodázás ára (a hivatali halogatásról, I. 15.); **Lehet egy kicsit ésszerűbb?** (II. kerület, I. 29.); **Ügyfélként — inkognitóban . . .** (XVII. kerület, II. 1.); **Ügyintézés a tanács kapujában** (VII. és XXI. kerület, II. 15.); **Beszéli Ön a hivatali nyelvet?** (II. 22.); **Hol tart a jogszabályrendezés?** (a Minisztertanács ülése után, V. 31.); **Egyszerűsítés fent és lent** (Somogy megye, VI. 4.); **Mikrofilm az irattárban** (VI. 28.); **Korszerűbben** (számítástechnika Borsodban, pénzügyi ritmusváltás Szolnok megyében, új technikai eszközök az V. kerületben, jegyzőkönyv magnetofonon, VII. 23.); **Gyorsfénykép ügyfelekről — ők sem angyalok** (IV. kerület IX. 10.); **Hol tartunk az egyszerűsítésben?** (beszélgetés **dr. Raft Miklóssal**, IX. 27.); **Egy nap a gyámhatóságnál** (II. kerület, X. 1.); **Lehetőségeink és korlátaink** (a Veszprém megyei vb-titkár az egyszerűsítés tapasztalatairól, X. 18.); **A törökszentmiklósi modell** (XI. 15.).

A címjegyzék közlését jövő keddi számunkban folytatjuk.

Tagozatok, képzési idő, jelentkezés

Előkészületek a főiskolán

Az idén érettségizőknek korai lenne böngészniök a felsőoktatási intézmények tájékoztatójában az *Államigazgatási Főiskolára* vonatkozó tudnivalókat, mert számukra még nincs lehetőség arra, hogy „megmérettessenek" a felvételi vizsgán. Az ősszel induló új főiskola ugyanis *az egyetlen* olyan felsőfokú oktatási intézmény, ahová nem lehet közvetlenül az iskolapadból jelentkezni . . . Itt az *egy évi tanácsi, vagy más államigazgatási munkakörben eltöltött gyakornoki idő a felvétel alapkövetelménye.*

A javaslattevők felelőssége

Természetesen nemcsak az államigazgatási munka iránt érdeklődő érettségizett fiatalok, hanem a tanácsoknál és az államigazgatás különböző területén dolgozók fantáziáját is megmozgatta az Elnöki Tanács múlt évi törvényerejű rendelete a főiskola létesítéséről. Szinte felmérhetetlen azoknak a munkahelyeknek a száma, ahol a főiskolai végzettség *alkalmazási feltétel.*

Elég talán egyetlen adatot említeni: a járási hivataloknál *a gyámügyi szakemberek 60 százaléka nem tudja felmutatni* a munkaköre betöltéséhez szükséges főiskolai végzettséget. S vajon mekkorára növekedne ez a rendkívül élénk érdeklődés, ha a tárcák — *éppen az új főiskola létére alapozva!* — felülvizsgálnák eddigi munkaköri besorolásukat, s a jelenlegi — főként *egyetemi* végzettséget igénylő — követelmények rendszerébe *beilleszteném* azt. Ilyen jóslásokra természetesen senki nem vállalkozik, de elképzelhető, hogy ebben az esetben szűknek bizonyulna a főiskola — átadás előtt álló — *új épülete* a Gellérthegy lábánál, ahol a kivitelezők már az utolsó simításokat végzik.

A hivatalos jelentkezési határidő természetesen még nem járt le. Az előzetes becslések azonban jelzik, hogy *rendkívül körültekintő, alapos munka vár a felvételi bizottságokra.*

— Elsősorban a főiskola *levelező* tagozatán számítunk nagyobb arányú túljelentkezésre — mondja *dr. Kelemen Ferenc* főigazgató. — Éppen ezért helytelen lenne a minősítést *kizárólag a felvételi bizottságra* hárítani. A mi elgondolásunk, sőt javaslatunk is az, hogy *a megyei tanácsok és más államigazgatási szervek vezetői már a felvételi javaslatok elbírálásakor* gondosan, alaposan mérlegeljék: kiknek a jelentkezési lapját küldik tovább?

Az új főiskola tantervének, tantárgyi programjainak kialakítása, a tanszékek megszervezése, a tanszékvezetők és az oktatói gárda kiválogatása, felkészítése egyelőre a negyedszázados hagyományokkal rendelkező jogelőd, a Tanácsakadémia szervezeti keretében történik. Sok minden még csak félkész állapotban van, szeptemberig tehát rengeteg feladat vár a szakemberekre.

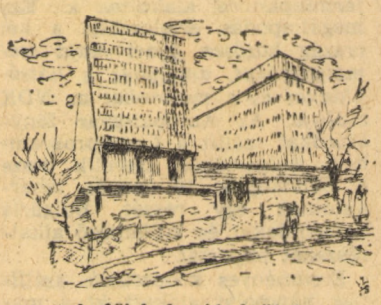

A főiskola új épülete

Évek és órák

— Ennek ellenére, *máris népszerűek* vagyunk — mondja a főigazgató. — Persze ennek más oka is van. Az Államigazgatási Főiskolai oklevél megszerzésének lehetősége *a tanácsoknál és az államigazgatás más területén dolgozók számára komoly erkölcsi megbecsülést* ígér. Ők már régóta várták a főiskolai képzést. Ugyanakkor az államigazgatási ismeretek főiskolai szintű oktatásának elhatározása összhangban van a tanácstörvénnyel, s mindazokkal a nagy jelentőségű döntésekkel, amelyek egyértelműen az államélet fejlesztését szolgálják és segítik.

A közelmúltban hagyta jóvá a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnöke *az új főiskola szervezeti és működési* szabályzatát, amely a főiskolai képzés és az ugyancsak a főiskola keretében folyó tanácsi továbbképzés, valamint módszertani irányítás célját is megfogalmazza.

— Az Államigazgatási Főiskola legfontosabb feladata: hivatásukat szerető, megalapozott elméleti és gyakorlati ismeretekkel és készséggel rendelkező tanácsi államigazgatási dolgozók képzése — állapítja meg tömören a főigazgató. — Nem történt tehát voltaképpen valami váratlan, jelentős fordulat az emelt szintű tanácsakadémiai képzés célkitűzéseihez viszonyítva. *A főiskola három, illetve négy éve* azonban lehetőséget ad arra, hogy az alapozó, a szakmai és a kiegészítő tantárgyak számának jelentős bővítésével, továbbá az óraszámok növelésével jobban igazodjunk az állandóan növekvő szakmai igényekhez.

A Tanácsakadémia oktatási rendszeréhez képest *nemcsak a tantárgyak száma bővül és nemcsak a tanterv változik* jelentős mértékben. Nő az oktatás *időtartama*, változik az ösztöndíjrendszer is.

— Az *esti tagozaton* — ami eddig nem volt — 120 a felvételi keretszám, s *heti 12 óra* az oktatás időtartama. A *levelező* tagozatra 200 jelentkezőt tudunk felvenni. Számukra *félévenként 7 nap a kötelező konzultáció.* Mindkét tagozaton *négyéves* a képzés időtartama. A *nappali tagozatra* évenként 150 hallgatót veszünk fel. *Kötelező óraszámuk heti 33 óra lesz, s ők három év alatt* szereznek diplomát. Nekik a második és a negyedik félév vizsgaidőszakát követően *egyhónapos kötelező gyakorlaton* kell résztvenniök.

A szerződés kötelező

A nappali tagozatos hallgatók számára — más oktatási intézményektől eltérően —, *kötelező a társadalmi tanulmányi szerződéskötés.* Ezen felül természetesen megilleti őket — mint más főiskolai hallgatókhoz hasonlóan — a tanulmányi eredmények alapján megállapítható *ösztöndíj* és a diákbizottság döntése alapján járó *szociális támogatás.* A főiskola vezetői bíznak abban is, hogy a *350 személyes kollégium* elegendő lesz a nappali tagozatosok számára. Az esti és a levelező tagozat valamennyi hallgatóját megilletik majd azok a kedvezmények, amelyeket a *Munka Törvénykönyve* a továbbtanulók számára biztosít.

Szombati számunkban még visszatérünk az Államigazgatási Főiskola létrehozásával, működésével kapcsolatos néhány olyan kérdésre, amely a főiskolára jelentkezők érdeklődésére leginkább számot tarthat.

Révai Valéria

Az első pillanattól

A *Pest megyei Tanács* tervgazdasági bizottságának tagja, a megyei tanácstagok budai járási csoportjának az elnöke, *Érd* egyik tanácstagja, a Hazafias Népfront helyi csoportjának elnöke. Még felsorolni is sok *Ipacs László* közéleti funkcióit, s ha még hozzátesszük, hogy a Budapest-környéki TÜZÉP Vállalat vezérigazgatója is, önként adódik a kérdés: hogyan lehet ennyi feladattal megbirkózni?

— Az biztos, hogy ehhez egy jó adag *megszállottság* kell, hiszen egy statikus ember hamar feladná a küzdelmet. Még az első választáson, 1950-ben kaptam bizalmat, *s azóta is folyamatosan, megszakítás nélkül* tanácstag vagyok. Ma már tudom, hogy gazdasági munkámat sem tudtam volna úgy ellátni, ha közéleti emberként szerzett tapasztalataimat, emberismeretemet nem hasznosíthatom.

Érd különleges helyzetéről sokat írtak már. Emlegették úgy, mint *Európa legnagyobb faluját*, sok cikk foglalkozott *a főváros „előszobájának"* gondjaival.

— Helyzetünk valóban jellegzetes, de gondjaink, tennivalóink *megegyeznek* más községekével. Ma már 46 ezren laknak itt 63 négyzetkilométeren és naponta 16—17 ezer ember jár el Érdről dolgozni. Évente 4—500 családi ház épül magánerőből és ugyancsak *évenként másfélezerrel többen* vallják érdinek magukat. Ezekből a számokból — amelyek mind a robbanásszerű demográfiai fejlődést bizonyítják — adódnak a feladatok: villany, víz, csatorna, illetve iskola, óvodaépítés. Eredményekről, sikerekről mesélhetnék — tavaly például elkészült 9 kilométer villanyhálózat — de inkább arról szólok, mi még a teendőnk: egyebek között *328 kilométer útszakaszt* kell megépíteni és a teljes villamosításhoz is *hiányzik még 40 kilométer;* sok a gyerek nálunk, az óvoda- iskolaépítés is állandóan napirenden van.

— *Tehát csak Érdre gondol?*

— Munkamódszeremet a különböző tisztségek határozzák meg. Fontos szempont, hogy *ne legyek Érd-centrikus, megtaláljam az összhangot* a községi, a járási és a megyei érdekek között. A három testületben végzett munkámnak talán a legnagyobb haszna az, hogy jól informált vagyok, ismerem a megye, a járás költségvetését és tudom, a rendelkezésre álló összegeket, felhasználásuk módját. Így nyugodtan mondhatom: Érd fejlesztésére nagy gondot fordítanak az illetékesek és erről részletesen tájékoztatom a község tanácstagjait, választókörzetem lakóit.

— *Úgy hírlik, itt nincsenek falugyűlések . .*

— Ehelyett évente három alkalommal úgynevezett *körzetgyűléseket* tartunk, amelyen a tanácsi apparátus minden vezetője részt vesz. Ez a fórum jól bevált, a lakósság nemcsak érdeklődik, hanem szívesen hozzászól a szűkebb lakóhely ügyes-bajos dolgaihoz. És ha már itt tartunk, érdemes megjegyezni, hogy a tanácstagi beszámolók után általános a tapasztalat Érden: ma már egyre *kevesebb bírálat* hangzik el az ügyintézésről, a tanácsi dolgozók mulasztásáról: *annál több a mindenkit érdeklő, a közösséget érintő javaslat és a társadalmi munkafelajánlás.*

Ipacs László a Mária utcai körzet 800 választóját képviseli. Apró-cseprő dolgoknak tűnnének az itt lakók panaszai, örömei azokhoz a döntésekhez képest, amelyeket a megyei testületben, vagy a járási hivatalban a társaival együtt hoz? Tiltakozik:

— Választóim közérzete, elégedettsége *épp olyan fontos nekem, mint a megye ügye.* Harminc év alatt megismertem az itt élőket és megtanultam: *az őszinteség nem lehet hiánycikk*, hisz ez a bizalom alapja, enélkül pedig nincs jó munka. Az a legnagyobb tisztelet egy közéleti ember számára, ha *a választói elfogadják*, csak ez jelentheti azt a serkentő erőt, ami a heti megbeszélések, tanácskozások, testületi viták során élteti az embert. Aki nem ismeri, vagy nem akarja megismerni az emberek gondját, baját, örömét, az valójában nem vesz részt ebben a munkában — *csak kibicel . . .*

Forró Péter

A mélység titkai

Tervezési adatbank készül — Hasznosítható a válasz, ha kérdeznek is

A pisai ferde toronnyal egyik épület sem vetekedhet: nem oly híresek, honi építészkörökben viszont *meglehetősen hírhedtek*. Földcsuszamlás miatt süllyedtek meg, vagy repedtek végig; bedőléssel fenyegető falaikra a talajvíz rajzolt salétromos, absztrakt ábrákat. E családi — de nem ritkán több emeletes — házak zöme évtizedekkel ezelőtt épült ugyan, ám, *néhány új is* roskadozik közöttük. Az ok csaknem valamennyi esetben azonos: a tervezők *nem ügyeltek kellően* a talajmechanikai viszonyokra.

Pedig hogy mit rejt a föld mélye, az immár nem titok. A Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat mintegy 90 ezer dokumentációt őriz-kezel (az *1900 óta* összegyűjtött talajvizsgálatok alapján adhat információt a tervezett telepítések várható alapozási, mélyépítési, vagy környezetvédelmi munkáiról; 1954 óta *csaknem minden vállalat* eljuttatja hozzájuk az új építkezések dokumentációit). E talajmechanikai és mérnökgeológiai nyilvántartás *nemzetközileg szinte egyedülálló*, s az országban eddig végzett, ilyen jellegű vizsgálatok dokumentációinak 80—90 százalékát tartalmazza. Már készül az a miniszteri rendelet, amely — a geotechnikai adatszolgáltatás és az *ismételt* adatfelhasználás széles körű gazdasági hasznosítására — a bejelentést minden vállalat számára kötelezően előírja.

Hallgatag beruházók

Könnyen megszerezhetők tehát e létfontosságú adatok, ám a tervezők közül *mégsem mindenki* igényli őket. A miértről *Reményi Péterrel*, az FTV osztályvezetőjével beszélgetünk.

— Azok a tervező vállalatok, amelyek felismerték, hogy *gazdaságosabb* a már meglevő információkat megszerezni, mint új talajfúrásokat, kutatásokat végezni, rendszeresen felkeresnek minket — mondja. — 1968 után néhány év alatt *60—70 százalékkal nőtt* az információk iránti igény, s most is esztendőről esztendőre 2—3 százalékkal fokozódik. De ez egyelőre *csak a tervezők javára írható; a beruházók nemigen tudakozódnak előzőleg, várhatóan mennyibe kerül majd a közművesítés, az alapozás* a helyi építésföldtani viszonyok miatt. Emiatt olykor *drágább* lesz az építkezés, vagy nem mindig képesek *betartani* a műszaki-gazdasági normatívákat.

A harmadik ötéves terv időszakában 200 ezer új otthon, s csaknem 200 lakótelep építésföldtani szakvéleményezését, az alapozási költségek előrejelzését rendelték meg a vállalattól... A negyedik és az ötödik ötéves tervben viszont *alábbhagyott e tudakozási kedv*, s most, az új tizenöt éves lakásépítési program elkészítéséhez sem igényeltek segítséget *(még nem késő!)*. Pedig a megtakarítás forintban mérhető.

Új negyedeink jó része korábbi gyümölcsösök, családi házak helyére épül. A fővárosban ilyen Dél-Zugló, Újpalota és Újpest is. Zugló és Újpalota esetében már készen voltak a tervek, amikor kiderült: a terület víztelenítése tetemes összegbe kerülne. Ha *megkésve is*, ekkor az FTV-hez

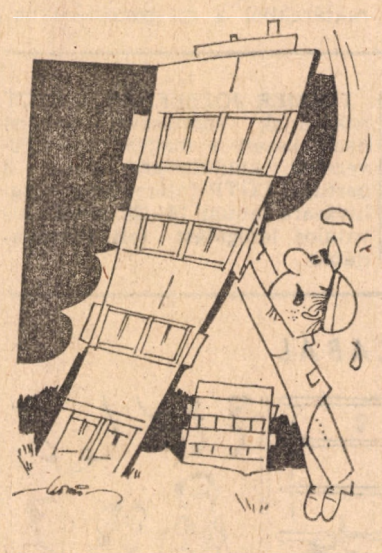

fordultak. A szakemberek talajvízszint-észlelő kutakat mélyítettek, felderítő fúrásokat végeztek, majd az alapozási *mód megváltoztatását* tanácsolták. Arra is felhívták az építők figyelmét, hogy — a tengerek apályához és dagályához hasonlóan — *mikor várható minimális talajvízállás, mikor legcélszerűbb alapozni*. E többletköltség egyik lakónegyednél sem haladta meg a félmillió forintot, a megtakarítás viszont Zuglóban *20 milliós*, Újpalotán *több mint 30 milliós* volt, s Újpesten is jelentékenynek ígérkezik.

Ellenkező példák

Belvízveszély fenyegette Békásmegyert, ezért az építési terület jó részét mintegy másfél méterrel emelni kellett. Eredetileg a budakalászi kavicsbánya *drága kavicsaival* akarták feltölteni a terepet, mígnem az FTV szakemberei kimutatták: a közeli téglagyárak agyagbányái és a kőbányák évtizedek során hegyekké tornyozódott meddőhányói is alkalmasak e célra. *Fizetni sem kellett értük, csupán a szállítás volt az építtetők gondja*. Mindez 36 millió forintos *megtakarítást* jelentett, s a meddőhányók felszámolásával *további szabad területek* keletkeztek, kedvezőbb lett a városkép.

Ám *ellenkező előjelű példák* is sorolhatók:

— A lakáshiány enyhítése miatt sürgőssé vált a Miskolc-Avas városrész építése. A terület közismerten csúszásveszélyes, mégis *átfogó mérnökgeológiai vizsgálatok nélkül* láttak hozzá a kivitelezéshez. A talajmozgások azóta *ismétlődően gondokat okoznak*. Hasonló a helyzet Salgótarjánban is, a dombos beépítésnél — jóllehet az FTV mindkét esetben *előre figyelmeztette* erre az építőket. Olyan vidéki lakótelep is áll tőzeges, belvízveszélyes területen, ahová a szakemberek zöld területet javasoltak. Hogy mennyibe került az alapozás? Arról *jobb hallgatni!*...

A 90 ezernyi dokumentáció fenntartása évente 300—400 ezer forintba kerül, ám — az ismételt adatfelhasználás révén, csupán az új fúrások elhagyása miatt — az évi megtakarítás országosan több mint 20 millió forint. Az EVM műszaki fejlesztési tanácsa 1973-ban hagyta jóvá a talajmechanikai és mérnökgeológiai nyilvántartás korszerűsítési, fejlesztési koncepcióját. Eszerint a meglevő adatokat *számítógépen* tárolják, méghozzá oly módon, hogy a legkülönbözőbb ipari, illetve tudományos célú adatelemzéseket, feldolgozásokat, és az ezekből származtatott információkat megadhassák. Ezzel egyebek mellett a rendkívül munkaigényes mérnöki térképszerkesztést és rajzolást teszik fölössé. A beruházásra — valutáris okok miatt — *nem* kerülhetett sor, ezért a számítógépes rendszer kialakításába bevonták az MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutató Intézetét. A programokat az ott működő — rendkívül gyors és nagy teljesítményű — számítógépre dolgozták ki.

Prognózisok

A komplexprogram-rendszer három éve készül, s e munka az ötödik ötéves tervidőszak végére fejeződik be. *Ha elkészül, világviszonylatban egyedül áll majd:* ilyen komplex adatbank sehol másutt nincs. Ami a népgazdasági hasznot illeti: a 90 ezer (s a későbbiekben még több) dokumentáció több millió adatainak ismételt felhasználását könnyíti-gyorsítja meg. Így *rövidebb időt* igényel a beruházások előkészítése, ráadásul a tömeges adatfelhasználás azt is lehetővé teszi, hogy viszonylag megbízható műszaki-gazdasági *prognózisok* készüljenek a még feltáratlan területekre — például az Újpesthez közel fekvő Káposztásmegyerre — is. S ha később, a részletes helyszíni vizsgálatkor az adatok lényegesen különböznek a prognosztizált helyzettől, nyilvánvaló: *fokozott ellenőrzésre, további felmérő munkára* van szükség. A tudományos kutatás számára is új lehetőségek nyílnak: a gyors és tömeges adatfeldolgozás *új összefüggések felismeréséhez* vezethet.

Az adatbankhoz szükséges szellemi munka befejezéséhez közeledik tehát; hátra van még az időigényes és költséges adatbevitel. (Mintegy 10 millió forintba kerül: a tervezett beruházástól független, *üzemeltetési költség* — s erre a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalatnak jelenleg nincs pénze.) A kért adatokat viszont *enélkül is* — igaz: nem képtávírón, vagy telexen, mint a későbbiekben — percek alatt kiadják. *Pontos választ adnak —, ha megkérdezik őket...*

Földes Tamás

Amerikai gazdaság

Egy évforduló mérlege

Tizenkét hónap telt el azóta, hogy *Carter* elnök átvette hivatalát. Gazdaságpolitikai téren az elnök programja nagy *ígéreteket* tartalmazott, az általa kínált „étlapon" szinte minden társadalmi réteg megtalálta a maga témáját: az üzleti élet konzervatívjai számára az jelentett pozitívumot, hogy az új elnök véget kíván vetni az állami kiadások féktelen növelésének, 1980-ra egyensúlyba kívánja hozni a szövetségi költségvetést. A kisember a munkanélküliségi ráta 4 százalékra való *leszorításának* örülhetett. Társadalmi állásától függetlenül, minden logikusan gondolkodó állampolgár pedig csak helyeselhette, hogy Carter csökkenteni kívánja a hadikiadásokat, mintegy 5—7 milliárd dollárral mérsékelné a Pentagon költségvetését.

Deficit, energia, adók

Carter ezektől a céloktól jelenleg *távolabb van, mint egy évvel korábban*. A honvédelmi kiadások csökkenés helyett a kiszivárgott információk szerint jövőre, az 1979-es költségvetési évben is *nőnek*. A büdzsé deficitje *nem mérséklődik*, a folyó pénzügyi évben 58,5 milliárd dollárt tesz ki, előreláthatóan a hiány *jövőre is ilyen lesz*. Ami pedig a munkanélküliek arányát illeti, *az csökkent ugyan, de még mindig 6,4 százalék körül ingadozik*. Bár 1977-ben a foglalkoztatottak száma több mint 3 millióval nőtt, a mágikus 4 százalékot Carter aligha tudja 1980-ig teljesíteni.

Hasonlóan ellentmondásos a kormány gazdaságpolitikai tevékenysége. 1977-ben az új demokrata párti kormányzat letett az asztalra egy *átfogó energiaprogramot* (hasonlóval 1974 óta a köztársaság párti elnökök nem tudtak kirukkolni), egy *adóreformtervet* és egy egyszeri *adócsökkentési* koncepciót. Az energiaprogram még mindig *bolyong kongresszusi al- és főbizottságokban*. Az adóreform gondolatát pedig Carter *nem erőlteti*, hogy megerősítse kapcsolatát a magánszektorral. Az adócsökkentés gondolatához viszont *ragaszkodik* az adminisztráció, a téma hamarosan a kongresszus elé kerül. A nyilvánosságra hozott tervezet összesen *25 milliárddal csökkentené az adókat*, elsősorban a jövedelmi adót, 6—7 milliárdot a vállalatok kapnának kedvezményként. Egyebek között tervezi Carter, hogy a jelenleg érvényes vállalati jövedelemadó maximumát *48 százalékról 44 százalékra mérsékli*, kiterjeszti a beruházási adóhitel-preferenciát a jelenlegi 10 százalékos mértékben 1980-on túlra is, továbbá bevonja a konstrukció kedvezményezettei körébe az építőipart. Az adócsökkentés nagyságrendileg a Ford-adminisztráció által 1975 tavaszán végrehajtottal azonos, s gyakorlati hatásának nagysága a csaknem 2000 milliárd dolláros gazdaságban mindenesetre kétes. Lélektanilag azonban mindenképpen *alkalmas arra, hogy a kormány iránti bizalmat megerősítse*. Az egyéves évfordulóig sok dolgot tehát (mint láttuk, nem feltétlenül saját hibájából) a Carter-kormány nem tett gazdaságpolitikai téren.

Viszonylagos konjunktúra

A gazdasági élet, a konjunktúra alakulását tekintve azonban az Egyesült Államok 1977-ben a legtöbb szövetségesénél jobban vizsgázott és a *kilátások erre az évre sem rosszak*. Tavaly a bruttó *nemzeti termék 6 százalékkal nőtt, bővült a magánfogyasztás*, az építőipari termelés, és rekordévet zárt az autóipar, 11,3 millió gépkocsit adtak el az USA területén 1977-ben. (Ez a szám a hazai termelésen kívül az importot is tartalmazza.) A fogyasztói bizodalom növekedését jól mutatja, hogy az elmúlt év első 10 hónapjában — évi szinten — a fogyasztói hitelfelvétel 30,2 milliárd dollárral emelkedett, a megelőző év hasonló időszakában csak alig több mint 19 milliárd dollárral. 1975 márciusa, a recesszió mélypontja óta a magánszektor hitelfelvételei 185 százalékkal bővültek. Sikereket értek el az infláció elleni harcban is. A fogyasztói áremelkedés csúcspontja 1974 decembere volt (12 százalék), azóta az infláció üteme *felére csökkent*, tavaly novemberben évi szinten csak 6 százalékot mértek. Összefoglalva: úgy tűnik, hogy az USA talán mindegyik fejlett tőkés országnál jobban került ki az 1974—75-ös recesszióból.

Jóslatok 1978-ra

1978-ban a gazdasági növekedés üteme — mint általában minden OECD-országban — az USA-ban is *mérséklődni fog*, de a prognosztizált 4—5 százalékos ütem az országcsoportban még mindig *magasnak tekinthető*. A washingtoni kereskedelmi minisztérium szerint nem kell számítani az infláció meggyorsulására sem, az áremelkedés üteme nagyjából az 1977-es 6 százalékkal lesz azonos. Fájó pont viszont *a munkanélküliség:* az enyhe csökkenés ellenére mintegy 7 millió ember változatlanul nem részesül a viszonylag magas növekedés gyümölcseiből. Talán a munkaerőpiac kilátásaival magyarázható, hogy a fogyasztói bizodalom a kormányban — az elmúlt hetek felmérései szerint — *csökken*, különösen az átlagosnál alacsonyabb jövedelmű rétegek körében *nő a bizalmatlanság*.

Gonda György—Szentgáli Péter

Több áru a Black and Deckertől

Olcsóbb szerszámokat is

A Belkereskedelmi Minisztérium kollégiuma több ízben vizsgálta a barkácseszközök ellátását. Az eltelt öt év alatt több mint *130 százalékkal nőtt* az árualap és ebben szerepet játszott, hogy a hazai ipar is lépéseket tett az *olcsóbb* eszközök gyártására. Ennek ellenére még *az importtal együtt sem lehet kielégíteni* a keresletet.

A Black and Decker cég hazánkban tartózkodó menedzsere, H. Schgor kérdésünkre elmondta: 30 ezer dollárról indultak néhány éve, az idén pedig félmillió dollár értékben szállítanak termékeikből.

Csakhogy a Black and Decker eszközök *igen drágák*. Miért nem keresünk kapcsolatot szocialista országok cégeivel — kérdeztem *Bérczes Lászlótól*, aki a Belkereskedelmi Minisztériumban e téma felelőse.

— Bár az NDK-ból évek óta importáljuk a Multimax fúrókat, sajnos, csak *keveset* tudnak részünkre szállítani.

Így hát *várni kell*, amíg a kereskedelem árban is nagyobb választékot kínál. Az mindenesetre biztató, hogy 1977-hez képest *20 százalékkal több* árut, barkácseszközt kínál idén a kereskedelem.

(elek)

HORIZONT

FAO-jelentés

Az Egyesült Nemzetek élelmezési és mezőgazdasági szervezete (FAO) Rómában közzétett havi jelentésében megállapítja, hogy 1977-ben a világ országaiban 1338 millió tonna gabona termett, *1,3 százalékkal kevesebb*, mint 1976-ban.

Arab kőolajkongresszus

Tripoliban befejeződött a kőolaj-exportáló arab országok szervezetének (OAPEC) 10. kongresszusa. A tanácskozáson Algéria, Irak, Szaúd-Arábia, Líbia és más arab országok képviselői vettek részt.

Csempe, vázpanel, kavics

Új üzemek az építőanyag-iparban

Az építőanyag-iparban az idén *nyolc* jelentős vállalati beruházás fejeződik be, s az új üzemrészek megkezdik a munkát.

A Finomkerámiaipari Művek budapesti porcelángyárában megvalósított fejlesztés évente 200 ezer négyzetméter csempével növeli a hazai ellátást és a választékot. *A Tófeji Burkolólapgyár* bővítésére fordított csaknem 300 millió forint várható „haszna" évente 600 ezer négyzetméter padlólap. A kályhacsempe gyártása is jelentősen nő a zalaegerszegi és a Komárom megyei gyárak beruházásainak befejezésével.

Az Épületkerámiaipari Vállalat *ipari burkolólapgyárat* helyez üzembe, de nemcsak a termelésre készül fel, hanem az *értékesítési* lehetőségek megteremtésére is, hogy az újfajta termékek alkalmazásával járó gazdasági előnyöket a leendő felhasználók is jól megismerjék. A betonelemgyárak, építkezések kavicsellátásának választékát bővíti a nyékládházi kavicsosztályozómű *évente 470 ezer köbméter kavics* tisztításával, szemcsenagyság szerinti szétválasztásával. Gánton a *kőbányát* bővítik, s így a zúzottkőtermelés évi 450 ezer tonnával nő. A különböző távvezetékek és az épületek hőszigetelésének fejlesztésére nyújt lehetőséget a Szigetelőanyagipari Vállalat csaknem 130 millió forint értékű beruházása, amelynek eredményeként korszerű *kőzetgyapot-szigetelőt* kapnak az építők. A közösségi épületek, a lakótelepek kiegészítő létesítményeinek építését gyorsítja a Beton- és Vasbetonipari Művek beruházásával megvalósuló *vázpanel*-gyártás, amelynek eredményeként évente 17 500 köbméter korszerű előre gyártott terméket szállítanak az építőknek.

Ügyfélszolgálat

Az Ügyfél a jámborabb fajtából való volt és csendben álldogált az Ügyintéző asztala előtt, miközben az pakolta össze a holmijait. 16 óra lett volna egy perc múlva. Amikor a tizenhatot kongatta valahol a toronyóra, tisztaság, rend és fegyelem uralkodott az íróasztalon.

— Ha be tetszene ezt még pecsételni... — bátorkodott az Ügyfél, bejelentő lapját és személyigazolványát szorongatva kezében.

Az Ügyintéző az órára mutatott:

— Azt hiszi, nekem nincs munkaidőm? Miért nem jött korábban?

Az Ügyfél szabadkozott. Hogy, mert neki is van munkaideje. S ha nagyon szigorúan vesszük, ő tulajdonképpen még négy előtt jött. Aztán igazán csak egy perces munkát kér, ezért visszajönni a város másik végéből...

Az Ügyintéző zord volt és következetes. Juszt sem. Mert övé a hatalom, a dicsőség, a pecsét — majd ő megmutatja.

S megmutatta. Olyannak, mint a VI. kerületi tanács ügyfélszolgálatosa, nem szabad lenni máshol. Itt sem szabadna.

A. A.

Mai görög művészet

Athénban a görög nemzeti képtár kiállításán magyar grafikusok művei láthatók, a Magyar Nemzeti Galériában viszont a görög művészet követei mutatkoznak be. A magyar—görög kulturális együttműködést rögzítő munkaterv alapján a két ország kölcsönösen megismerteti művészetét. A budavári palota C-épületében első ízben állítják ki a mai görög festők, grafikusok, szobrászok alkotásait.

Az egy hónapig megtekinthető kiállítás keddi megnyitásán részt vettek a művészeti és kulturális élet képviselői. *Rónai Rudolf*, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke, *George Kalitsounakis*, Görögország budapesti nagykövete, és *Tony Spiteris* művészettörténész, a kiállítás kormánybiztosa mondott megnyitó beszédet.

Repülőgépet követel

Kanadai terrorista

Elég fegyverem van ahhoz, hogy pokoli bajt csináljak — közölte fenyegetően a telefonon érdeklődő riporterekkel az, a magát *Cliffnek* nevező fegyveres, aki Kanada Manitoba tartományának egyik kis falujában *hétfő óta tart hatalmában három túszt.*

A 44 éves, ismeretlen férfi, aki ellen Brit-Columbiában hamis csekkek beváltása miatt eljárást indítottak, lopott kocsin szökött meg a tartományból. *Egy rendőrt megölt, két másikat pedig megsebesített.* Ezután feleségével együtt — aki a lövöldözésben szintén megsérült — *egy lopott rendőrautón elmenekült.* Fegyveres erővel behatolt egy közeli házba, s túszul ejtette az ott lakó orvost, feleségét és egy harmadik embert.

Újságírók kérdésére telefonon elmondta: *százezer dollárt és egy repülőgépet követel*, hogy feleségével és túszaival együtt egy semleges országba repülhessen.

Jelöltjeink az ügetőversenyekre

1. Detektor (6) — Duhaj (9) — Dutyi (6) — Duma (7).
2. Basilio (11) — Orbán (6) — Zsivány (3) — Barackvirág (2).
3. Vicces (4) — Biri (6) — Vulkán (3) — Borostyán (8).
4. Alfonzo (2) — Béni (3) — Utópia (10) — Ürge (4).
5. Benjamin (7) — Zuárd (4) — Vulkán (3) — Borostyán (8).
6. Cirfandli (4) — Csordás (6) — Bohókás (3) — Cinci (1).
7. Vicces (3) — Zuárd (4) — Biri (5) — Benjamin (8).
8. Csalogány (1) — Cerberus (8) — Capitano (7) — Veszedelmes (5).

A versenyeket 16.30 órakor kezdik.

Elegendő gyógyszer és antibiotikum

Több influenzás Budapesten

Az elmúlt napokban a fővárosban nőtt az influenzás jellegű megbetegedettek száma. A betegség azonban a járványos méreteket nem érte el — mondották az MTI munkatársának a fővárosi tanács egészségügyi főosztályán. Az éjszakai orvosi ügyeletek forgalma az influenzamentes napokhoz viszonyítva megkétszereződött. A körzeti orvosokat 40 százalékban lázas betegekhez hívják. A hiányzások növekedéséről számolnak be az iskolák, és kisebb emelkedés tapasztalható a táppénzesek számában is.

A fővárosban működik az influenzafigyelő szolgálat. Amennyiben a megbetegedések száma tovább emelkedik, várhatóan a fővárosban is elrendelik a kórházlátogatási tilalmat. A járóbeteg-ellátásban megerősítették az ügyeleti szolgálatot.

A fővárosi gyógyszertári hálózatban kellő mennyiség áll rendelkezésre az influenza ellen használatos gyógyszerekből, van elegendő antibiotikum is. A gyógyszereket folyamatosan szállítják a raktárakból a gyógyszertárakba.

SZOVJET TESTVÉRTERÜLETI KÜLDÖTTSÉG érkezett kedden Székesfehérvárra Leonyid Gavrilovics Sarajevnek, az Ukrán Kommunista Párt Vorosilovgrád területi pártbizottsága titkárának vezetésével. A szovjet vendégeket Takács Imre, az MSZMP Fejér megyei bizottságának első titkára fogadta, majd a küldöttség megkoszorúzta a szovjet hősök Béke téri emlékművét, és Székesfehérvár nevezetességeivel ismerkedett.

THOR HEYERDAHL norvég kutató, Tigris nevű papíruszhajóján kifutott Omanból, hogy folytassa útját, amelynek most következik a legveszélyesebb szakasza. Heyerdahl tavaly november 23-án indult útnak a sumér mintára épített papíruszhajóján, hogy bebizonyítsa, hogyan hajóztak a sumérok ötezer évvel ezelőtt Indiáig és a Vörös-tengerig.

BARISKA ISTVÁN, a kőszegi levéltár vezetője a Londoni British Múzeumban felfedezte Erhardt Schön 16. századi német képírónak az 1532-es kőszegi várvédő harcot megörökítő metszetét, amely 1849-ben került a múzeum tulajdonába egy angol műkereskedő magángyűjteményéből.

EDUARD SEVARDNADZÉT, a Grúz Kommunista Párt Központi Bizottságának első titkárát 50. születésnapja alkalmából, valamint a kommunista párt és a szovjet állam szolgálatában szerzett érdemeiért Lenin-renddel tüntették ki. Sevardnadze 1972 óta tölti be az első titkári tisztet.

KIZÁRÓLAG NŐK RÉSZÉRE ÚJ BANK nyílt Abu Dhabiban, a többi arab országhoz hasonlóan, az erős férfiuralom alatt álló Arab-öböl menti olajsejkségben. A pénzintézetnek nincs egyetlen férfi alkalmazottja sem és — mint egy bejrúti lap beszámolt róla —, már a nyitás napján csúcsforgalmat bonyolítottak le.

AZ UTINFORM JELENTI: Az M1-es és az M7-es, valamint a többi főút torkolata nagyrészt száraz, csak helyenként nedves. Pest és Borsod megyében néhány hegyi szakasz hókásás. Körmend környékén pedig egyes alsóbbrendű utak síkosak. Az úttisztító gépek országszerte készenlétben vannak.

Plusz 1–8 fok

A várható időjárás ma estig: túlnyomóan borult idő. Előbb nyugaton, később máshol is sokfelé havazás, majd havaseső, eső. Az élénk délies szelet elsősorban a Dunántúlon erős lökések kísérik. A legmagasabb nappali hőmérséklet plusz 1, plusz 8 fok között alakul.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 159 centiméter volt.

KEDDEN MEGNYÍLT Vágfalvi Ottó festőművész kiállítása a balatonkenesei művelődési házban. A Balatonfűzfőn élő művész ez alkalommal a Balaton és Tokaj szépségeit megörökítő akvarelljeit és olajfestményeit tárta a közönség elé.

TIMMER JÓZSEFNEK, a SZOT titkárának vezetésével kedden hazaérkezett a magyar szakszervezetek küldöttsége, amely a portugál CGTP-Intersindical meghívására január 16—23. között hivatalos látogatást tett Portugáliában.

ISKOLABÁL

— Első díjat nyert a Belkereskedelmi Kölcsönző Vállalat!

(Lehoczki István karikatúrája)

A PRÁGAI LENIN-MÚZEUMBAN hétfőn az intézmény fennállásának 25. évfordulója alkalmából ünnepséget rendeztek. Ezen jelen volt a Jakov Alekszandrov, a moszkvai Lenin-múzeum igazgatója is. Ünnepi beszédében Jan Fojtik, a CSKP KB titkára méltatta Lenin politikai-szellemi hagyatékának jelentőségét.

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS ALATT VAN hazánk egyetlen olyan megyei néprajzi atlasza, amely magyar és német nyelven készült. Tartalmazza a Jászság, a Nagykunság, a Tisza-vidék színes néprajzát a századfordulótól az első világháborúig. A több mint félezer oldalas kötethez 300 térképet mellékeltek.

CSIGÁK MILLIÓIT irtották ki Kínában a Sárga folyó mentén, hogy megelőzzék a csigaláz (schistosomiasos) nevű betegség továbbterjedését. Kína jelentős eredményeket ért el a bélférgek okozta betegségek és a malária gyógyítása területén, jelentette az Új-Kína hírügynökség.

A KISKERTEK ÉS HÁZTÁJI GAZDASÁGOK tulajdonosai részére ezekben a napokban több mint 6 ezer tonnányi nitrogént, foszfort és káliumot egyaránt tartalmazó talajtáplálékot csomagol 5—10 kg-os adagokba a Peremartoni Vegyipari Vállalat.

A SZOCIALISTA ORSZÁGOK kommunista és munkáspártjai közötti hosszú távú ideológiai együttműködés keretében kedden bolgár, csehszlovák, lengyel, magyar, NDK-beli, román és szovjet társadalomtudósok részvételével tudományos tanácskozás kezdődött Potsdamban a politikai hatalom és a demokrácia kérdéseiről.

AUTÓGUMIBÓL ÁLLÍTOTT ELŐ BENZINT a Lengyel Kőolajipari Kutató- és Fejlesztő Intézet. Az új technológia termikus eljáráson alapul: hevítéssel felbontják a kaucsukot.

A MEDICOR miskolci gyárában csaknem kétezer négyzetméter alapterületű csarnok építését kezdik meg. Az új létesítmény lehetővéteszi a munka- és üzemszervezés korszerűsítését.

PERUBAN, Truhillótól 35 kilométerre a sivatagban, 200 vésett követ találtak, koruk 4800 évesre tehető. Ugyanott rábukkantak a régi inkáknak egy 4 kilométer hosszú útjára is.

Fiatal gyilkosok

Halál és életfogytiglan

Két fiatalember és egy fiatalkorú ügyében hozott ítéletet a Debreceni Megyei Bíróság, akik együttesen, az elmúlt év szeptemberében *különös kegyetlenséggel meggyilkolták Demeter Dezső*, Debrecen, Kopja utca 19. szám alatti lakost.

Késő este keresték fel a családi házban egyedül élő férfit azzal, hogy üzenetet hoztak: szakítsa meg szabadságát, másnap reggel menjen a gyárba dolgozni. Feltett szándékuk volt, hogy nagyobb összegű pénzt szereznek az áldozattól. *Előbb fenyegették, majd rátámadtak, ütötték, verték, rugdosták, végül megfojtották.* Utána öngyilkosság látszatát igyekeztek kelteni: zsinórral áramot vezettek az áldozat testébe. Az aljas indokból, különleges kegyetlenséggel elkövetett *emberölés után átkutatták a lakást, ahonnan magukkal vittek 126 forint készpénzt, egy karórát, egy pár kesztyűt, 4—5 kést, egy zsebórát és 9 üveg sört.*

A Debreceni Megyei Bíróság az elsőrendű vádlottat, a 21 esztendős *Hercegh Lajost* halmazati büntetésként halálra, *Deák Sándor* 18 éves debreceni lakost életfogytig tartó szabadságvesztésre, míg *V. J.* fiatalkorút a fiatalkorúak börtönében végrehajtandó 12 évi szabadságvesztésre ítélte.

Az elítéltek enyhítésért fellebbeztek.

Kitüntetések

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa érdemes és eredményes munkájuk elismeréséül, nyugállományba vonulásuk alkalmából *Mohácsi Lajosnak*, a Mezőgazdasági Tervező és Beruházási Vállalat Győr-Sopron megyei kirendeltsége igazgatójának, *Nagy Miklósnak*, a tisztaföldvári Lenin Termelőszövetkezet elnökhelyettesének, *Tormai Károlynak*, a Vetőmagtermeltető és Értékesítő Vállalat kereskedelmi igazgatójának és *Tóth Sándornak*, a Kiskörösi Állami Gazdaság igazgatójának a Munka Érdemrend arany fokozatát adományozta. A kitüntetéseket *dr. Soós Gábor* mezőgazdasági és élelmezésügyi minisztériumi államtitkár kedden adta át a MÉM-ben.

Dr. Illés Andort, a Magyar Evezős Szövetség aktíváját több évtizedes sportmunkája elismeréséül a *Magyar Népköztársasági Sportérdemérem arany fokozata* kitüntetésben részesítették, amelyet *Páder János*, az OTSH elnökhelyettese adott át.

A lengyel akadémia új magyar tagja

A Lengyel Tudományos Akadémia tagjává választották a Sopronban élő világhírű tudóst, *dr. Tárczy-Hornoch Antal* akadémikust, a Magyar Tudományos Akadémia Geodéziai és Geofizikai Kutató Intézetének nyugalmazott igazgatóját. A soproni tudós ezzel együtt hat tudományos akadémia tagja. Már korábban tagjává választották a bolgár, a francia, a magyar, az osztrák tudományos akadémiáknak, valamint a Művészetek és Tudományok Nemzetközi Akadémiájának.

HALÁLOZÁS

BARANYAI KÁROLY, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1936 óta volt tagja a pártnak, 92 éves korában elhunyt. Temetése január 31-én délután 3 órakor lesz a Farkasréti temetőben — közli az MSZMP VI. kerületi bizottsága, a Magyar Partizán Szövetség és a Ruházatipari Dolgozók Szakszervezete.

(X) A József Attila Színház 1978. február havi bérleti műsora: 2. csütörtök Y bérlet 3., 3. péntek Karinthy 3., 4. szombat Móricz 3., 5. vasárnap du. Vasutas 3., 11. szombat Premier 4., 12. vasárnap du. Radnóti 3., 12. vasárnap este R bérlet 4., 13. hétfő A bérlet 4., 14. kedd D bérlet 4., 17. péntek J bérlet 4., 19. vasárnap este Heltai 3., 20. hétfő B bérlet 3., 23. csütörtök H bérlet 4., 25. szombat du. Postás 4., 26. vasárnap este Bródy 3., 27. hétfő U bérlet 4.

Kapcsolatban a Baader-csoporttal

A NAPAP vállalta Empain elrablását

A NAPAP nevű, ismert ultrabalos francia terrorszervezet kedden reggel — a luxemburgi rádiónak telefonálva —, *magára vállalta Empain báró elrablását.*

A NAPAP — Fegyveres Mag A Népi Autonómiáért (Le Noyau Arme Pour l'Autonomie Populaire) — már több terrorcselekménnyel hívta fel magára a figyelmet.

Az ultrabalos szervezet legutóbb 1977. október 7-én hallatott magáról: ekkor bombát robbantott *Alain Peyrefitte* igazságügyminiszter lakása előtt. A NAPAP vállalta magára *Jean-Antoine Tramoninak*, a Renault-művek gyári őrének meggyilkolását. Ugyancsak a NAPAP hajtotta végre a Renault-művek flins-i üzemének autóparkolója elleni merényletkísérletet; *ha ez a szabotázsakció sikerül, hatezer gépkocsi vált volna a lángok martalékává.*

A nyomozók most megpróbálják kideríteni, honnan jött a luxemburgi rádiónak szóló telefonhívás. Ha ez sikerül, a vizsgálat konkrét irányt kaphat.

Időközben a NAPAP újból telefonált: Párizsból felhívták a *L'est Republicain* című nancy-i lapot, és csaknem szó szerint megismételték a luxemburgi rádiónak szóló közleményt, hozzáfűzték azonban, hogy *Irmgard Möller, Rolf Pohle* és *Christian Harbulot* szabadon bocsátását követelik Empain báró életéért cserébe. *Irmgard Möller és Rolf Pohle a Baader-csoportnak az NSZK-ban* fogva tartott tagjai, Harbulot a NAPAP tagja, akit Antoine Tramoni meggyilkolásával gyanúsítanak.

Az iparbáró családja még semmiféle értesítést nem kapott az emberrablóktól.

Késő délután még egy telefonhívás szaporította a nyomozók gondjait: egy fiatal hang a *Rouge* című trockista lap szerkesztőségével azt közölte, hogy az emberrablást az ő csoportja hajtotta végre. *Nem politikai harcosok vagyunk, hanem hivatásos emberrablók, és 40 millió frank váltságdíjat követelünk* — mondotta.

Nemzetközi pénzpiac

Tőkeáramlás Japánból

A legnagyobb mennyiségű *működő tőkét* az elmúlt harminc esztendőben az amerikai és az angol tőkések fektették be külföldön különböző termelő beruházások — vállalatalapítások formájában. A japán nagytőke a *profitszerzésnek ezt a formáját eddig kevésbé részesítette előnyben.* Elsősorban a kivitel állandó növelése révén kívánta elérni gazdasági célkitűzéseit.

Az utóbbi hónapokban azonban *változás kezdődött* a szigetország külgazdasági stratégiájában, a külföldre irányuló működő tőkekihelyezések megítélésében.

1951 és 1977 között a „felkelő nap országa" összesen mintegy 20 milliárd dollárt invesztált külföldön. Ez az összeg mindössze *10 százaléka az USA külföldre irányuló beruházásainak* az adott időszakban, fele az angolnak és azonos nagyságú az idegen országokban működő NSZK-tőkével.

A beruházási stratégia

Japán külföldi beruházásainak első számú célpontja eddig Ázsia, ezen belül is Indonézia és Dél-Korea volt. Az összes beruházás 28 százaléka ide irányult, az USA részesedése 21, Nyugat-Európáé pedig 15 százalék volt. Érdemes megjegyezni, hogy Japán ázsiai beruházásai elsősorban a *kitermelő ágazatba irányultak*, a nyersanyagokban igen szegény szigetország ily módon is biztosítani akarta a viszonylag közelről beszerezhető alap- és fűtőanyagokat. A Nyugat-Európában befektetett japán tőke döntő része *nem termelőszektorba irányult*, hanem elsősorban a japán áruk exportját volt hivatott elősegíteni. (Kontinensünk nyugati felén gomba módra szaporodtak a japán marketingintézmények, kereskedelmi irodák, s a tőke egy jelentős része a szolgáltató szektort, valamint a bank- és biztosítótevékenységet is célba vette.)

Az elmúlt 3—4 évben Japán külkereskedelmének aktívuma egyre jobban dagad Nyugat-Európával és az Egyesült Államokkal szemben. Nyugat-Európában, mind pedig az Egyesült Államokban egyre *erősödik a különböző iparágak — acélipar, elektronika, hajógyártás stb. — követelése kormányaikhoz, hogy hozzanak korlátozó intézkedéseket a japán áruözön megállapítására.*

Japán ipari körei nem néznek jó szemmel a protekcionista lépéseket és az üzleti világ már most igyekszik bebiztosítani magát az esetleges korlátozások bekövetkeztére. Az utóbbi időben mind több japán tőke irányul a közös piaci országokba, valamint az Egyesült Államokba. Külföldi gyáralapítás esetén ugyanis az ott előállított termékek nem minősülnek importárunak, hanem „hazai" termékeknek. Vámot sem kell fizetni, s a nyereség egy jelentős része hazautalható, illetve reinvesztálható. Így a külföldi, jelen esetben japán beruházónak *sikerül „átugrania" a vámfalakon, s nem vádolható dömpinggel.*

Korábban a japán tőke elsősorban a fejlődő országokban alkalmazott termelő beruházásokat, újabban azonban egymás után nyílnak japán *érdekeltségű gyárak, összeszerelő üzemek* a fejlett nyugati államokban. (A kőolajban szinte nincstelen szigetország persze, nem hagyja figyelmen kívül a közel-keleti olajállamokat sem, az 1973-as energiaválság óta mintegy másfél milliárd dollár aktív tőke szivárgott erre a területre.)

A Sony és a Matsushita cégek *színes televíziót gyártó céget létesítettek Angliában*, az Asahi műszálüzemet működtet Írországban, a Honda 100 millió dollár beruházást hajt végre az USA-beli Ohio államban, motorkerékpárgyár építésére. A példákat még hosszasan lehetne sorolni a japán termelő tőke aktivizálódásáról a fejlett ipari államokban.

Ami Nyugat-Európát illeti: itt a japán tőke *első számú célpontja Nagy-Britannia*, majd a sorban nagyságrendben a Benelux államok, az NSZK, Franciaország és Svájc következik. Az érintett országok egyelőre nem tudják megakadályozni a japán leányvállalat-hálózat létrehozását, de bizonyára nem hagyják figyelmen kívül a legfrissebb előrejelzést: 1985-re Japán külföldi beruházásai a termelő és szolgáltató szférában, 1977-es árakon számolva, várhatóan *elérik a 35 milliárd dollárt.* S a tervek szerint ennek az összegnek mind nagyobb része irányul majd *a fejlett tőkés államokba!*

A gazdasági hatások

A húsz legnagyobb „külföldi beruházó" között olyan óriás vállalatok találhatók, mint a Mitsui, a Mitsubishi, a Marubeni, a Honda, a Sony, a Nissan Motor, valamint a Sumitomo. Ezek a vállalatbirodalmak tőkeerejük és kitűnő marketinghálózatuk következtében *biztosak lehetnek beruházásaik sikerében.* Különösen akkor, ha a „befogadó ország" termékeivel legalább azonos minőségű — sok esetben jobb — cikkeket hoznak forgalomba, ráadásul még valamivel alacsonyabb áron.

Az Atlantic Institute egyik, nemrégiben elkészült tanulmánya felsorolja azokat az okokat, amelyek tovább erősítik a jelenlegi tendenciát, azaz a japán tőkeáramlás irányainak *átrendeződését.*

Az intézet szerint a japán munkabérek ma már csaknem azonos nagyságúak az USA-beliekkel, tehát a nyugat-európai munkaerő olcsóbb, mint a japán. (A beruházó vállalatok számára a bérköltségek alakulása egyáltalában nem elhanyagolható szempont.) Egyelőre mind az USA-ban, mind pedig Nyugat-Európában *viszonylag szívesen fogadják a japán működő tőkét, a gyáralapítások ugyanis új munkalehetőségeket teremtenek, márpedig ez manapság — amikor a fejlett tőkés államokban 16 millió az állástalanok száma — nem kis dolog, még ha csak néhány tízezer új munkáshelyről van is szó.*

G. Gy. — Sz. P.

Olaj az Alföldről

A termelés túlnyomó részét – Újabb módszerekkel többet hoznak felszínre

Hogy a hazai szénhidrogénbányászatot ma milyen törekvések és feszültségek jellemzik, azt aligha lehet megérteni anélkül, hogy az ország energiaellátásában elfoglalt — távolról sem közismert — szerepét ne említenénk. Azt ugyan ma már igencsak mindenki tudja, hogy az ország energiaszükségletének *több mint felét* kőolajból és földgázból fedezzük. Az ebben rejlő nagyarányú (tavaly mintegy 8 millió tonna) kőolajimportról is gyakran esik szó, kevesebb azonban arról — s ezért nem is él a közvéleményben —, hogy a hazai szénhidrogén-bányászat mindemellett, 1975 óta, a hazai energiatermelésnek *valamivel több, mint a felét adja*, tehát némileg *már többet, mint a szénbányászat.* S ha az importot — vagyis az ország teljes igényét — is figyelembe vesszük, a mérleg a következő: *egyharmadnál kissé több* a hazai szénhidrogének, egyharmadnyi a hazai szén aránya, és a harmadik harmadon a zömmel kőolajimport és az egyéb tüzelőanyagok osztoznak.

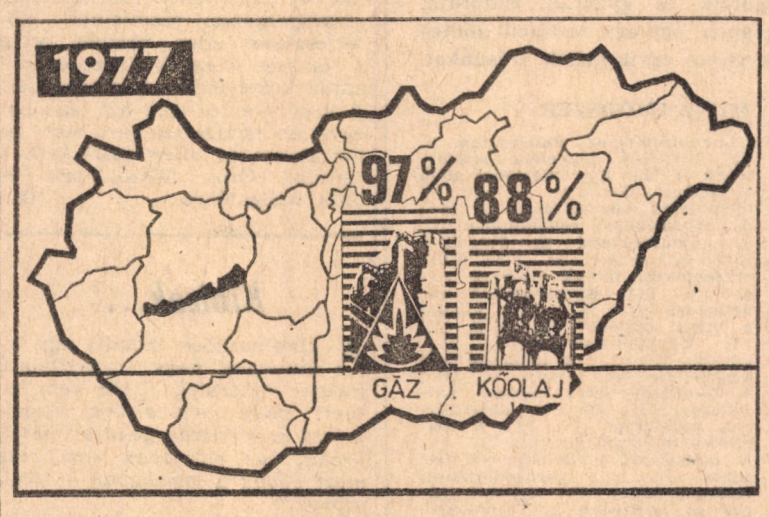

A hazai kőolaj- és földgáztermelés túlnyomó hányadát a Dunán inneni országrész adja

Intenzív kutatás

Mindezt két okból kellett elismételni. Egyrészt, mert sokan hajlamosak a hazai szénhidrogénbányászatot csupán, az importhoz mérve szerény magyar kőolajtermelés alapján megítélni, hadd tűnjön ki a hazai kőolaj- és földgáztermelés valóságos súlya az energiaszerkezetben. Másrészt — ha ilyen jelentős hányad jut a hazai szénhidrogénekre —, még inkább *figyelmet érdemelnek azok a törekvések, amelyek a dollárért mért, drága olajimporthányad csökkentése, vagy legalább növekedésének mérséklése céljából történnek az iparágban.*

A ma kiegyensúlyozott energiaellátás jövőbeli alakítása szempontjából ugyanis nem közömbös, *képes lesz-e az iparág* a némileg növekedő gáztermelésre, és a kőolajtermelés, úgymond „szinten tartására". A távlati energiaellátási tervek ugyanis erre számítanak.

Mivel a magyarországi termelésnek nagyobb hányada (1977-ben a teljes hazai gáztermelésnek 97, a kőolajtermelésnek 88 százaléka) a Dunától keletre eső országrész alól származik; a szénhidrogén-kutatás és -termelés kilátásairól *dr. Vándorfi Róberttel*, a Nagyalföldi Kutató és Feltáró Üzem igazgatójával, valamint *Pápa Aladárral*, a Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat igazgatójával beszélgettünk.

Mit hozott a kutatás a Nagyalföldön 1973 óta?

Kétségtelen, hogy öt évvel ezelőtt mélyponton volt az alföldi szénhidrogén-kutatás, említette dr. Vándorfi Róbert. Egy korábbi koncepció szerint ugyanis — amelyben az akkor még alacsony olajimportárak is közrejátszottak —, a kutatás mértékét csökkenteni kellett. Még abban az évben született azonban egy miniszertanácsi határozat, amely már a korábbinál jóval intenzívebb kutatást írt elő, s ehhez ez eszközöket is megadták. Az akkori és a mai helyzet közötti különbségre talán az a legjellemzőbb, hogy azóta *mintegy ezer embert vett fel a NKFÜ.* A nagyobb lehetőségekkel szerencsére a felkutatott készletek is növekedtek. A kutatás eredményessége azzal mérhető, hogy mekkora — olajra átszámított —, kitermelhető szénhidrogénkészlet jut egy-egy lefúrt méterre. Erre a tervidőszakra méterenként 30 tonna az előirányzat, ami nemzetközi mércével is tisztességes mennyiségnek számít. Nos, tavaly ennél lényegesen többet, méterenként 55, úgynevezett kőolaj-egyenértéktonnát sikerült elérni. A Nagyalföld alól kitermelhető szénhidrogénvagyon 6,5 millió tonna kőolajnak megfelelő készlettel gyarapodott.

A szénhidrogénvagyon

Jelenlegi ismeretek szerint az ország kezdeti, úgynevezett reménybeli szénhidrogénvagyonának még valamivel több mint fele felkutatásra vár, amelynek mintegy 80 százaléka a Nagyalföld területén remélhető. Hozzá kell tenni: egyre komplikáltabb földtani viszonyok között kell azonban kutatni. Hiszen a „könnyen" fellelhető mezőket jobbára már megtalálták, a még újabbak felkutatása műszakilag, technikailag egyre nehezebb.

— Képes-e a kutatás eredményeivel pótolni azt a szénhidrogén-mennyiséget, amelyet a Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat évről évre felszínre hoz — kérdeztük Pápa Aladártól.

— A kutatás, örömünkre, tavaly is többet hozott a vártnál, de az az olaj és földgáz, amit csak az előző évben kitermeltünk, kőolaj-egyenértékben 8 millió tonnának felel meg, vagyis a termelési ütem nagyobb, s ez a különbség várhatóan nem is igen fog csökkenni — mondja az igazgató. Ezért a meglevő készletekkel kell jobban gazdálkodni. Közismert, hogy a kőzet pórusaiban található olajnak ma még csak bizonyos hányadát tudják világszerte felszínre hozni. Tehát a kőolajtermelésben e hányad növelése ellensúlyozhatja a termelésnél kisebb ütemű készletnövekedést.

Erre már vannak bevált módszerek. Például Algyőn, szinte az indulástól kezdve, vizet sajtolnak a rétegbe, így több olaj hozható a felszínre, mintha csupán az úgynevezett kimerüléses termeltetést alkalmaznák. De ma már a vízbesajtolás is hagyományos módszernek számít, ezért most ennél nagyobb végső kihozatalt eredményező termelési eljárásokat vizsgálnak. Ha ugyanis a benyomott vízbe különböző adalékanyagokat is kevernek (például polimereket, felületaktív anyagokat), akkor a földtani készletnek nemcsak a vízbesajtolással tervezett, mintegy 44 százalékát termelhetik ki, hanem remélhetőleg elérik a már világszínvonalat jelentő, 60 százalékos kihozatalt.

A hetvenes évek elején a már régóta termelő mezők visszafejlesztését, sőt felszámolását tervezték. Ezeket a mezőket, így például az Eger környéki demjénit, az Orosházához közeli pusztaföldvárit az új energiahelyzet gazdaságossá tette. A mai világpiaci kőolajárak mellett a hazai termelés még ezeken a mezőkön is lényegesen olcsóbb, mint az import, ezért ezeknél is igyekeznek a végső kihozatalokat minél nagyobb mértékben növelni.

Gáz — vezetékrendszerben

Mi várható a gáztermelésben?

Már tavaly több mint 6 milliárd köbméter földgázt termelt az NKFV, s a propán-bután-termelés is meghaladta a kétszázezer tonnát. Az idén mindkettőből valamelyest többet kap az ország a Nagyalföldről, s ezt nem utolsósorban azzal akarják elérni, hogy az új mezőket gyorsabb termelésbe állítják. Korábban ugyanis — be kell vallani —, a felkutatott mezőket többnyire jókora *hátránnyal* fogták termelésbe. A vállalat szakemberei a közelmúltban olyan, barhová szállítható gázelőkészítő berendezést konstruáltak, amelyből több is egymáshoz kapcsolható. Így — ha a mező nincs nagyon távol az országos gázvezetékrendszertől —, viszonylag gyorsan „rákötheték" a rendszerre.

— Régóta mondják a szakemberek, hogy kár a szénhidrogéneket eltüzelni. A vegyipari felhasználás bővítése várható-e?

— Ma már a Péti Nitrogénművek naponta egymillió köbméter gázt használ fel az új ammónia üzemében. Fel kell készülnünk az etántermelésre is — ezt eddig földgázból nem gyártották. A két algyői gázfeldolgozó üzem már úgy épült, hogy az izobután-termelő részt is hozzá lehessen majd kapcsolni. Igaz, még jó ideig mind a kőolaj, mind a földgáz elsősorban mint energiahordozó lesz jelentős, de azért *van haladás* e téren is.

Trömböczky Péter

Fejlesztések a szövetkezeti ipar szolgáltatóhálózatában

URH-val szerelik fel a budapesti Lakásszerviz 17 gyorsszolgálati gépkocsiját a fővárosszerte adódó helyszíni karbantartó-javító munkák célszerű összehangolására. Különösen gyors — 19—20 százalékos — növekedést terveznek az építőipari szövetkezetek lakáskarbantartó tevékenységében.

Tovább bővül a szövetkezeti vegytisztító-mosó szalonok, üzemek hálózata. Budapesten és vidéken előkészületek történnek egy-egy speciális bőr-szőrme tisztító részleg telepítésére is.

Az autójavítással foglalkozó szövetkezetek bővítik az AFIT-tal kialakult gyümölcsöző együttműködést. Alkatrészforgalmuk a tavalyi 100 millió forint helyett az idén várhatóan túllépi a 140 millió forintot.

Az ipari szövetkezetek számos autószervizt korszerűsítenek, bővítenek az idén, s új kisüzemi részleget hoznak létre egyebek mellett majd Egerben és Harkányban is. A szövetkezeti autószervizek száma jelenleg már *meghaladja a százat.*

HORIZONT

Az OPEC-tagországokat nyugtalanítja ...

Szaúd-Arábia olajipari és bányaügyi minisztere közölte, hogy a *dollár árfolyamának csökkenése miatt* a kőolaj-exportáló országok szervezetének tagjai arra kényszerülnek majd: *más valutákat igénybe vevő új kőolaj-árrendszert dolgozzanak ki.* A miniszter szerint a dollár árfolyamának csökkenése nyugtalanítja az OPEC tagországait, mivel az intézkedés befolyásolja jövedelmeiket.

Bezárt kohók Japánban

Japán öt legjelentősebb acélgyártó vállalata *58 kohója közül 18-at leállított.* Az intézkedést azzal indokolják, hogy 1975 óta csökkennek a megrendelések. A japán acélipar, amelynek kapacitása évenként 140 millió tonna nyers acél előállítására alkalmas, jelenleg *csak 70 százalékos arányban van kihasználva.*

A Közös Piac széntermelése

Brüsszelben nyilvánosságra hozott adatok szerint a Közös Piac tagországaiban az elmúlt évben 240 millió tonna kőszenet termeltek, *3 százalékkal kevesebbet, mint 1976-ban.* A legtöbbet termelők — sorrendben: Nagy-Britannia, az NSZK, Franciaország és Belgium.

A TANÁCSOK FÓRUMA 1977. évi fontosabb írásainak címjegyzéke (II.)

Folytatjuk 1977. évi fontosabb írásaink címjegyzékének közlését, amelyet egy héttel ezelőtt kezdtünk el. Akkor a következő négy témakörből válogattunk: TESTÜLETI MUNKA, KÖZÉLET — TANÁCSTAGI TEVÉKENYSÉG — SZAKIGAZGATÁS — ÜGYINTÉZÉS, KORSZERŰSÍTÉS. Címjegyzékünk mai, befejező részének közlésekor ismételten felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy hasonló válogatást a jövőben nem évenként, hanem félévenként kívánunk közreadni. Sokfelé ugyanis olvasóink a TANÁCSOK FÓRUMA újságoldalait összegyűjtik, megőrzik és gyakran előfordul, hogy ügyintézés közben vagy éppen egy-egy testületi döntés előkészítésekor szívesen keresik vissza egyik-másik írásunkat.

MUNKAFELTÉTEL, SZAKÉRTELEM, MEGBECSÜLÉS

Hűségről, fiatalokról, gépekről (Nógrád, I. 18.); **Pénz áll a házhoz** (az évi bérfejlesztésről, Budapest XVII. kerület, I. 25.); **Pályakezdők vallomásai** (Veszprém megye, I. 25.); **A fegyelmi ügyek anatómiája** (Bács-Kiskun, I. 29.); **Párbeszéd a fiatalokkal** (ifjúsági parlamentek, II. 1.); **Az alkalmatlanság kimondása** (XXI. kerület, II. 1.); **Árcok a tanácsból** (Pest megye, II. 15.); **Fizetésemelés és szakmai kiemelkedés** (IX. kerület, III. 8.); **A béremelés nem gépies döntés** (I. kerület, III. 19.); **Az ügyiratkezelő** (Pomáz, III. 26.); **A főelőadó** (Zala megye, IV. 13.); **A fiatalok kérdeztek — dr. Papp Lajos államtitkár válaszol** (IV. 26. és VI. 7.); **Napirenden: a közérzet** (Tolna megye, IV. 26.); **Mit csinál a hivatal — nyáron?** (Balaton-parti tapasztalatok, ferencvárosi módszerek, a tanácsi dolgozók üdültetése Vácott. (VI. 21.); **Huszonévesek találkozója** (Tolna megye, VI. 25.); **Pillantás a törzsgárdaszabályzatba** (Somogy, VII. 30.); **Napirenden a bérfejlesztés** (VIII. 6.); **A tanácsi kitüntetések rendszere** (A Minisztertanács napirendjén. VIII. 13.); **Az igazgatási osztályvezető** (Balassagyarmat, IX. 6.); **Az utolsó évfolyam** — tanév elején a Tanácsakadémián (IX. 20.); **Mi csorbítja a tekintélyt?** (Kóny, X. 1.); **A személyzeti munka Baranyában** (X. 4.); **Fiatalok a közszolgálatban** (Vas megye, X. 15.); **Ön hogy érzi magát a tanácsnál?** (XIII. kerület, X. 22. és 25.; Hatvan, városi tanács, XI. 19. és 22.); **Úgy lett a vallomásból** (még egyszer a községi vezetők tekintélyéről, Kóny, csornai járás, XI. 5.); **Hűséggel és hivatástudattal** (dr. Kovács Tibor életútja, XI. 12.); **Huszonkét év a városért** (Tata, XI. 22.); **Nem rangkórság, nem kiváltság** (a címrendszer három éve. XI. 29.); **Az elnök tekintélye** (Veresegyháza, XII. 20.).

TERÜLET- ÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS

A városszervezés hétköznapjai (Oroszlány, I. 8.); **Egy nagyközség városnézőben** (Bicske, I. 8.); **A megyehatár nem választóvonal** (Heves megye, I. 11.); **„Továbbszolgáló" iskolák** (Bács-Kiskun, II. 1.); **Formáljunk magunknak várost** (az Urbanisztikai Társaság kezdeményezése. II. 5.).

MEGYEI VÁROSOK (Debrecen, II. 8., Miskolc, III. 5., Szeged, IV. 6., Győr, IV. 16. és Pécs, IV. 30.); **Területszervezés** (város, község, városkörnyék. II. 12); **Város mellett nem jó lakni?** (Hajdú-Bihar, II. 15.); **Korszerűbb tanácsszervezetben** (Felcsút, Alcsútdoboz és Tabajd. II. 19.); **Megyén belüli tapasztalatcsere** (Esztergom Oroszlányban, III. 8.); **Mi kell a városi ranghoz?** (Tolna megye, III. 22.); **Fejezet a monográfiához** (Sóskút, IV. 2.); **Az összefogás szép példái** (miskolci járás, IV. 9.); **Társulva** (községi közös tanácsok, IV. 16.); **Változások Karancs alján** (Nógrád. IV. 23.); **Egy világváros irányítása** (Budapest. V. 7); **Pillantás az ezredfordulóra** (Zala megye, V. 31.); **Fonyód nevezetessége: négy uszoda** (VI. 4.); **Gyermekeink nyara** (csepeli diáktábor, pestlőrinci vakáció, kedvezmények Százhalombattán. VI. 11); **Messze van-e a tanácsháztól a téesziroda?** (az együttműködésről Békés megyében, VI. 25); **Nem mindegy, hová vezet a járda** (Békés megye, VI. 28.); **Sztráda mellett — makadámon...** (Mogyoród. VII. 2.); **Hozzáférni a kincshez** (Túra. VIII. 9.); **Termelés és ellátás** (Pest megye, IX. 3.); **A fejlesztés buktatói** (Veszprém megye. IX. 6.); **Falvak a Szentendrei-szigeten** (IX. 10.); **Öt hónappal a kézfogás után** (a közös igazgatásról. Fejér megye. IX. 13.); **Ahol az elnök nem álmodozó** (Lenti. IX. 17.); **Palackposta Hegyeshalomról** (IX. 17.); **A testület csak asszisztálhat** (Pécs. IX. 20.); **A vásárlók és a tanács szava** (VIII. és IX. kerület. IX. 24.); **Gyönk és hat társközsége** (X. 25.); **Mosonmagyaróvári egyszeregy** (az együttműködésről, XII. 3.); **Dunakeszi kezdő lépései** (XII. 10.); **A nagyközségek jövője** (Heves, XII. 13.).

MUNKAMÓDSZER

Lakóbizottságok Budapesten (I. 8.); **Tervezés, fegyelem, szakértelem** (I. 15.); **Egy intézmény több szerepben** (Szabolcs, I. 22.); **A települések köztisztasága** (I. 19.); **Az egészségügyi rehabilitáció** (II. 5.); **Gondoskodni az öregekről** (Szolnok megye. II. 12.); **Községrendezési tervek** (Borsod megye, II. 19.); **Környezetünk védelmében** (II. 26.); **Egy község a maga erejéből** (Zalalövő, III. 5.); **Ügyvitel-korszerűsítés** (III. kerület, III. 12.); **A tanácsok jogi képviselete** (Vas megye, III. 19.); **A munkásgyerekek segítése** (Salgótarján, III. 26.); **Az albizottságok működése** (IV. 2.); **A testületek munkamegosztása** (IV. 9.); **A társadalmi elnökhelyettes feladata** (IV. 16.); **Várospolitikánk fórumai** (Pécs, IV. 23.); **A város és környéke** (Kiskunfélegyháza, IV. 30.); **A tanácsok és az ügyészségek** (V. 7.); **Szabálysértési ügyintézés** (V. 21.); **A háztáji és kisegítő gazdaságok jövedelemadója** (Pest megye, V. 28.); **Községi intézményirányítás** (Letenye, VI. 4.); **A diákok nyári elhelyezkedése** (Nógrád. VI. 25.); **Tervszerű községrendezés** (Somogy megye. VII. 2.); **A falugyűlés** (VII. 16.); **A pénzügyi munka korszerűsítése** (Szolnok megye. VII. 23.); **A közérdekű javaslatok sorsa** (VII. 30.); **Tanácsi beszámolók Százhalombattán** (VIII. 6.); **Művelődési házunk munkája** (Sükösd. VIII. 13.); **Szabálysértési igazgatás Pakson** (VIII. 27.); **A tanácsrendelet kihirdetése** (IX. 3.); **Hatósági kollégium** (Pest megye. IX. 10.); **A beadványmintákról** (IX. 17.); **Színvonalasabb tanácsüléseket** (IX. 24.); **Összehangoló szerepkörben** (a tanácsi bizottságok Pest megyében. X. 1.); **Tanácsaink és a kisgépesítés** (Szabolcs-Szatmár. X. 8.); **Az utánpótlás nevelése** (Baranya megye. X. 15.); **Értelmiség és közélet** (Battonya, X. 22.); **Milyen a jó tanácstagi csoport?** (Acsa. X. 29.); **Egyszerűsítés — saját hatáskörben** (Heves megye. XI. 5.); **Beszámoló a végrehajtásról** (XI. 12.); **Az új költségvetés előkészítése** (XI. 19.); **Szabálysértés, megelőzés** (XI. 26.); **Információkezelés — egyszerűbben** (XII. 3.); **Az integráció Komárom megyében** (XII. 10.); **Összehangolt jogpropaganda** (Vas megye, XII. 17.).

A MAGYAR HÍRLAP KEREKASZTALA, MEGYEI FÓRUMOK, ÖSSZEÁLLÍTÁSOK

Fiataljaink első országos parlamentje — felkészült, ígéretes utánpótlás (III. 1.); **A belkereskedelem sok nézőpontból** (kerekasztalunknál a belkereskedelmi államtitkár, valamint nyolc megye és a fővárosi tanács képviselője. III. 15.); **A Magyar Hírlap Vas megyében** (tanácselnökök fóruma, szociálpolitika és közművelődés. III. 29.); **Tömegsportakcióink: Hajrá, Balaton!** (V. 14.); **Debrecenben így csinálják** — Egy nagyváros ellátása (példamutató összefogás a tanácsok és a mezőgazdasági üzemek között. VI. 14.); **A Magyar Hírlap Somogyban** (útépítés, szociálpolitika, színházi kultúra. VII. 12.); **Illusztrációk Budapesthez** (vendégünk a budapesti pártbizottság titkára, a fővárosi tanács elnökhelyettese, valamint öt budapesti kerület képviselője. VII. 19.); **Tapasztalatcsere Nagykanizsán: Az élő és működő város** (országos urbanisztikai tanácskozás. VII. 26.); **A Magyar Hírlap Borsodban** (az interpellációról, a hegyközi kis falvak fejlődéséről, a vadgazdálkodásról. VIII. 2.); **A közművelődés útjain** (vendégünk a kulturális miniszterhelyettes, a fővárosi tanács és négy megye képviselője. VIII. 30.); **A Magyar Hírlap Tolnában** (a megyei vezetés felkészültsége, továbbképzése, közművelődés. XII. 10.); **A rádió sajtókonferenciája a tanácsokról** (kérdések és válaszok. XII. 17. és XII. 20.); **Tíz megye tanácselnöke** az 1977. évi eredményekről és az idei tervekről (Zala, Szabolcs-Szatmár, Baranya, Bács-Kiskun és Komárom. XII. 31. — Borsod, Vas, Szolnok, Békés és Somogy. 1978. I. 3.).

Megosztott testület?

Akadnak napi jelentések, amelyeknek elsősorban nem *hírértékük* van, hanem egy-egy *jelenséget* igazolnak. Ilyennek tekintendő az a *Vas megyei* tudósítás, amelyből idézünk: „A tanácstagság körében sajnálatos módon kialakult egy *örökké felszólaló*, valamint egy jobbára mindig csak *hallgató* réteg" — állapították meg munkaértekezletükön a vasi nagyközségek tanácsi vezetői. Az okokat keresve pedig abban is egyetértettek, hogy — a tanácstagok munkáját elősegítendő — *sokkal közérthetőbb előterjesztésekre* van szükség.

Nem először foglalkozunk lapjunk hasábjain ezzel a gonddal. Részben tanácstagok panaszkodtak *az érthetetlen* és túlzottan „szakigazgatási szemléletű" előterjesztések ellen, részben pedig a tanácsi vezetők intézkedéseit adtuk közre ebben a témakörben. A vasi jelentés újra azt igazolja: egyetlen tanács számára sem lehet közömbös, *miért válik ketté* a testület. Örök felszólalókra és örök hallgatókra... **(K.)**

Kibicek...

A közelmúltban mondta egy tekintélyes, nagy tapasztalatú megyei tanácstag: *„Aki nem ismeri vagy nem akarja megismerni az emberek gondját, baját, örömét, az valójában nem vesz részt ebben a munkában — csak kibicel."*

Kemény szavak, figyelemre méltó gondolat, amellyel messzemenően egyetértünk. Valami azonban még ide kívánkozik. Hiszen akad olyan tanácstag, aki *meghallgatja* választói bújt-baját — nemegyszer vigasztaló, biztató szavakkal, az objektív nehézségekre való hivatkozással igyekszik megnyugtatni őket —, aztán *megelégszik ennyivel*. Mások pedig, szinte kerülve a személyes találkozást, csupán a háttérből *igérik* a segítséget. A két szemlélet — ha úgy tetszik, a két „módszer" — elszomorítóan hibás, mit sem ér. Hiszen csakis az eredmények, az elintézett ügyek, a felépült út, az új üzlet, vagy akár egy befejezett háztatarozás növelheti a tanácstag tekintélyét, bizonyíthatja rátermettségét, őszinte akarását, s nem a nyugtató szavak, a látványos ígéretek. Ha pedig egyelőre *valóban megoldhatatlanok* a gondok — akkor *úgy és azért kell* odaállni a választók elé. *De oda kell!* Sem a sunyi lapítás, sem az általtás nem módszer.

Így hát kibic és kibic között — ilyen értelemben — *nincs különbség*. **(F.)**

Nagyfröccs

A falugyűlést este hétre hirdették, de már jóval előbb gyülekezni kezdtek az emberek. Ki ünneplőben, ki meg csak úgy, a munkából szabadulva, igyekezett a művelődési házba. Kisebb csoportok alakultak, diskuráltak. Mert beszélgetnivaló bőven akadt: hogy sikerült a disznóölés, van-e már zamata a lefejtett bornak, lesz-e farsangi mulatság a „kultúrban"? A falugyűlést csak egyvalaki tette szóvá, az is igen mértéktartóan: „Na, ma mivel váltjuk meg a világot?"

Amikor megnyitották a nagyterem ajtaját, kiderült, hogy rajta kívül alig néhány embert érdekelt még a válasz a feltett kérdésre. A község vezetői persze, bosszankodtak az emelvényen, s a vb-titkár felvilágosítása aligha nyugtatta meg őket: „A többiek a söntésbe mentek..." A tanácselnök elvesztette a türelmét: „De hát, miért nem szüntették be erre az egy-két órára az italmérést? Hiszen éppen a községfejlesztés van napirenden!"

A kínos csendet megint csak a falugyűlés alkalmi patrónusa törte meg a nézőtér közepén: „Nem a söntéssel van a baj. Mert jaj annak a napirendnek, amelyiket egy-két nagyfröccstől kell félteni..." **(N.)**

Pillantás a városra és környékére

Nem gyámkodás — érdekközösség

Erőteljesebb szervező és összehangoló munkát

A *város környéki* szervezeti forma a városok vonzáskörzetére épülő, viszonylag új államigazgatási intézmény, amelynek fejlődése lényegében *a tanácstörvény hatálybalépése után* kezdődött meg. Város környéki községi tanácsot akkor lehet szervezni, ha a város és a község között *kölcsönösen szoros társadalmi, gazdasági, ellátási, munkaerő-foglalkoztatási, földrajzi és közlekedési* kapcsolatok vannak, továbbá, ha a község és város *összehangolt* fejlesztése különösen indokolt.

A fejlődésre jellemző, hogy 1975. január 1-én még csak *21 város* állt kapcsolatban 68 községi tanáccsal, 1977. április 1-ével pedig már *43 város* — tehát városaink fele — összesen *115 községi tanáccsal* alakította ki az új közigazgatási formát. Az érintett lakosok száma is jelentősen emelkedett: ma már *300 ezer községi lakost érint* ez az igazgatási-szervezeti kapcsolat a várossal.

Új feltételek

Az eddigi tapasztalatok megvitatását szolgálta a Magyar Urbanisztikai Társaság elmúlt heti ankétja, amelyen az érdekelt városok és néhány községi tanács vezetői vettek részt. A tanácskozás célja elsősorban az volt, hogyan lehet *továbbfejleszteni* a gazdasági és a szervezeti kapcsolatokat a városok és a környező községek között.

A városok tulajdonképpen az új formáció *nélkül is* mind nagyobb mértékben és mind magasabb színvonalon működhetnek közre a környező települések ellátásában. A környék lakosságának jelentős része a városba jár *dolgozni*, ott elégíti ki kereskedelmi, kulturális *szükségleteinek* zömét, gyermekeit a városok közép- és felső *iskoláiba* járatja, s az *egészségügyi* szolgáltatások nagy részét is ott veszi igénybe. A városnak — szerepköréből eredően — természetszerű feladata, hogy a saját lakosságán kívül *a város környéki lakosság reális igényeit* is kielégítse a maga intézményei révén. Amikor az igazgatási keret egybefoglalta e város környéki tanácsokat — hangsúlyozták a részvevők — ezzel *nemcsak a vonzáskörzetből adódó* kapcsolatok nyertek elismerést, hanem egyben *új feltételek is* teremtődtek a gazdasági és szervezeti folyamatok összehangolt érvényesüléséhez.

Egyenjogú, önkéntes

Az *önkormányzati* elvből adódik, hogy a városi és a községi tanácsok között *nincs alá- és fölérendeltség*. A partnerek tehát *egyenjogúak és önkéntes az együttműködés*. Ez az egymásrautaltság ugyan az anyagi eszközöket tekintve nem egyforma, mégis *kölcsönös kezdeményezést* igényel mindegyik fél részéről. Ezért igyekeznek ezek a tanácsok minél hatékonyabb szervezeti kapcsolatokat kialakítani egymás között. Ennek többféle lehetősége van. Így például a város környéki községi tanácsok elnökei *tanácskozási joggal* rendszeresen részt vesznek a városi tanács ülésein, ahol kellőképpen képviselhetik a községi tanácsok érdekeit. A város környéki községek testületi ülésein pedig a városi tanács vezetői, osztályvezetői jelennek meg, s tájékoztatást adnak arról, *milyen lehetőségei vannak a városnak* az eredményes együttműködésre. Élénk vita kerekedett arról — sőt többen *részletesebb szabályozást* tartottak szükségesnek —, hogy a törvényben előírt vb-titkári hatáskör mellett *milyen jogai vannak a városi tanács elnökének, elnökhelyetteseinek* a községekkel kapcsolatban. A tanácstörvény szerint ugyanis a járási hivatalt megillető hatáskört a városi tanács végrehajtó bizottságának titkára, illetőleg szakigazgatási szervei gyakorolják. Ez tehát megoldásra váró gond.

A falu haszna

A városok *gazdaságszervező tevékenysége* fontos motívuma a város környéki községek *alapellátásának*. Sajnos, mégis *a gazdasági együttműködésben tapasztalható a legkisebb előrehaladás*. Az is igaz viszont, hogy jó néhány városunk eredményesen alkalmazta a gazdasági koordinációt, s igyekezett *a községek csekély anyagi eszközeit közös fejlesztések* útján pótolni. Van olyan hely, ahol úgynevezett *város környéki alapot* hoztak létre, amihez a megyei tanács is hozzájárul ugyanakkora összeggel, mint amit a városi tanács nyújt. Többfelé a városi üzemek hozzájárulása is jelentős tényező ma már. Az a követendő megoldás is szóba került, hogy a városok költségvetési üzemei *kivitelezőként vegyenek részt* a községek kisebb építési, felújítási munkáiban. Ehhez természetesen a városi költségvetési üzemek megfelelő fejlesztése és megyei támogatása is szükséges.

A községek ellátását nagymértékben segíti, hogy *hozzákapcsolódhatnak* a városok ivóvíz-ellátásához. A regionális vízműrendszerek fokozatos kiépítése tovább javítja a községi lakosság ellátását. Az *oktatási, közművelődési* ágazatokban is jó példái vannak az együttműködésnek. A városi intézmények rendezvényei nagy szerepet játszanak *a város környéki lakosság kulturális* igényeinek kielégítésében. Az egészségügyi ágazatban különösen a *körzeti orvosi állások* betöltése, az orvosok helyettesítése, a *szociális gondoskodás* községi megszervezése és a *hét végi orvosi ügyelet* megoldása áll előtérben.

S a viszonzás?...

Az önálló működés és a koordináció azonban több sajátos feladatot is felvet. Gyakran van vita arról, vajon *meddig terjedjén a város „gondoskodása"*, anyagi eszközeinek igénybevétele e kapcsolatokban, és *mit nyújt viszonzásul* a község. A város élelmiszer-ellátásában, a munkaerőgazdálkodásban, az üdülési területek — kertvárosok — kialakításában már van fejlődés, készség az együttműködésre. Ez azonban még mindig kevés, pedig nem is annyira az anyagi eszközökön, mint inkább *az ésszerű, reális kezdeményezéseken* múlik.

Az együttműködésnek sajátos szerve *a koordinációs bizottság*, amelyben a városok és a községek vezetői, tanácstagok, gazdasági és más szakemberek vesznek részt. A bizottság feladata a kapcsolatok *rendszeres, tervszerű ápolása, javaslatok, ajánlások* kidolgozása, a városi és a községi tervek, programok tervezetének összehangolása. Az együttműködésben egyre fontosabb szerepet töltenek be a tanácstagok *városkörnyéki csoportjai* is.

A városok és a szomszédos községek együttműködése tehát kedvezően alakul. Ez azonban nem feledtetheti a további feladatokat: a még erőteljesebb szervező, összehangoló munkát, az eredményesebb gazdasági koordinációt, az anyagi és szellemi erők kölcsönös hasznosítását.

Dr. Kiss György,
a Tanácsi Hivatal főosztályvezetője

Zavaros vizeken

Hol születik a hering?

Az előkészítő tárgyalások tizennyolc hónapig folytak, 1978. január közepén aztán formálisan is összeülhettek a Közös Piac tagállamainak hadászati miniszterei. Két és fél napig tarthatott csupán a megbeszélés, majd kénytelenek voltak *elnapolni*. Látszólag szakmai kérdésekről folyt a vita, azonban a háttérben *régi sérelmek*, a tagállamok *különböző politikai érdekei húzódtak meg*. A téma: közös halászati politika megteremtése a közösségi vizeken.

A probléma lényege, hogy a természeti törvények miatt az Északi-tengeren a kilenceknek *csökkenteniük kell* a halfogást. Elvileg ezt minden tagállam megérti, a vita ott kezdődik, amikor *konkrétan* kellene meghatározni a fogási kvótákat a 200 mérföldes EGK-zónán belül. A kérdés fontosságát az mutatja, hogy 1976-ban az EGK-tagországai még *4,7 millió tonnányi halat foghattak* e vizeken, a tudományos előrejelzések szerint 1978-ban a biológiai egyensúly felborulása nélkül itt csak *3,26 millió tonna halászható*. Ebből persze harmadik országoknak is juttatni kell, mégpedig olyan mértékben, hogy a közös piaci tagállamok hajói is halászhassanak más országok felségvizein.

Az EGK vitája

A kvóták felosztásánál Nagy-Britannia különleges jogokat követelt magának. Való igaz, London az EGK-hoz való csatlakozás után különösen sokat szenvedett attól, hogy az eredeti hat tagállam a halászat területén *egységes frontba tömörült* — ellene. Most a brit halászok az északi-tengeri fogási kvóta 40 százalékát követelik és arra hivatkoznak, hogy az Északi-tengerben található halak 60 százaléka az *angol* vizekben születik. Ha a szabályozás *nem lesz számukra kielégítő*, úgy a londoni kormány képviselői kilátásba helyezték, hogy egyoldalúan *megtiltják* külföldi hajók tevékenységét a parttól 50 mérföldig terjedő területen. De Anglia és Írország azt is javasolta, hogy az EKG *különleges elbánásban* részesítse néhány ország parti vizeit, így a globális fogási kvóták mellett ezekre a régiókra külön kontingenseket állapítsanak meg.

Anglia veszteségei

A halászat a foglalkoztatottság szempontjából a tagországok közül Olaszországban a legjelentősebb, 65 ezer embernek nyújt megélhetést. Csak kevéssé marad el ettől Franciaország, 32 ezer foglalkoztatottal. Az olasz ágazat azonban technikai színvonalát tekintve *elmaradottabb*, csaknem 23 ezer olyan halászjárművet tartanak nyilván, amelynek nincs motorja. Lényegesen fejlettebb a dán halászat: egy foglalkoztatottjára 125 tonna fogás esik, szemben a megfelelő 21 tonnás francia és 42 tonnás angol értékkel.

A fogási lehetőségek csökkenése tehát különböző mértékben érinti az egyes tagállamokat, az angol követelés azonban — az íreket kivéve — mindenki számára *elfogadhatatlan*. Az érvelés során a hollandok például arra mutattak rá, hogy a híres heringek, amelyeket a skót partoknál halásznak ki, a Skagerrak és a Kattegat vizeiben születnek, *messze* Skóciától. Az angol „területi elv" alapján a legegyszerűbb lenne a fiatal heringeket idejében kifogni, így nem úszhatnának el más állam felségvizeire. Ilyen úton persze az angol hajóknak teljes szabadságuk lenne Skócia partjainál halászni, csak éppen *nem lenne mit fogni*.

Más oldalról nézve: igaz, hogy *Anglia vesztette a legtöbbet eddig az EGK-vizeken való halászat területén, viszont ez az ország kapta a legnagyobb összegű támogatást is a közösség mezőgazdasági alapjából halászatára*. 1972—76 között a kapott szubvenció csaknem 27 millió EGK elszámolási egységet tett ki. A nagy összegű támogatás célja elvileg az volt: *meggátolni a halászati ágazat összeomlását* addig, ameddig az Északi-tengeren a halállomány annyira *fel nem szaporodik*, hogy nincs szükség a jelenlegi drasztikus korlátozó intézkedésekre. Egy olyan hajóra például, amely az új helyzetben *csak a parton állt* és semmi heringet nem fogott, a korábban zsákmányolt mennyiség függvényében tonnánként 147 fontos szubvenciót állapítottak meg. Kérdés azonban, *elegendő-e a halászat megőrzésére ez a közösségi forrásból nyújtott munkanélküli segély?* Félő, hogy éppen a fiatalabbak és a magasabb szakképzettségűek nem várják meg a jobb időket, hanem egyéb ágazatokba mennek át.

A halak örülhetnek...

A politikai ellentétek miatt nem volt könnyű dolga akkor a brüsszeli bizottságnak, amikor a halászati miniszterek elé tárta a kvótákra vonatkozó induló javaslatát. A bizottság megpróbálta figyelembe venni részben Anglia követeléseit, az angol kvótát csak kis mértékben csökkentette. 1976-hoz képest Dániának 700 000 tonnával jutott volna kisebb fogási lehetőség. 1978-ban, ugyanez a különbség Anglia esetében csak 100 000 tonna. London azonban *nem minimális csökkentést*, hanem éppen ellenkezőleg, *kvótaemelést várt*. A 2,7 millió tonnás EGK-kontingenst figyelembe véve, a 40 százalékos brit részesedést elfogadva az angol kvóta *több mint egymillió tonnára rúgna*. Egy ilyen javaslatot azonban a brüsszeli „eurokraták" természetesen *nem terjeszthettek elő*. A megegyezés egyelőre *késik*, a politikai kompromisszum körvonalai még *nem alakultak ki*. Ennek az EGK-ban feltehetően csupán a halak örülhetnek teljes szívükből.

G. Gy.—Sz. P.

Export akadályokkal

Készen vett technológiák – Drága a szerelés

A magyar gépipari termékek külpiaci eladása többféle módszerrel növelhető. Például a teljes üzemek exportjával. Amikor a *Chemokomplex* másfél évtizedes tapasztalatairól beszélgetünk *Béres István* közgazdasági főosztályvezetővel, mi tagadás, szóba kerül az eredmények mellett jó néhány *meg nem valósult üzlet* is. Az eredmények közül a jugoszláviai Obrovác timföldgyára, valamint az angol ICI társaság recepturája alapján dolgozó, 9 ezer tonna évenkénti kapacitású iraki lakkfestékgyár kívánkozik az élre. Az elsőnél 42 millió dolláros szerződés keretein belül az Aluterv fővállalkozásában teljes tervezést, valamint szerelés-vezetést vállaltunk. A berendezések túlnyomó többsége is hazai gyártóktól kerül ki. Az iraki gyárnál a Chemimas a fővállalkozó.

Mi kell a sikerhez?

Ez tehát két sikeres akció — ám nem érdektelen megvizsgálni, *mikor eredményes és mikor, mitől vall kudarcot egy fővállalkozás?*

— Ha sorra vesszük a komplex üzemexport eredményességének feltételeit — mondja a főosztályvezető —, az első helyre a *versenyképes technológia* kívánkozik. A Chemokomplex profiljába tartozó ágazatokban *kevés versenyképes* technológiával rendelkezünk, kivált, ha a versenyképességen a világon jelenleg elérhető legfejlettebb technikai színvonalat értjük. A timföldgyári technológia és a péti nagy nyomású hidrogénezési technológiák mindenesetre a legkényesebb külpiaci igényeket is kielégítik.

A versenyképesség ebben a műfajban egyébként *viszonylagos* kategória. Néhány fejlődő országban, elsősorban nem az olajországokra gondolok, követelmény a foglalkoztatottság növelése is. A munkaerő képzettségi színvonala miatt olykor *a műszakilag kevésbé igényes* megoldásokat részesítik előnyben, így lehetőségeink lényegesen megnőnek. Több alkalommal tapasztaltuk, hogy ajánlatunk versenyképességét a túlzott gépesítettség, az automatizálás csökkentette más, szerényebb megoldásokat tartalmazó ajánlatokkal szemben.

— *A hazai gyártási eljárások mennyire állják meg a helyüket külföldön?*

— Eddigi tapasztalataink szerint a hazai technológiáknak az export szolgálatába állítása *jóval elmarad* a lehetőségeitől. Hadd illusztráljam egy példával. A Chemokomplex fennállásának első nyolc évében nyolc komplett gyógyszerüzemet exportáltunk. A különböző érdekeltségi viszonyok és más okok miatt ilyen exportra az utóbbi hét évben *nem került sor*. Összehasonlításképpen: egy sor fejlődő ország vásárol más szocialista országoktól olyan üzemegységeket, amelyek szállítására nálunk is megvannak a tervezési és gyártási lehetőségek. Ezek főleg gyógyszeripari, háztartásvegyipari, kőolajipari és egyéb vegyipari termékek gyártóberendezései. Vállalatunk néhány évvel ezelőtt felmérte ezeket a hazai lehetőségeket, de ebből, főként *a vállalkozási kedv hiánya miatt*, nagyon kevés ajánlat született. Ez a lengyel, a csehszlovák vállalatok eredményei mellett is szegényesnek tűnik.

Közös fejlesztés

— *Kedvező megoldásnak tűnik külföldi technológiák vásárlása. Ezzel a lehetőséggel milyenek a tapasztalatok?*

— Versenyképes idegen gyártási eljárás alapján a már említett iraki lakkfestéküzemen kívül *alig valósult meg exportunk*.

Ennek valószínűleg az az oka, hogy *nem a legmegfelelőbb* technológiákat kerestük a piacon. Nem olyanokat, amelyek után érdeklődtek volna a hazai fővállalkozóink, de az is lehet, hogy nem volt elég eredményes a piaci munkánk. Esetenként célravezető a szocialista országok technológiáinak megvásárlása is, de ezzel a lehetőséggel *viszonylag ritkán éltünk*, és ebben a kevés esetben sem értek meg a lehetőségek exportra. Ugyanilyen ígéretes a gyártási eljárások közös kidolgozása is. Eddig főleg szovjet—NDK, szovjet—csehszlovák és szovjet—lengyel példákat ismerünk. A magyar—szovjet lakkfestékipari egyezményben előírt közös fejlesztés bázisa lehet a harmadik piaci közös üzemexportnak. Várhatóan hasonló eredményt hoz a pernyealapú timföldgyártási technológiára alapozott magyar—lengyel harmadik piaci együttműködés. Nyugati cégek már érdeklődtek ilyen üzemek után.

Ajánlatok „zsebből"

— *A komplett üzemépítés nagy mennyiségű, külföldön végzendő szerelőmunkát is jelent. Menynyire kifizetődő ez?*

— A szerelés mindenképpen egyik legnagyobb gondunk, akár hazai szakemberekkel végeztetjük, akár külföldi vállalatot bízunk meg. Rentábilis exportot eddig tőkés relációban a két változat közül még egyszer sem tudtunk elérni. Vagy a komplett export vállalkozáson belül volt veszteséges a szerelés, vagy olyan ajánlatot készítettünk, amelyik az ár miatt nem bizonyult versenyképesnek. A hazai kalkulációban a szerelési költség megközelíti a nyugat-európai színvonalat, a számított hatékonyság, vagyis az adott feladat elvégzéséhez tervezett munkaidő viszont jóval kedvezőtlenebb, mint a nyugati cégeknél. Több üzleti próbálkozásunkat meghiúsította már a hazai költségszint és az elérhető árszint közötti szakadék. Az árszínvonallal egyébként a hazai ipari alvállalkozók ajánlataiban is gondunk van. A nyugati fővállalkozóknak például egy-egy gépegységre három-öt ajánlatunk van „zsebben" és ez óriási előny. A gyors ajánlat, a szerződések időbeni és minőségtartó teljesítése alapfeltétele annak, hogy a vállalkozó a következő alkalommal is számíthasson megrendelésre. Sajnos, a fentihez hasonló ajánlatadási készséget a hazai gépipar nem tesz lehetővé. Az alvállalkozók érdekeltsége egyébként sem megoldott.

Utógondozás a helyszínen

— *A meghiúsulás oka tehát legtöbbször a magas ár. Milyen megoldást lehetne találni?*

— A versenytárgyalásokra készített ajánlatoknál külön akadály, hogy a terjedelemre és a szállítási feltételekre vonatkozó előírások meglehetősen általánosak. Ez arra kényszerít mindenkit, hogy *ártartalékot* építsen be az ajánlatába. Az ajánlatok sorsát azonban a tender zárása után még lehet befolyásolni, és ezt jó néhány vállalat meg is teszi. Sajnos, nem minden kiadott magyar ajánlat kaphat körültekintő utógondozást, viszont a lehetőségek szelektálásával — ezt a vállalatunk által megnyert tenderek bizonyítják, javítható a helyzet.

*

Sorolhatnánk tovább az export fővállalkozások eredményességét csökkentő gondokat, és ugyanígy azokat a lehetőségeket is, amelyek zálogát jelenthetik a sikeres akcióknak. Ezúttal csupán egyetlen vállalathoz kötődően kívántuk néhány példa segítségével bemutatni a szakterület leggyakoribb buktatóit. A fővállalkozások jövőjéről decemberben kétnapos országos konferenciát rendezett a Hilton-szállóban a Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság és a Magyar Kereskedelmi Kamara. Mint a záróülésen elhangzott: a fővállalkozások körülményeinek megjavítását még az idén programjába iktatja az Állami Tervbizottság, majd ezt követően a Fejlesztési Bank, a Pénzügyminisztérium és az Országos Tervhivatal is.

Bognár Nándor

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

NDK–iraki együttműködés

Günther Kleiber, a Német Demokratikus Köztársaság általános gépipari, mezőgazdasági és járműipari minisztere iraki tartózkodása során Bagdadban a két ország politikai, gazdasági és tudományos-műszaki együttműködésének fejlesztéséről tárgyalt.

Bolgár gépexport

Bulgária idén az előirányzatok értelmében 78 százalékkal gyarapítja gépexportját. A kivitel legnagyobb részét a különböző fémmegmunkáló gépek — programvezérlésű esztergapadok, marógépek stb. — alkotják. A gépek legnagyobb vásárlói Bulgária szomszédai, de hagyományos vevőknek számítanak egyes nyugat-európai országok is. Különösen az NSZK, Olaszország és Franciaország. A fejlődő országok közül Egyiptom, Irán, Szíria és a Fülöp-szigetek vásárol nagyobb tételben.

Jugoszláv alumíniumipar

Jugoszlávia ebben az ötéves tervben kiemelt ágazatként fejleszti timföld- és alumíniumiparát. A Dalmát-tengerparton valamint a kelet-boszniai Vlasenica környékén levő bauxitlelőhelyek ehhez megfelelő bázisként szolgálnak. Zvornikban a közeljövőben üzembe helyezik a Szovjetunió közreműködésével épülő és 600 ezer tonna kapacitású timföldgyárat. Ugyancsak szovjet műszaki segítséggel gép- és berendezésszállításokkal bővítik a titográdi alumíniumipari kombinátot.

Ma este: Tévébörze

Folytatja Békés megyei sorozatát a ma este 17 óra 55 perckor kezdődő Tévébörze. Először a megyei állami építőipari vállalatot mutatja be, amely nemcsak lakásokhoz készít előre gyártott elemeket, hanem az iskola- és művelődésiház-építésekből is kiveszi a részét. A megye egyik legnagyobb beruházásán, *a Gyulai Húsipari Kombinát* építkezésein ugyancsak dolgoznak. Ezenkívül a Forgácsoló Szerszámipari Vállalat békéscsabai gyárának és a *Start* Sportszergyártó és Fémipari Szövetkezet termékeivel, tevékenységével ismerteti meg a szakembereket a műsor.

Műszaki információk

Műszerelemek az NDK-ból

Tudósítónktól.

Kétnapos szimpozion kezdődött tegnap a Gellért-szállóban *„Elektronikus alkatrészek a Német Demokratikus Köztársaságból"* címmel. A rendezők elsősorban a KGST-n belüli több oldalú szakosítási szerződésekhez kívánnak *információhátteret* nyújtani. Az NDK-ból érkezett szakemberek beszámolnak elektronikai iparuk újdonságairól és az előadásokon kívül szaktanácsadásra is vállalkoznak.

— Érdeklődést akarunk kelteni az NDK-ban gyártott *mikrokapcsolók, integrált áramkörök* és egyéb alkatrészek iránt — tájékoztatott az *Elektromodul* külkereskedelmi vállalat szakembere. Ezeknek a termékeknek a gazdaságos előállítása nagymértékben függ a gyártási sorozat nagyságától. Tapasztalataink szerint azonban *nem mindig tudnak a társországok fejlesztői egymás munkájáról, és előadódnak párhuzamos fejlesztések, sőt párhuzamos gyártás is*. Az NDK-ban ez az iparág nemzetközi viszonylatban is *fejlett*, ám a gyártás felfuttatásához szükségünk van az igények *ismeretére*.

Magyar–líbiai gazdasági tárgyalások

A Magyar—Líbiai Gazdasági Együttműködési Vegyes Bizottság IV. ülésszakára *Abu Bakr Ali El Serif* kereskedelmi miniszternek, a líbiai tagozat elnökének vezetésével gazdasági küldöttség érkezett Budapestre. A tárgyalásokon a magyar delegációt *Bíró József* külkereskedelmi miniszter, a vegyes bizottság magyar tagozatának elnöke vezeti.

A vegyes bizottság áttekinti a magyar—líbiai gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok, valamint a műszaki-tudományos együttműködés fejlesztésének lehetőségeit és kijelöli a soron következő fontosabb feladatokat.

Viccösztöndíj

A Rajna menti karnevál napjaiban a bonni kormány arra törekszik, hogy felvidítsa a gyakran komor politikai hétköznapokat. Az akcióban főszerepet játszik Helmut Schmidt kancellár. Januárban kormánynyilatkozatát azzal zárta, hogy a bonni parlamentbe vigyenek több vidámságot a képviselők.

A politikai élet megfigyelői között máris találgatások indultak meg arról, hogy a vezető politikusok közül ki pályázhatná

meg legnagyobb eséllyel a viccösztöndíjat. A többség Franz Josef Straussra, a bajor Keresztényszociális Unió elnökére adja voksát. Közéleti kijelentései és halmozódó botrányai nyomán ugyanis Strauss gyakran kerül komikus megvilágításba.

A jobboldal szerint viszont a frissen átalakított bonni kormány kaphatná meg a viccdíjat, gazdaságpolitikai és szociális terveiért...

Biciklibelsővel lopta a gázt

Háromévi börtönre ítélték

Október 22-én, este a Szolnok, Palla István körút 28. számú négyemeletes ház lakói *Kovács Sándor* lakásából erős gázszivargást észleltek. A helyszínre sietők gázszerelők és a rendőrség zárt ajtókat talált. Mivel senki sem tartózkodott otthon, felnyitották a lakást, és megdöbbenve látták, hogy a gáztűzhely valamennyi rózsája nyitva van, de csupán az egyik ég, ugyanakkor a sütőből is ömlik a gáz. Az ellenőrzés során megállapították, hogy a lakás bérlője a tetemes gázdíjhátralék miatt leszerelt gázóra helyére egy gumiszalaggal felerősített biciklibelsőt helyezett, s ezt kötötte összsze a fogyasztói gázvezetékkel. Ezzel a tettével is súlyos közveszélyt idézett elő. A 33 éves, munkaviszonnyal nem rendelkező Kovács Sándort — aki lopásért és garázdaságért már háromszor ült a vádlottak padján — a Szolnok megyei Bíróság jogerősen háromévi szabadságvesztésre ítélte és négy évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától.

(X) Nagy teljesítményű fényképezőgépek, nagyítógépek és tartozékok kiállítása a svéd HASSELBLAD és az olasz DURST cégek rendezésében. Megtekinthető február 9-ig, naponta 12-től 18 óráig az OFOTÉRT Bemutatótermében, Budapest VII., Asbóth utca 15. szám alatt.

Bevált a biztonsági öv

Veszélyes útkereszteződések a fővárosban

Tavaly — különösen a második félévtől — csökkent a halálos kimenetelű közlekedési balesetek száma a fővárosban. Az éves baleseti adatokat a Budapesti Rendőr-főkapitányság közlekedésrendészeti alosztálya értékeli. Erről a munkáról adott tájékoztatást *Rózsa Tamás*, az alosztály vezetője, a Főváros Közlekedésbiztonsági Tanács titkára.

A balesetelemzés, a baleset okainak aprólékos feltárása, s ennek nyomán a veszélyforrások megszüntetése a legfontosabb eszköz a biztonságos közlekedés feltételeinek további javításához. Budapesten — noha 1970 óta csaknem megkétszereződött az autók száma — a balesetek száma 40 százalékkal csökkent. Budapest, közlekedési szempontból, más világvárosokkal összehasonlítva, jelenleg biztonságos városnak mondható. Igaz, mégis sok a baleset: 1977-ben 5251 gázolás vagy karambol fordult elő. Ezek elemzése folyamatban van. Az értékelő munkára jellemző, hogy minden egyes balesetnél összesen 208-féle adatot jegyeznek fel a helyszínelők.

Az eddigi elemzésekből kitűnt, hogy jelenleg a legveszélyesebb baleseti gócok a fővárosban: a Gyömrői út és a Felsőcsatári út kereszteződése, a Kerepesi út és a Hungária körút találkozása és a Kosztolányi Dezső tér. A balesetek száma ezeken a helyeken a legnagyobb, itt a legsűrűbb a térképen a balesetek helyét jelző gombostűerdő. Ennek ismeretében most nagyszabású feltáró munka indul az e pontokon bekövetkezett balesetek okainak földerítésére s a biztonságos forgalomtechnika kialakítására.

A balesetek megelőzésére nemcsak az útburkolat jól látható festését, lámpák elhelyezését alkalmazzák a közlekedésbiztonsági szakemberek, de az egyirányúsítás is jó eredményeket hozott. A VI. és a VII. kerületben befejezéshez közeledik az utcák egyirányúsított rendszerének kialakítása. A IX. kerületben most folynak ezek a munkálatok, s elkészültek már más kerületek egyirányúsítási tervei is.

A NÉPI ELLENŐRZÉS megalakulásának 20. évfordulója alkalmából szerdán ünnepséget rendeztek a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottságnál. A két évtizedes múltról Zara László, a FNEB elnöke emlékezett meg. Az ünnepségen számosan Kiváló Népi Ellenőr kitüntetésben részesültek és oklevelet, emlékplakettet kaptak.

VJACSESZLAV TYIHONOVOT, akit a magyar tévénézők elsősorban „Stirlitz kapitányként" ismertek meg, az Októberi Forradalom Érdemrenddel tüntette ki a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége. A szovjet színművész ötvenedik születésnapja alkalmából, a szovjet filmművészet fejlesztésében szerzett kimagasló érdemeiért kapta a kitüntetést.

A SALGÓTARJÁNI SÍKÜVEGGYÁR átépített Zagyva III. üveghúzó üzemének kemencéje működik. Az évente hét és fél millió négyzetméter síküveget gyártó berendezésben tavaly október végén oltották ki a tüzet. Az üzem február végén kezdi meg az üvegtermelést.

A GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR tegnap hangversenyt adott a helyi Pamutszövő és Műbőrgyár kultúrtermében, Sallay Imre vendégkarmester vezényletével. Mozart, Gounod, Bizet, Puccini és Verdi operáiból hangzottak el részletek.

ÚJ KISBOLYGÓT FEDEZTEK FEL a krími asztrofizikai obszervatórium tudósai. A nap körül elliptikus pályán keringő kisbolygót a csillagászok a Szovjetunióban 1925-ben megnyitott első úttörőtáborról Artyeknek nevezték el.

ÖTEN MEGHALTAK, NYOLCAN MEGSEBESÜLTEK, amikor a Zulu és a Szvázi bennszülött törzsek tagjai összecsaptak a Dél-Afrikai Köztársaság és Szváziföld határán — jelentette kedden közös közleményben a két állam rendőrsége. A közlemény szerint tizenöt alkalommal került sor az utóbbi időkben törzsi villongásra a két ország határán.

CHARLTON HESTON amerikai filmszínésznek ítélte oda tegnap az Amerikai Filmművészeti és Filmtudományi Akadémia az ez évi külön Oscar-díjat. Walter Mirisch, a Van, aki forrón szereti, a West Side Story, a Hegedűs a háztetőn című filmek gyártója szintén Oscar-díjat kapott.

AZ ORENBURGI GÁZVEZETÉK magyar szakaszára utazott tegnap a Belügyminisztérium Vörös Csillag Érdemrenddel kitüntetett Duna Művészegyüttesének zenekara és több szólistája. A vendégszereplés során Huszt, Bogorodcsány, Guszjatyin és Ivano-Frankovszk művelődési házaiban adnak műsort a magyar építőknek.

— Jó gyerek, kicsit agresszív, de azt levezeti a közlekedésben!

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

A KISKERTTULAJDONOSOK munkájának könnyítésére a tatabányai Mikrolin Ipari Szövetkezet olyan kézi porozó sorozatgyártását kezdte meg, amelynek élettartama szinte végtelen, mert nincs benne egyetlen olyan alkatrész sem, amely kopna. A könnyű kézi készülékből a por alakú növényvédő szer nagy sebességű levegővel keveredve, sugárban áramlik ki.

AZ ÍRÓSZÖVETSÉG MŰFORDÍTÓ szakosztálya, a budapesti Lengyel Kulturális és Tájékoztató Központtal közösen, pályázatot hirdet mai lengyel irodalmi alkotások fordítására. A pályázaton azok vehetnek részt, akiknek még nem jelent meg öt kötetnél több fordításuk. A részvevők levélben vagy telefonon jelentkezhetnek a Lengyel Kulturális és Tájékoztató Központnál, ahol a lefordítandó szöveget is átvehetik.

KÉTEZER NÉZŐT BEFOGADÓ SPORTCSARNOKOT építenek Zalaegerszegen. Alapozását befejezték és megkezdték a szerkezeti elemek szerelését. Még ebben az évben szándékoznak átadni az új épületet.

ELSZAPORODTAK A VADDISZNÓK Csongrád megyében. Ebben az idényben a vadászok 34 dúvadat lőttek ki a Tisza és a Maros ártéri erdőiben. Némelyik vadkan agyarának hosszúsága meghaladta a húsz centimétert, s olyan szép formájuk volt, hogy arany-, illetve ezüstérmesnek minősítették.

NÉPMŰVELÉSI GYAKORLAT kezdődött szerdán Békés megyében olyan főiskolások és egyetemisták részvételével, akik orvosi, jogászi vagy pedagógusi tanulmányaik mellett népművelést is tanulnak.

A TROJKAVERSENYEK ismét népszerűek Moszkvában. Az Orosz Föderáció városaiból érkezőkön kívül szánra ülnek a múlt századi nagy trojkaversenyek hagyományait felelevenítő ukrajnai és kazahsztáni hajtók is.

NÉPZENEI HANGVERSENYT TARTOTTAK szerdán Ozdon, a Gábor Áron Szakmunkásképző Intézet mintegy háromszáz tanulója részére. A koncerten a debreceni Délibáb együttes többek között csángó, marosvásárhelyi, borsodi és dél-dunántúli népdalokat adott elő.

A LIVERPOOL S AZ ARSENAL tegnapi Liga Kupa mérkőzésén Liverpoolban a két csapat szurkolói összeverekedtek. Több mint ötvenen megsérültek, huszonhét személyt letartóztatott a rendőrség.

TÍZ ÚJ MŰANYAGTERMÉKET GYÁRT az idén a Borsodi Vegyi Kombinát miskolci műanyagfeldolgozó gyáregysége. Színes tapétabetétes tálcákkal, bordástálakkal, élelmiszerek tárolására szolgáló dobozokkal bővíti a termékválasztékot.

KAVICSMEZŐT fedeztek fel a Központi Földtani Hivatal geológusai Méhtelek és Rozsály környékén. Méhtelek szomszédságában hatvan, Rozsály határában 33 millió köbméter jó minőségű folvami kavicsot találtak.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA Munkácsy-kiállítása a Néprajzi Múzeum épületében 9-én, csütörtökön, technikai okok miatt zárva tart.

A MEZŐGAZDASÁGI REPÜLŐGÉPES szolgálatnak kedvezett az időjárás. A helikopterek és a repülőgépek az elmúlt év januárjához képest ötször nagyobb területre juttattak műtrágyát, összesen 130 ezer hektár kapott a levegőből talajerőpótlást.

Az ENSZ jelenti

Növekszik a kábítószer-fogyasztás

Az egyre gyakoribb kábítószerelkobzások és a kábítószerrel kapcsolatos törvények megszigorítása ellenére *a heroin, kokain és marihuána termelése és fogyasztása növekszik* — állapítja meg az ENSZ kábítószerekkel foglalkozó hivatalának tegnap közzétett jelentése.

A fő ópiumtermelő terület — a jelentés szerint — továbbra is *az arany háromszög: Burma, Laosz és Thaiföld, valamint Afganisztán, Pakisztán és Mexikó.* A közelmúltban újabb országok váltak ópiumforrássá, köztük főként *Libanon.*

A kokainkereslet továbbra is az Egyesült Államokban és Kanadában a legnagyobb. De növekszik a Nyugat-Európába és Latin-Amerikába irányuló forgalom is. Az elmúlt négy évben mintegy 7,3 tonna kokaint koboztak el a világon. A legfoglalt heroin mennyisége csak 6,2 tonna.

Ügetőverseny-eredmények

1. Alig (7) — Csejkő (9) — Cornelius (10). 118, 30, 21, 40. Bef.: 596, 2640.
2. Arnold (9) — Altatódal (3) — Cédrus (7). 56, 18, 21, 39. Bef.: 89, 193, Hármas bef.: 2115.
3. Caligula (9) — Uncia (4) — Zsúr (2). 65, 33, 23, 15. Bef.: 302, 216.
4. Tiborc (4) — Uganda (1) — Sirok (7). 48, 24, 17, 27. Bef.: 363, 408, Hármas bef.: 5727.
5. Verőfény (7) — Cremona (2) — Revü (3). 139, 31, 50, 83. Bef.: 1014, 603.
6. Csabi (8) — Absztrakt (7) — Vacogó (6). 24, 13, 10, 15. Bef.: 21, 105.
7. Spártai (9) — Adria (4) — Zsarnok (6). 299, 31, 22, 60. Bef.: 266, 1016.
8. Lincura (9) — Vencel (6) — Zupás (4). 99, 20, 48, 26. Bef.: 519, 1004.

Eltemették Szemes Piroskát

Munkatársai, tisztelői, olvasói is nagy számban búcsúztak szerdán a Farkasréti temetőben *Szemes Piroskától*, a Nők Lapja elhunyt rovatvezetőjétől.

A ravatalnál a szerkesztőség nevében *Németi Irén* főszerkesztő, a MUOSZ részéről *Gyurkó Géza* alelnök, a sírnál pedig *Osváth Katalin* olvasószerkesztő mondott búcsúszavakat.

Meghalt Várszegi János

Hosszú betegség után, 68 éves korában meghalt *Várszegi János*, a Népsport munkatársa.

Várszegi Jánost a Népsport saját halottjának tekinti. Hamvasztására későbbi időpontban kerül sor.

*

Várszegi János egész életét a sportújságírásnak szentelte. Évtizedeken át a Népsport örökké szerény, csendes, rendkívül szorgalmas munkatársaként járta az eseményeket, tudósított, készített interjúkat, szakmai cikkeket. Nyugdíjba vonulása után tovább dolgozott; a Magyar Hírlap hasábjain is jelentek meg cikkei. Már betegen, nagyon megviselt szívvel is igyekezett aktív újságíró lenni, de február 7-én, kedden, végleg kiesett kezéből a toll.

HALÁLOZÁS

ROZMAN GYULA, aki több évtizedig volt az MTI munkatársa, 85 éves korában elhunyt. Búcsúztatása február 18-án 13 órakor lesz a Rákoskeresztúri új köztemetőben — közli a Magyar Távirati Iroda.

Tokió

Megadták magukat az egyetemisták

Négy ultrabalos egyetemista letartóztatásával véget ért a véres összecsapás a karhatalmi alakulatok és a légi kikötő megnyitását ellenző csoportok között az átadásra váró új tokiói nemzetközi repülőtéren. A diákok, akik a földjeik erőszakos hatósági kisajátítását sérelmező helybeli parasztok eredetileg békés mozgalmát terrorista módszerekkel, így benzinpalackos merényletek elkövetésével akarták támogatni, tegnap a késő esti órákban megadták magukat a rendőrségnek.

Merényletek Londonderryben

Észak-Írország Londonderry grófságában egy gépkocsira erősített robbanószerkezettel meggyilkolták *William Gordon* 39 éves férfit, aki két gyerekét készült iskolába vinni. Vele együtt szörnyethalt 11 éves kislánya, míg 8 éves kisfia súlyos sebeket szenvedett, de már túlvan az életveszélyen. Gordon a brit hadsereg ulsteri ezredének tartalékos tizedese volt.

Egy nappal előbb három merénylet történt Ulsterben a rendfenntartó erők tagjai ellen. A nyolc éve alakított helyi ezred katonái közül eddig 84-et gyilkoltak meg.

Halálos balesetek

Debrecen külterületén Tóth Béla 23 éves alkalmi munkás, debreceni lakos, személygépkocsival áttért az úttest bal oldalára, és ott összeütközött egy tehergépkocsival. A baleset következtében a személygépkocsi utasa, Tóth Béláné, 17 éves háztartásbeli, debreceni lakos a helyszínen meghalt. Tóth Bélát súlyos sérüléssel szállították kórházba.

Lint Károly 69 éves nyugdíjas, budapesti lakos figyelmetlenül, féktávolságon belül lépett az úttestre a XIII., Váci út és Vésző utca kereszteződésénél, s egy személygépkocsi elütötte. Lint Károly a kórházban meghalt.

Kényszerpihenő

Gyorsítani kellene a vámeljárást – Személyi, szervezeti problémák akadályozzák

Mint egy óriási kirakodóvásár, olyan a MASPED csepeli gyűjtőraktára. Fa desodor, Kent cigaretta, Sony magnók, nagy nylonzsákban valamilyen fehér por, bizonyára vegyi anyag. Hatalmas faládából szivattyút raknak ki, a feladó egy svéd cég.

— Évente több mint 70 milliárd forint értékű áru valójában nálunk lép be az országba, mert itt történik a vámolás — tájékoztat *Tóth Árpád*, a raktár és vámfőosztály vezetője. — Főleg kisebb importküldemények ezek, amelyek nem tesznek ki egy vagont. A Konzumturisztboltok árukészlete, a külföldi magyar kiállítások anyagai közül is jó néhány innen indul útjára. Fogyasztási cikkeket és termelési eszközöket egyaránt címeznek hozzánk.

De nem mindegy, hány napig hevernek a küldemények, különösen ha fontos, régen várt gépalkatrészről van szó. Mégis megesik, hogy a dollárért nálunk tartózkodó külföldi szerelő napokig várakozik, mire munkához láthat. A „forgási sebesség" ugyanis legalább 14—15 nap... Miből tevődik össze ez a két hét?

A bizalmi elv

Az osztályvezető íróasztalán vaskos paksaméta hever, a kaposvári Patyolat egyik vegytisztító gépéhez érkezett alkatrészek „útlevele". Hosszú oldalakon keresztül böngésszük a német nyelvű szöveget, amely aprólékosan részletezi a különböző alkatrészeket — ezekre ugyanis más és más vámtétel vonatkozik. Eltérő kategóriába tartozik például a gépdugattyú és a csavar.

Koppány Rezső, a vámfőosztály vezetője mondja:

— Értesítjük a külkereskedelmi vállalatot, hogy megjött az áru. Ők előkeresik az esetleges behozatali engedélyt, netán a származási bizonyítványt. Gépeles, magyarra fordítás, kézbesítés, levelezés, telefonok... Előfordul, hogy a fordításra várunk, ha például olyan újdonság érkezik, aminek még magyarul sem tudjuk a nevét. Majd megtörténik a vámszemle, *ami voltaképpen csupán fél napot vesz igénybe, ám az előkészítés ennek többszöröse.* És csak a vámolás után kezdhetjük meg a fuvarszervezést, amihez legjobb esetben is három nap kell. Aztán szállítják el az árut.

— *Leírni is hosszú... Nem lehetne rövidebben?*

— De igen. *Kísérleteztünk azzal*, hogy a vámolás után végezhessük el ezt a hosszadalmas, bonyolult adminisztrációt és akkor hamarabb intézkedhetnénk a szállításról. Úgyis itt maradnak az iratmásolatok, tehát később is lehetne intézkedni, ha észreveszik, hogy nem az van a dobozban, vagy nem attól a cégtől, illetve nem abból az országból érkezett, mint ami a kísérő okmányokon szerepel. Egyébként is csak szúrópróbaszerű a vámolás. Kísérletünk alkalmával hat napra, tehát *felére csökkent* az állásidő. Ezzel az eljárással érvényesítenénk *a bizalmi elvet*, ami egyébként szerte a világon elterjedt.

A rövidítési kísérlet eredményét és feljegyzésüket elküldték az Országos Vám- és Pénzügyőr Parancsnokságra, *dr. Tihanyi Sándor* pénzügyőr alezredesnek, aki 1976. június 3-án írt levelében közölte: a belső áruvizsgálatnak kizárólag a papírra alapozott elvégzéséhez nem járulhat hozzá, hiszen a GATT szellemében alkotott magyar

vámjogszabályokat be kell tartani. *Ez nem bizalmatlanság.*

Ahhoz, hogy az áru mielőbb eljusson rendeltetési helyére, *népgazdasági érdek fűződik.* Nem mindegy, mennyi idő a vámeljárás, illetve annak előkészítése. Felismerték ezt más országokban is, és több helyütt — például jó néhány svédországi speditőrnél — ezt a rövidített utánvámolást alkalmazzák. De az is előfordul, hogy a küldemény kamionban utazik mondjuk a spanyol határon, s Angliában már levámolták...

A népgazdasági érdek

Dr. Tihanyi Sándor:

— Nekünk is célunk gyorsítani a vámeljárásokat, ám ez elsősorban *a vállalatok egymás közti belső ügye!* Sokszor a címzett gyár meg a külkereskedelmi vállalat sem igen igyekszik, hogy a helyére kerüljön egy-egy alkatrész. *Miért nem várják felkészülten a küldeményt?* Előre gondoskodhatnának a fordításról, a szállítás megszervezéséről is.

Természetesen nemcsak az áru útjának meggyorsításához, *hanem a hatályos jogszabályok betartásához is népgazdasági érdek fűződik.*

— Megtörtént már — teszi hozzá Tihanyi Sándor —, hogy a vámlaboratórium segítségét is igénybe kellett venni, hogy megtudjuk, egyáltalán mi az, amit vámolni kellene. Amíg ilyen esetek előfordulnak, *irreálisnak tartom a vámeljárást bizalmi üggyé tenni.*

Azt azonban dr. Tihanyi Sándor elismeri, hogy a vámeljárásokhoz való igazodás korábban gondot okozott egyes vállalatoknak, például a Chemokomplexnek.

Tatár István kereskedelmi igazgató:

— Jelentős vívmánya a magyar külkereskedelemnek, hogy sikerült elérni a *„komplettségi kötelezettség"* szerződésbe foglalását. Ez különösen fontos a mi vállalatunk számára, hiszen teljes gyárakat is importálunk. A komplettségi klauzula értelmében az eladónak díjmentesen kell szállítania mindazt, amiről a kivitelezés olykor 4—5 éves időszakában kiderül: még hiányzik. Nem valamiféle hanyagságból ered ez. Milliárdos nagyberuházásoknál bizony megesik, hogy két év múlva tudhatjuk csak, kell-e még egy cső vagy sem. A Péti Nitrogénműveknél például 2600 volt a „rendes" és 260 az útólagos, úgynevezett díjmentes (már elvámolt) küldemény. A díjmentes tételek gyakran csupán másfél-két százalékát teszik ki a beruházás értékének, *de nélkülük nem fejeződhet be még a próbaüzem sem.* Ám sokszor hetekig kínlódunk az ilyen áruval, mert a vámhatóságnak tételről tételre ki kell mutatni, melyik alkatrész mihez tartozik. És mindezt magyarra fordítva! Ha nem vagyunk készen időre, a díjmentes tétel után — 9 nap elteltével — *vámbírságot* kell fizetnünk...

— Nem értem, miért említi Tatár István mindezt jelenidőben, hiszen *1977. január 1. óta nem kell bajlódni a díjmentes szállítmányokkal*, elég, ha egy főosztályvezető felelősséget vállal érte, hogy valóban az van a csomagban, amit a külföldi feladó állít — mondja a pénzügyőr alezredes.

Büntetőjogi felelősség

Tatár István:

— Azóta állandóan a börtönben érzem magam, *hiszen nekem kell büntetőjogi felelősséget vállalni a küldeményért.* Ha ezt nem teszem, áll a beruházás. Egyébként változatlanul *erénynek*, nem pedig hibának tartom a díjmentes szállítmányok létét.

Az egyszerűsítés gondolata több külkereskedő vállalatnál szintén felvetődött. Azt javasolták egyebek között, hogy az utasforgalomhoz hasonlóan, a vámeljárásokban is vezessék be *a zöld és a piros folyosót.*

Dr. Tihanyi Sándor:

— Efféle intézményt az áruforgalomban alkalmazni nem lehet, *ez eljárásjogi abszurdum.*

A vállalatok és a *minisztériumi szakemberekből álló szakbizottságok* ugyancsak foglalkoznak a vámeljárások és a külkereskedelmi adminisztráció korszerűsítésével. Nem is eredménytelenül: például a Chemolimpexhez és a Medimpexhez érkező bizonyos vegyi anyagokat újabban már a határon elvámolják — így egyszerűbb, megszűnik a raktározás, a várakozás. Ugyancsak az említett feladatokkal bízták meg a Magyar Kereskedelmi Kamara mellett működő vámügyi szakbizottságot. E bizottságnak jelentős szerepe volt az 1977. január 1-én életbe lépett vámeljárási jogszabály meghozatalában. A jogszabály *dr. Nagy Sándor* (Külkereskedelmi Minisztérium) szavaival élve korszerűnek mondható.

De mégis: ez a végső megoldás? A kisebb-nagyobb módosítások helyett nem lehetne átfogóan korszerűsíteni az eljárásokat?

Dr. Nagy Sándor szerint van lehetőség erre:

— Jó volna olyan hálózatot létrehozni, amely megbízás alapján az importáru vámkezeltetéséről az ország bármely pontján gondoskodna. Külföldön és több országban így van ez és ennek gondolata korábban nálunk is felvetődött, megvalósulását azonban *személyi, szervezeti problémák* gátolják.

Elek Lenke

Angol gazdaság

Felfelé a lejtőn?

Az elmúlt időszakban az Angliából érkező gazdasági jelentések *optimizmust* sugalltak. A helyzet kétségtelenül *kedvezőbbé* vált. Az inflációs nyomás enyhült, az áremelkedés már ősszel is „csupán" 15 százalékot tett ki évi szinten. 1977 végére az ütem 10 százalékosra *esett vissza.* A kormány távlati előrejelzése szerint 1982-ig a bruttó hazai össztermék reálértékben évi átlagban 3,5 százalékkal emelkedik. Ez nem kiugró teljesítmény, a hagyományos 1—2 százalékos növekedéshez viszonyítva azonban mindenképpen *konjunkturális élénkülésnek* tekinthető.

Javuló mérlegek

Jelentős változás ment végbe az ország nemzetközi gazdasági kapcsolataiban is. A folyó fizetési mérleg 1977-ben 59 millió font többletet mutatott, szemben a megelőző két év 1,2 és 1,6 milliárd fontnyi hiányával. Az elmúlt év elején még nem látszott lehetségesnek ilyen mértékű javulás. Az akkori hivatalos előrejelzések a mérlegben több mint egymilliárd fontos deficittel számoltak. A szolgáltatások mérlegében a prognózisok nagyjából *fedték a tényszámot*, a kereskedelmi mérleg javulása azonban erősebb volt a vártnál. 1976-hoz képest a deficit a *felére csökkent*, az import 1,7 milliárd fonttal meghaladta *az exportot.*

A kereskedelmi mérleg alakulása több *kedvező tényező következménye.* Először is az északi-tengeri mezők növekvő termelése következtében lényegesen csökkent az olaj behozatala: a javulás értékben több mint egymilliárd fontot tett ki. Javultak Anglia számára a cserearányok is (mintegy 2 százalékkal az 1976-os egyszázalékos romlással szemben). Végül: kedvezően hatott a kiviteli mérlegre a font árfolyamának alakulása is. 1976-ban az angol valuta a legfontosabb kereskedelmi partnerek pénzéhez képest 17 százalékkal leértékelődött, ez lényegesen javította a kivitel versenyképességét. 1977-ben azonban az export számbavétele már *erősödő fonton* javuló árfolyamon történt meg. Az elmúlt évben — hosszú idő óta először — Anglia *részesedése* a világkereskedelemben ismét *nőtt.* 1978-ban a kedvező tendencia várhatóan tovább folytatódik. A különféle jóslások szerint a folyó fizetési mérleg többlete tovább nő és mindenképpen egymilliárd font felett lesz. Mindez természetesen *tovább javítja majd az ország megítélését nemzetközi pénzügyi körökben.*

A fogyasztói kereslet megélénküléséről tanúskodnak a kiskereskedelmi forgalom statisztikái is. Decemberben az előző hónaphoz képest reálértékben a kiskereskedelmi eladások mintegy 3,2 százalékkal *nőttek.* További pozitív jel, hogy az elmúlt év harmadik negyedévében az ún. reálértékben mért elkölthető jövedelem csökkenése megállt.

E néhány jelzőszám azonban azt is megmutatja, hogy Anglia még *messze van a recesszióból való teljes kilábalástól.* A kiskereskedelmi forgalom — bár az elmúlt év során emelkedő tendenciát mutatott — még mindig 2 százalékkal marad el az 1976-ostól. Az elkölthető személyi jövedelem reálértékben mérve *6 százalékkal kisebb jelenleg, mint 1974-ben volt.* Úgy tűnik, hogy 1978-ra a brit konjunktúra megélénkülésében a fogyasztói kereslet jelentős szerepet játszik majd.

A szakértők a rövid távú kilátásokkal kapcsolatban napjainkban elsősorban arra mutatnak rá, hogy a termelőtevékenység megélénkülése nem követi a fogyasztói szféráét. 1977 novemberében az ipari termelés indexe 102,1-en állt, 1970-es bázison(!). Az egész évre számítható növekedés minden bizonnyal *1 százalékot sem ér el*, és a helyzet lényegesen 1978-ban sem változik.

A tőkések érdekképviselete ugyan elismeri, hogy a gazdaságban pozitív tendenciák mutatkoznak, aggódik azonban azért, milyen formában sikerül majd 1978-ra a munkáspárti kormány által immár három éve bevezetett „önkorlátozást" a kollektív bértárgyalásoknál érvényesíteni?

1977-ben *10 százalékos* béremelkedés elérése lett volna kívánatos. Ennél a szakszervezetek többet tudtak kiharcolni — hiszen az infláció üteme jóval meghaladta a 10 százalékot. Így 1977 végén a munkabérek reálértéke először növekedett két év után.

Két gyenge pont

A fellendülésnek *két gyenge pontja van: a termelő szféra és a munkanélküliségi ráta.* A vállalatok vezetőinek bizalma a jelek szerint még *nem teljes* a kormányban. Ennek megteremtéséhez további bérkorlátozásokat, tehát a szakszervezetekkel szemben erőteljesebb *fellépést* sürgetnek. A szakszervezetek viszont a munkanélküliek számának gyors csökkentését szorgalmazzák, amit szerintük a kormány — a többi között — a vállalkozókra gyakorolt nagyobb nyomással érhetne el. 1977-ben tehát a külső gondok mérséklődtek — *a belső problémák megmaradtak.*

G. Gy.—Sz. P.

Új nyomda épül Szegeden

A szegedi korzón, a belváros legzsúfoltabb épületcsoportjába ékelődve nem fejleszthették tovább az 1800-ban alapított szegedi nyomdát: helyette *másikat építenek* az új, északi városrész kulturális központjának tervezett területén. A Dél-magyarországi Magas- és Mélyépítő Vállalat megtette az előkészületeket a 200 millió forintos beruházással épülő nyomda létrehozására. A szűk belvárosi terület helyett ott több mint másfél hektárt jelöltek ki, azon építik fel a 6000 négyzetméteres üzemcsarnokot, valamint a közösségi létesítményeket. A munkát a terv szerint 1980 végére fejezik be.

Ötéves program

Szervezők tanácskozása

A modern szervezéstechnikával foglalkoztak a *Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság* fiataljai Pécsett rendezett IV. országos tanácskozásukon.

A szombaton zárult kétnapos konferencián megállapították, hogy három év alatt *kétszeresére* emelkedett a társaságba tömörült fiatal értelmiségiek száma. Ez főleg annak köszönhető, hogy a megyeszékhelyeken kívül a városokban, járásokban, nagyüzemekben is csoportokat hoztak létre, s a tennivalókat öt évre szóló *cselekvési programba* foglalták.

Az idén például elsősorban a *vállalati szervezetek* hatékonyságával foglalkoznak. Ebben a témakörben rendezik meg májusban Szegeden az SZVT-fiatalok idei *országos fórumát*, amelyre eddig négyszázan jelentkeztek. A másik cél az, hogy a fiatal diplomások közül minél több mérnök, közgazdász, pszichológus vegyen részt a szervezők képzésében; jelenleg ugyanis még nagyon kevés a képzett szervező.

HORIZONT

Visszahívott Yamahák

A *Yamaha* japán járműgyár bejelentette, hogy 55 ezer motorkerékpárját műszaki felülvizsgálatra „visszahívja".

Bolgár búzafajták sikere

Az USA *Lincoln* városában (Nebraska állam) az ENSZ élelmezési és földművelési szervezete (FAO) által 28 ország részvételével rendezett *próbatermesztésen* összesen 30 búzafajtát vizsgáltak meg. A legjobb termésátlagot, hektáronként 46,6 mázsát — mint Szófiában bejelentették — a bolgár *Jubilej* fajta érte el. A rangsorban a második szintén egy bolgár fajta, a *Szadovo 1.* lett, ez utóbbi hozama hektáronként 45,3 mázsa.

Ausztrál uránium

Az ausztráliai szakszervezeti tanács, amely 1,8 millió dolgozót képvisel, *elutasította* azt a javaslatot, hogy tiltsák meg az uránium érc bányászását és exportját. A tőkés világ uránium érckészletének mintegy 20 százaléka — becslések szerint — Ausztráliában van.

Billenő forgalom

A *nyugatnémet—holland kereskedelmi kamara* szerint — bár Hollandia 1977-ben a Német Szövetségi Köztársaság *legjelentősebb* szállítója volt — az áremelkedéseket tekintetbe véve, az NSZK-ba irányuló holland export tavaly 3 százalékkal *csökkent.* A Hollandiába irányuló nyugatnémet export ugyanakkor mintegy 10 százalékkal *növekedett.*

„jó szóval oktasd...”

Népszínház – Várszínház

Ha a polihisztor Kempelen Farkas feltámadna és részt venne a *Várszínház* megnyitóján, csak kívülről ismerne rá az épületre — habár a műemlékesek igyekeztek menteni a menthetőt. Igaz, mikor Kempelen átépítette, nem sokat teketóriázott a karmeliták templomával, mely a romba dőlése előtt török dzsámi, még korábban a ferencesek Szt. János-temploma volt. Legújabb színházunk belső terére *a műemlék iránti tisztelet és a legmodernebb anyagok felhasználása* jellemző: szemet gyönyörködtető klasszikus arányok, és korszerű belsőépítészeti kiképzés.

A múlt kötelez. Három évvel a majd két évszázada lezajlott megnyitó után már magyar nyelvű előadást tartott e falak közt *Kelemen László* színtársulata, s nem sokkal később *Beethoven* játszotta itt saját szerzeményének, a kürtszonátának zongoraszólamát. A holnapi megnyitóval olyan társulat veszi birtokba az épületet, amely mindenki számára játszik, legyen bár gyerek vagy felnőtt, fővárosi vagy vidéki, munkás vagy értelmiségi, érdeklődő szakember vagy olyasvalaki, aki életében most megy először színházba.

Felbolydult méhkashoz hasonlított a színház a megnyitó előtti héten. Itt-ott még építkeztek, javítottak, szereltek, közben nagy iramban folytak az utolsó próbák, a sokat próbált műszakiak ismerkedtek a számukra is új berendezésekkel, este kilenckor még akkora forgalom volt, mint máshol napközben. *Gyurkó László*val, a Népszínház igazgatójával is csak ebben a késői időpontban tudtam néhány percet zavartalanul beszélni.

— *Mit érez most az obligát örömön és fáradtságon kívül?*

— Nem gondoltam volna, hogy ennyire nehéz lesz. És ez még csak az eleje. Január 27-től egy hónap alatt *huszonhét* bemutatónk lesz; az utazó társulatok már járják az országot. Nehéz év áll mögöttünk, de a közösségünk nagyszerű. Rajtuk kívül számíthatunk néhány megtisztelő vendégművészre: *Dayka Margitra, Törőcsik Marira, Horváth Terire, Horváth Sándorra. Ruszt Józsefre*, a vonzáskörünkbe tartozó művészekre: *Eck Imrére, Sándor Györgyre, Cseh Tamásra*, négyszázötven művészünkre, műszakinkra.

— *Rendkívül sok előadást tartanak, rendkívül széles műfaji skálán. Van-e valami közös jellegzetességük?*

— Az a közös bennünk, hogy ilyen sokfélét csinálunk.

Györgyfalvay Katalint a késő esti próba egyik szünetében próbálom szóra bírni. Az ismert koreográfus a Vasas Művészegyüttes amatőr táncosainak vezetője.

— *Mi a feladata a színházban?*

— Az amatőr stúdió vezetője vagyok; heti 4×4 órában nyújtunk hároméves képzést fiatalok számára, belőlük neveljük az utánpótlásunkat. Ezenkívül a prózai darabok koreográfiáját készítem.

— *Nem hagyja ott a művészegyüttest?*

— Szó sem lehet róla! Most próbáljuk a *Változatok egy magyar munkásmozgalmi dalra* című koreográfiámat, amit még februárban bemutatunk a Várszínházban.

— *Lehet itt dolgozni? Nem idegesítő a nagy nyüzsgés?*

— Itthon vagyok a színházban. Kitűnő a légkör, mindenki azt csinálja, amire éppen szükség van; tegnap ilyenkor takarítani kezdtünk az igazgatóval, mert a takarító nénik munkaideje lejárt, percek alatt tucatnyi „pihenő” művész szállt be segíteni.

Máté Péter művészeti titkár az esti ügyeletes. Reggel kilenckor kezdett, éjfél lesz, mire hazaér.

— Kötetlen munkaidő, kötetlen munkakör — mondja. — Tegnap öltöztettem, idegenvezettem, szinkrontolmácsoltam, stencileztem, ma kifutó is voltam. A gyerekem még megismer, mert én viszem reggelenként bölcsődébe.

Másnap délelőtt *Csaplár Katalin* művészeti főtitkárt keresem. Mindenfelé látták, de sehol sem találom. A színházhoz kapcsolódó egykori kolostorépületben keresem előbb őt, aztán a kivezető utat. Ez a ház a középkorban ferences kolostor volt, történelmünk sok híressége fordult meg falai közt; innen indult a mohácsi csatatérre Tomori érsek, itt lakott Martinuzzi Fráter György, majd a budai pasák. Egykori refektóriumában (mostani neve: sarokterem) az önálló esteket tartják majd. A kerengőben, egy falépcsőn botladozva, végül megtalálom a főtitkárt.

— Öt utazó társulatunk van — feleli kérdésemre. — Közülük egy opera-, három felnőtt-, egy gyerekműsorokat ad elő, a Várszínházban repertoártársulatunk játszik. Műsoraink nagy részét a Józsefvárosi (a korábbi Déryné) Színházban is bemutatjuk, utazó közművelődési műsorainkat óvodáskortól fölfelé visszük művelődési házakba. Csak az a produkció nem utazik, amely szerencsére nem illik bele technikailag-technikailag kötődik a Várszínházhoz. Az épületnek öt különböző helyén tudunk előadásokat tartani. A színháztermébe kétszázötvenen férnek, a próbaterembe negyven-ötvenen, a kerengőben hatvanan, az előcsarnokban nyolcvan-százhúszan, az elhelyezéstől függően, a sarokteremben ugyancsak százhuszan. A saroktermet kivéve, minden többi helyiségünk közös légtérben van, az áthallás miatt vagy a színházi előadás előtt (délután), vagy pedig utána (éjszaka) tartunk előadásokat, az első két hétben körülbelül nyolcvanat.

Mintegy végszóra, *Bródy János* toppan be. Önálló estjének bemutatójára készül.

— *Milyen műsor állított össze?*

— Körülbelül egy órában énekelem régi és új számaimat, gitáron kísérem magam. Egyedül nagyobb a felelősség, mint együttessel; nincs elektromos erősítés, nem számíthatok a technikára, csak a zene és a vers erejére.

— *Fonográfék mit szóltak hozzá?*

— Szerintük sem énekelni, sem gitározni nem tudok; de éppen ezért drukkolnak nekem.

Dayka Margit ideiglenes öltözője az orvosi szobában található. Éppen sminkel.

— *Hogy érzi magát, művésznő?*

— Új színház, új társulat, járatlan utat kell kitaposni. Gyönyörű ez a kollektív munka, mindig ez volt az álmom. Csodálatos, drága, szent emberek, mindenki lelkes, mindenki mindent csinál, nem ártana, ha máshol is így lenne. Imádom Horváth Terit, akivel annyiszor játszottam együtt és most újra; imádom Horváth Sándort, akivel mostanáig még nem játszottam, nagyon boldog vagyok, hogy kifogtam őket és a rendezőt.

A rendező: *Petrik József* (Remenyik: Pokoli disznótor) már elmenőben, de készségesen nyilatkozik:

— A darab: misztériumjáték és vásári komédia furcsa keveréke. Kemény, kegyetlen, időtlen és ezért időszerű. Az előcsarnokban álló közönséget is bevonjuk az előadásba. Ingmar Bergmant idézném: „Ma is gyerek vagyok: ha játszani kezdek, nem gondolok arra, mit mond a mama.”

Hatalmas díszleteket cipelnek befelé az utcáról. Kint sűrű pelyhekben hull a hó, már második napja. Vajon mit gondolna Kempelen? Hiszen ő is szeretett játszani.

Kenessei András

Rideg Sándor hetvenöt éve

Rideg Sándor Kossuth-díjas író születésének 75. évfordulója alkalmából szombaton koszorúzási ünnepséget tartottak az író sírjánál, a Farkasréti temetőben. Az MSZMP budapesti bizottsága nevében Molnár Endre és Csák Gyula, a Magyar Írók Szövetsége nevében Bata Imre és Bertha Bulcsú koszorúztak, s elhelyezték a kegyelet és a megemlékezés virágait a síron az író hozzátartozói és a Rideg Sándor nevét viselő művelődési ház képviselői is.

Ma lenne hetvenöt éves *Rideg Sándor*, a magyar szocialista irodalom érdekes egyénisége, aki sorsában és műveiben is a szegény nép történelmi emlékedését példázta. Kalandos életet élt, írói sorsa kész regény. Apja uradalmi cseléd volt, ő maga öt elemi osztályt végzett, majd csikós lett.

Vincze Lajos rajza

1919-ben vöröskatona, a forradalmak veresége után pedig gyári munkás Budapesten. Dolgozott mint MÁV-altiszt, mint pékmester és mint segédmunkás. 1925-ben az akkor megalakult *Magyar Szocialista Munkáspárt* vezetőségi tagja volt. 1927-ben lakásán titkos nyomdát találtak, elhurcolták, kínvallatásnak vetették alá. A felszabadulásig állandóan rendőri felügyelet alatt állt, több alkalommal letartóztatták, bíróság elé állították. Ő aztán igazán megszenvedett abban a nehéz küzdelemben, amely a munkásság jogaiért folyt a két világháború között.

A felszabadulás után az irodalmi élet szervezésében, egy ideig irányításában töltött be szerepet. Ekkor bontakozott ki elbeszélő művészete. 1954-ben *Kossuth-díjat* kapott. Önéletrajzi regényeiben: a *Tűzpróbában* és a *Sámsonban* a Tanácsköztársaság hősi harcait idézte. Személyes élmények alapján, mégis a legendák hangján elevenítette fel a honvédő háború eseményeit. *Indul a bakterház* című regényében, amely első szépirodalmi műve volt, s még 1943-ban került olvasók kezébe, karakteres népi hőst teremtett. Tamási Áron Ábelének és Tersánszky J. Jenő Kakuk Marcijának vagy Lengyel József Prenn Ferencének távolabbi rokonát, aki mulatságos kalandok egész sorában próbál győzelmet kicsikarni az úri társadalmon. Ez a győzelem akkor még csak kalandos egyéni vállalkozásokban, a pikareszk regényíró gazdag képzelete révén sikerülhetett. A kalandos történet, mint írói vállalkozás mindenesetre később is nagy szerepet kapott Rideg Sándor munkásságában. *A tükrösszivű huszár* elbeszélései vagy a *Daruszegi vasárnapok* című regény hasonló hangot használt.

Ezek a könyvek igazolták, hogy a sorspróbáló élmények szenvedélyes és vallomásos ábrázolása mellett Rideg Sándornak különleges tehetsége van a humoros előadásra is. Nevetni és nevettetni is szeretett. A szegények igazáért küzdött, s meleg derűvel pihent meg a köznapok derűsebb élményeinél.

P. B.

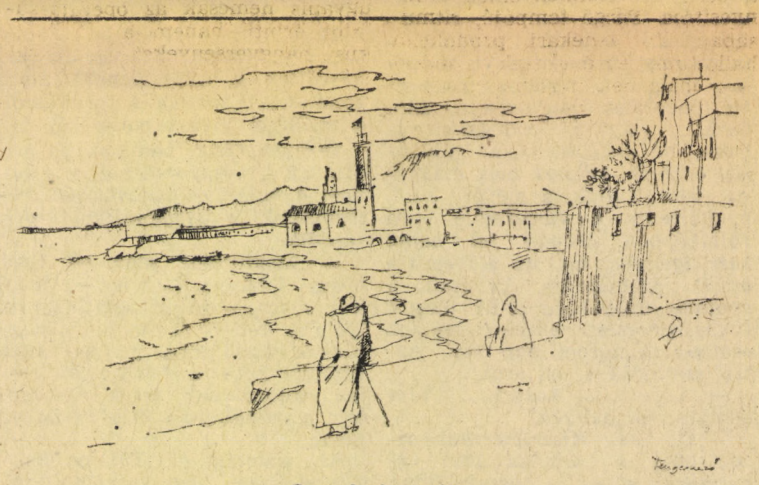

Cser Andor rajza

Halottlátás tárgyában

A halottlátó asszony Putnokon él. Szép, villaszerű, magasföldszintes kőházat építtetett, udvarából, előszobájából reggeltől estig szinte sohasem fogy el az emberkígyó: türelmesen állnak, álldogálnak a megszomorodott szívűek, a gyászolók, azok, akik nem képesek belenyugodni a sorscsapásba, abba, hogy aki eltávozott, azzal nem beszélhetünk többé. Ott toporognak néha naphosszat, türelmesen várnak sorukra, arra, hogy bejussanak: a halottlátó asszony aztán leülteti őket a tisztaszobában az asztalhoz, rájuk függeszti csillogó, zöldeskék tekintetét, és elkezdi mondani, amit a halottak súgnak a fülébe láthatatlanul.

Az egyik a virágot köszöni, amit a sírjára vittek, a másik a fiát biztatja, hogy nagyon vigyázzon az édesanyjára. Beszédes halottak, akiket megidéz a putnoki halottlátó asszony, mindegyiknek van üzennivalója az itthonmaradottakhoz.

A családtagok szemét meg elelfutja a pára: Istenkém — sóhajtoznak —, az édesapjával találkozott odaát szegénykém... Na, legalább nincs egyedül...

Nézem a filmet, amelyet a halottlátó asszonyról készített *Moldován Domokos* filmrendező. Nézem az asszonyt magát, amint legjobb tudása szerint és mélységes meggyőződéssel *nyilatkozik* felvevőgép és mikrofon előtt arról, hogy ő bizony igenis *látja* és *hallja* az elhunytat: méghozzá abban a pillanatban és abban a pozitúrában látja őket, amelyben és ahogyan kilehelték lelküket. Az asszony nyilvánvalóan nem cinikus, nem kókler. Számára nehéz teher a „halottlátás” képessége: eleinte csak kötelességérzetből *„beszélt”* — mint ő mondja —, mert érezte, hogy az emberek igénylik, várják a túlvilági szót. Ideggyógyászok a megmondhatói (azok is csak alapos vizsgálatok után), mi az oka, hogy ennek az asszonynak a tudatában ott dörömbölnek a halottak, s még inkább, mi teszi e látomásos, lidérces tüneményt „beszédessé”. A pszichiátria pontos magyarázattal szolgálhat a dolog hogyanjáról és mikéntjéről, elvégre nem ő az egyetlen, aki „hangokat hall” ott, ahol a valóságban csend van. Ha tehát „nem csalás, nem ámítás” a putnoki asszony „beszéde”, akkor orvosi kezelésre szorulna, ez nyilvánvaló.

Azt, hogy a halottlátó asszony szájával igazán a halottak szólnának, a helybéli plébános sem hiszi: ő is megszólal a kamera előtt, s a maga módján ő is a babonaság ellen beszél. — *Nem a jó erőkkel áll kapcsolatban* — ilyetén fogalmazza véleményét a plébános. Aztán hirtelen, mintegy különös jelentőség nélküli módon hozzáteszi: *inkább a rossz erőkkel*...

E futólagos értékelési kisiklást sem tartom fontosnak: ámbár, négy-ötszáz esztendővel ezelőtt, ha egy ilyen putnoki halottlátó asszonyra azt mondta volna a plébános, hogy alighanem a sötétség erőivel cimborál, rossz rágondolni is, mifajta következményeket ígért volna egy ilyen mondat...

Szerencsére azonban manapság (törvényesen ugyan Könyves Kálmán óta) igazán nem hiszünk a boszorkányokban. Úgyhogy a putnoki plébános félmondatára is legyinthetünk.

Amire nem legyinthetünk, az a következő. Minthogy Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen, s a népek ezt Putnokon is jól eszükbe vették, senki sem jön üres kézzel a halottlátó asszonyhoz. Elvégre, ha azt az egy-két gyűrött százforintost mellékesen, s szinte észrevétlenül elsimítja a vendég az asztalterítő szélén, biztosabban megjelenik az elköltözött — s talán egy-két semmitmondó mondatnál is többet, személyesebbet közöl a reménykedő, könnyes szemű özveggyel, anyával...

A putnoki asszony *nem kéri* a pénzt: magától adja mindenki, s tetszés szerint. Szabott árakról szó sincs: pénzről szó sem esik.

Tulajdonképpen még ezért sem lenne érdemes szót emelni. A Putnokra zarándoklók legtöbbje igen kevés iskolát végzett: legtöbben eldugott kis falvak öreg szegényemberei. Hallottak csodás meséket a híres putnoki asszonyról, maguk is fájdalmas szívűek, megszomorodottak, mindegyikük csendes reménykedéssel érkezik, s eleve rászánta a bankót, onnan keresi a vigaszt, ahol a legközelebb van.

Felvilágosult, modern társadalomban élünk: nem hiszünk a beszédes halottakban, sem a szellemek üzeneteiben. Ám nem is kapkodunk rendőri intézkedés után, ahol ennek nincs törvényes alapja. Márpedig a helyi hatóságok eddig nem találhattak ilyen törvényes alapot: erre mutat, hogy a putnoki halottlátó asszony egész napos „nagyüzeme” zavartalanul folyik. Viszont jelentkeztek az *adóügyi* hatóságok. S így történt, hogy azóta, szabályos adókivetésre, szabályos jövedelmi adót fizet a putnoki asszony, *„halottlátás tárgyában”*, tetemes összeget méghozzá. (No, nem a tönkremenésig: mostanában vásárolta meg az új Zsigulit, s szerezte meg a jogosítványt hozzá.)

Elgondolkozom az adókivetési akták láttán: helyes ez?

Hisz' akárhogyan is vonjuk el a jövedelmet, a valóságban ezzel a *megadóztatott* jövedelemmel *legalizáljuk*, törvényesnek ismerjük el a „halottlátást” — amelyre pedig a világ egyetlen modern országában sem adnának „iparengedélyt”, s természetesen nálunk sem!

Nem akarok kötekedni a putnoki pénzügyi hatóságokkal. Értem én, hogy ha *minden* jövedelmet le kell fölözni, akkor *ezt is*... De valahogy nem békülök meg a groteszk ellentmondással: a tanácsi papírokkal adóztatott „halottlátás” sehogysem illik egy *elvszerű* megítélés kereteibe. Talán mégiscsak másképp kellene *kezelni* ezt a dolgot.

Geszti Pál

Vámtörténet dióhéjban

A legnagyobb kedvezmény

A legnagyobb kedvezményes elbánás elve a XVII. században jelent meg. Példájául az 1860-as angol—francia kereskedelmi egyezmény szolgált. A legnagyobb kedvezményes elbánás záradékával a szerződő felek azt vállalták, hogy ha a jövőben egy harmadik országnak valaha is alacsonyabb vámtarifát ajánlanának fel, úgy az automatikusan — mint kedvezmény — *a szerződés többi részvevőjére is kiterjed.* A két szerződő ország így tehát megfelelő biztosítékot nyert arra, hogy a kétoldalúan kiharcolt vámengedmények *nem válnak semmissé egy későbbi megállapodás által, helyzetük tehát vámszempontból a másik ország piacán mindig meg fog egyezni a legnagyobb kedvezményt élvezőével.*

A legnagyobb kedvezményes elbánásról szóló záradékkal a kétoldalúan nyújtott vámengedmények sokoldalúan is érvényesülnek, előnyeit élvezik mindazok, akikkel a vámengedményt nyújtó ország ilyen megállapodást kötött.

Amíg korábban egy ország különböző vámokat alkalmazott, addig a legnagyobb kedvezmény elvének térhódítása a vámot a kétoldalú egyezményekben megállapított legalacsonyabb szintre vitte le. Ez a legalacsonyabb vám jelenti ugyanis azt a *legnagyobb* kedvezményt, melyet minden, ily módon szerződő országnak az érintett állam nyújtani köteles. A legnagyobb kedvezményes elbánás elve vonatkozhat minden árura, vagy csupán az áruk bizonyos csoportjára, ám tényleges hatását nagyban csökkenti, ha a vámtörvény olyan aprólékosan meghatározza a kedvezményezett árut, hogy az előny a gyakorlatban csak néhány exportőrnek nyújt kedvezményt. Az 1902-es német vámszabály például részletesen leírta, hogy az alacsonyabb vámtarifa csak azokra a tehenekre vonatkozik, melyek évente legalább egy hónapig a tengerszint felett 800 méteres magasságban ették a füvet. Így hiába terjedt ki a kedvezmény minden exportőrre, ténylegesen csak néhányan tudtak élni vele. A másik megkülönböztetés arra vonatkozott, hogy feltételekkel vagy anélkül élvezhető-e a legnagyobb kedvezményes vámtarifa. Ha feltétel nélkül nyújtották, úgy a szerződő felet a partnere által később harmadik országnak adott engedmény automatikusan megillette. Ellenkező esetben csak azokhoz a kedvezményekhez volt minden további nélkül joga, melyeket a partner „ingyen", ellenengedmények nélkül nyújtott; a többi kedvezményért neki is kedvezményeket kellett cserébe adnia.

Az első világháború befejezése után a genovai konferencia és az 1927-es Nemzetközi Gazdasági Konferencia egyaránt azt ajánlották, hogy a kereskedelmi egyezmények a lehetőségekhez képest tartalmazzák a legnagyobb kedvezményes záradékot. A nagy gazdasági válság közeledtével azonban ezt végrehajtani nem lehetett, a világkereskedelem regionális, illetve birodalmi preferenciális rendszerekre bomlott. A második világháború után a legnagyobb kedvezményes elbánás gyakorlati jelentősége csökkent. A nemzetközi kereskedelmet politikai akadályok fékezték. Tényleges hatásából vesztett az elv az Európai Gazdasági Közösség megalakulásával is, a tagországok ugyanis egymás között vámuniót alkottak és az egymásnak nyújtott vámmentességet nem adták meg harmadik országnak.

A legnagyobb kedvezményes elbánás tehát — elnevezésével ellentétben — nem jelent különleges „kedvezményt". Egyszerűen arra ad lehetőséget, hogy a szerződő felek különféle *korlátozások nélkül, az egyenjogúság alapján,* megkülönböztetéseket megszüntetve *hajlandók kereskedni.*

G. Gy.—Sz. P.

Új pavilonok a vásárközpontban

Két hónap múlva nyit a BNV

Eddig 27 országból és Nyugat-Berlinből jelentkeztek kiállítók a beruházási javak hagyományos seregszemlélére, a tavaszi Budapesti Nemzetközi Vásárra, amely két hónap múlva, *május 17-én* nyitja kapuit.

Ezúttal is nyolc nagy árucsoportban: a műszeripar, a híradástechnika, az irodagép- és számítástechnika; a villamosenergia-termelés és gépgyártás; a fémmegmunkálás és kohászat; az építőipar, a klímatechnika és a vízgépek; a járműipar; a könnyűipari alapanyag- és gépgyártás; valamint a vegyipar és a bányászat szekciójában vonultatják fel a hazai és a külföldi kiállítók termékeiket.

Egyéves szünet után az idén ismét folytatják a vásárközpont korszerűsítését. Lebontották a 600 négyzetméter alapterületű 28-as pavilont és az 1700 négyzetméteres 10-es csarnokot, amelynek helyével bővítették a vásárcentrum főterét. A fedett kiállítási terület csökkenését bőven pótolják a tavaszi BNV megnyitásáig felépülő 3700 négyzetméteres F jelű csarnokkal. Átadják az 500 négyzetméteres szolgáltató és kereskedelmi pavilont is, amelynek üzletsorában különféle iparcikkeket, emléktárgyakat vásárolhatnak majd a látogatók.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

Gyárak a Szovjetunióból

Több mint 670 teljes gyár, műhely elkészítésében, felszerelésében, bővítésében működött közre tavaly a világ csaknem nyolcvan országában a Szovjetunió. Az elmúlt években igen erőteljes ütemben fejlődött *a teljes gyárak, gyárberendezések expotja,* s csupán tavaly több mint 20 százalékkal nőtt az ilyen jellegű kivitel. Értéke elérte az egymilliárd 817 millió rubelt.

Az Európa Parlament állásfoglalása

Az Európa Parlament az új mezőgazdasági árakról folyó vitában az Európai Közösségek Bizottságának javaslata mellé zárkózott fel; kétszázalékos növelést javasol.

Chile adósságai

Chile külföldi *tartozása* 1978. január 1-én *5 milliárd 275 millió dollár volt.* A chilei központi bank jelentése szerint az ország külföldi tartozása egy év alatt *80 százalékkal nőtt.*

Világbankhitel Jugoszláviának

Alekszandar Ilicsnek, a jugoszláv energetikai és ipari szövetségi bizottság alelnökének vezetésével hazatért Washingtonból az a jugoszláv küldöttség, amely *sikeres hiteltárgyalásokat* folytatott a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bankkal. A Világbanktól kapott hitelt Jugoszlávia a nem eléggé fejlett országrészek ipari beruházására fordítja.

Próbadarabok a mérlegen

Az importcikkek sem garantálják a jó minőséget — A forgalmazás előtt

Nyávog a magnó, nem illeszkedik az ajtókeret, a szövet két mosás után színét veszti... Az efféle termékhibák ma még gyakran rabolják el időnket, okoznak bosszúságot, anyagi veszteséget. Ezt bizonyítják a Kereskedelmi Minőségellenőrző Intézet vizsgálatai is, amelyeket félévenként egy-egy vastag dossziéban foglalnak össze. A legfontosabb megállapításokról — például egy terméknek a forgalomból való kitiltásáról — rendszeresen tájékoztatást adunk olvasóinknak. Ám a KERMI vizsgálatai mélyebb következtetésekre is módot adnak, hiszen a fogyasztási cikkek minősége az ipar és a kereskedelem munkájának színvonalát is tükrözi.

Jó néhány áru — erre jogszabály kötelezi a gyártókat — előzetes vizsgálat nélkül *nem is kerülhet a boltokba.* Ilyenek például a játékok, vegyiáruk, élelmiszerek és különféle iparcikkek. Biztató tendencia, hogy *egyre több* vállalat kér új termékeire a KERMI-től véleményt, akkor is, ha ez *nem kötelező* és a számukra pénzbe kerülő vizsgálat nélkül is forgalomba hozható. 1977 második félévében 1296 hazai új termékről készített szakvéleményt a KERMI szakembergárdája.

Nevek nélkül

A portékák *többsége* az utóbb említett „nem kötelező" kategóriába tartozott. Jó jel, hogy a termelőknek mindinkább szükségük van egy objektív értékmérőre, pedig előfordul, *hogy az eredmény számukra nem kedvező.* Joggal feltételezzük, hogy amikor elkészül egy fogyasztási cikk „prototípusa", nullszériája, különösen ügyelnek a szabványok betartására. Selejtre, rossz anyag- vagy alkatrészszállításra nem hivatkozhatnak. *Mégis, a mintapéldányok egy része nem felel meg az előírásoknak sem, a feltételezett korszerűségről — a világszínvonalról — nem is beszélve.* Nagy szükség van tehát az előzetes szűrésre. Az igazsághoz tartozik, hogy a közelmúlt adatai némi *javulást* mutatnak: 1977 második félévében 1296 új termék közül 98 nem felelt meg a követelményeknek, ez nyolc százalék az első félév tizenkét százalékához képest. Nem véletlen, hogy a gyártók *neve nélkül* írunk e témáról. A KERMI ugyanis „nem adja ki" a termékek előállítóit; hiszen nem forgalomban levő áruról van szó: a hibák még kijavíthatók. *Pedig tanulságos volna ez a névsor; árulkodna egy-egy vállalat gyártmányfejlesztésének színvonaláról, szakembereinek tájékozottságáról.*

Manapság már túljutottunk azon a korszakon, amikor az importáru egyet jelentett a jó minőséggel. A hazai ipar fejlődése és az egyre növekvő fogyasztásicikk-behozatal változást hozott a külföldi holmikról alkotott véleményekben: értékítéletünk *reálisabb* lett. Mégis előfordul, hogy olykor *túl sokat várunk* egy terméktől. Példa erre a cipő. Amíg más országokban évente négy-öt lábbelit vásárolnak, addig nálunk ennek *alig felét* és ebből következően a vásárlók tartósságot követelnek a terméktől. Ám a külföldi cipők többsége — bár itthoni áruk érthetően magas — *nem évekre készült, hanem egy-egy divbatszezonra.* A KERMI természetesen nemcsak ilyen problémák miatt vizsgálja meg az importelőmintákat. A hazai szabványok, az ízlés, a fogyasztói szokások, az élelmiszeripari előírások jelentősen *eltérnek* a külföldiektől. Vagy például: egy kifogástalan minőségű, finom gyártmányú műszőrme végül is azért nem került az üzletekbe, *mert különleges — nálunk hiányzó — gép kell a tisztításához.*

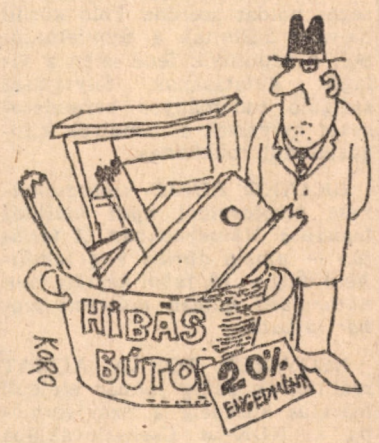

Van, amikor szó szerint *életveszélyes* volna az ellenőrzés elmulasztása, például villamossági cikkek esetében. A közelmúltban hírt adtunk róla, hogy engedély és a KERMI véleményének kikérése nélkül — forgalmazott egyik vállalatunk fémhálós üvegtestű szódaszifont, amely robbanásveszélyes. Természetesen ezt az intézet kivonatta a forgalomból.

Az új importtermékek minőségének színvonala *külkereskedőink* munkáját is osztályozza. És ez a bizonyítvány *nem mindig jeles...* Bár a tőkés piacon a legtöbb fogyasztási cikkből gazdag a kínálat, mégis: a nehezen megszerzett devizakeretből olykor közepes, vagy annál *gyengébb* minőségű importcikk kerül a hazai boltokba. Ennek oka legtöbbször a piac *nem kellő ismerete.* Így történt ez a gyermekkocsi esetében is. A második félévi jelentésben olvashatjuk, hogy sok a panasz az olasz gyermekkocsik minőségére. Igaz, hogy ezek *olcsóbbak* voltak, mint a hasonló angol gyártmányú portékák. Megfontolandó, hogy mi legyen a megoldás: *többet, de rosszabbat,* vagy *kevesebbet, de jobbat* vásárolni. Ez a dilemma — bár a háttér más — vonatkozik a *hiradástechnikai* cikkekre is. Pedig a belkereskedelem idei behozatali politikájának fontos kitétele: csak a hazai, hasonló terméktől *jobb minőségűt* szabad importálni!

Ismerethiány

Természetesen a legtöbb gondot *a forgalomban levő* termékek *minősége* okozza. Az intézet szakemberei érthetően nem képesek a közel kétszázezerféle fogyasztási cikk állandó ellenőrzésére, de minden árucsoportot vizsgálnak *szúrópróbaszerűen.* Hogy mikor melyiket, az *nem véletlen:* főleg azokat a portékákat, amelyek a legtöbbször adnak okot panaszra. A ruházati cikkekkel jövőre talán már ritkábban találkozunk a jelentésekben, hiszen a RUMES, a szakma vállalatainak 80 százalékát összefogó minőségellenőrző szervezet — *ezt ígérik* — kiszűri a silány darabokat.

A kávéfőzőknél és híradástechnikai cikkeknél ebben aligha reménykedhetünk; a vas-műszaki áruk vonatkozásában hasonló szervezet alakult, de végül is ez *nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket.* Így fordulhat elő hogy néhány rádió- és televízió típus hazai minősítése *nem igazolja* a külföldön megszerzett jó hírnevet. Az ajtók, ablakok iránt nagy a kereslet, azért sok, szakembereket nélkülöző kisebb cég is ráállt a gyártására. Ám ez csak részmagyarázat, mert a hagyományokkal bíró, nagyobb gyárak nyílászárói is *csak lassú* javulást mutatnak, hasonlóképp a bútorokhoz.

Csak türelem?

Nem kétséges: akkor léphetnénk előbbre, ha a rossz minőségű terméket gyártók minden esetben megkapnák büntetésüket. De a kereskedők gyakran *még a kötbért sem* érvényesítik, sokszor nem is tehetik, különösen, ha kapós áruról vagy hiánycikkről van szó. Az az igazság, hogy a KERMI megállapításait jó néhány termelő *nem értékeli, ellenzi. Talán mert nem a zsebére megy...* Az intézet indítványozhat bírósági eljárást, szabálysértési feljelentést. Meg is teszi ezt, ám az efféle perek többsége nem fejeződik be *érdemi ítélettel,* jó esetben vállalati, illetve szövetkezeti fegyelmi üv lesz belőle.

De az is igaz: nem lehet számottevő eredményt — minőségi javulást — elérni, *csupán jogi eszközök,* például gazdasági bírságok *alkalmazásával.*

Az előrelépést a termelésirányítóktól, a fogyasztási cikkeket előállítóktól várjuk — vajon meddig?

Elek Lenke

Nézőpont

Vezetők és szervezők

A Magyar Tudományos Akadémia dísztermében ma reggel 500 mérnök, közgazdász, jogász, pedagógus és vállalati szervező foglal helyet. Csaknem 20 ezer embert képviselnek, ennyi tagot — egyént és vállalatot — számlál ma már a Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság, amely ma tartja tisztújító küldöttközgyűlését.

Szervezés, vezetés — egyre gyakrabban előforduló szavai ezek a gazdasági és államigazgatási szakemberek szótárának. Nem valamiféle múló divatról van szó, hanem szükségszerűségről; arról hogy e felelősségteljes tevékenység nemcsak rohamosan fejlődő tudományok, de, ami legalább ennyire fontos —: szakmák.

Az SZVT tudományos társaság, de nem tudósok zártkörű gyülekezete. A beszámolási időszak négy év alatt csaknem 300 ezren vettek részt előadásokon, konferenciákon, vitákon, kiállításokon, a különféle szakosztályok és bizottságok munkájában. Városokban, községekben, nagyüzemekben is működnek már csoportok. Ezúttal nincs hely elsorolni, hány téma került terítékre az összejöveteleken; a jövőkutatástól az idegenforgalomig, a beruházástól a szociálpolitikáig. Nemcsak szavakban, hanem betűben rögzítve, vagyis az SZVT kiskönyvtárának formájában is.

A mai közgyűlés fő napirendi pontja — a tisztújítás mellett — a hogyan tovább megvitatása. Egyebek között arról is szó lesz, hogy az SZVT az eddiginél behatóbban kíván foglalkozni a termelés harmadik lépcsőjén álló művezetők gondjaival. Szóba kerül bizonyára az elmúlt négy év eredményein és a közeljövő cselekvési programján kívül az a tény is, hogy 1976-ban a társaság tagja lett a Nemzetközi Ergonómiai Szövetségnek.

Mai szervezési és vezetési gyakorlatunk jócskán hagy még maga után kívánnivalót. Az SZVT-nek a ma megválasztandó új vezetőknek bőségesen lesz dolguk az elkövetkező négy évben is.

Cooptourist-iroda Moszkvában

Lesták Pál, a Cooptourist vezérigazgatója nyitotta meg Moszkvában az utazási iroda állandó képviseletét. A vállalat szervezésében jelenleg már évente mintegy 12 ezer magyar turista tesz látogatást a Szovjetunióban, s a Cooptourist által az elmúlt nyolc évben szervezett társasutazások tízezreket ismertettek meg az ország legszebb városaival, tájaival. Ugyanakkor a Cooptourist a szovjet Inturiszt utazási irodával együttműködve, nagyszámú szovjet turista útját szervezte meg hazánkban is. A két vállalat együttműködése a jövőben tovább szélesedik, s ezért vált szükségessé az állandó képviselet megszervezése.

A képviselet megnyitása alkalmából rendezett baráti összejövetelen részt vett *Borisz Zezulin*, az Inturiszt igazgató tanácsának alelnöke, a szovjet utazási iroda számos más vezetője, a szakszervezetek képviselői. Jelen voltak a magyar nagykövetség vezető munkatársai is.

Alkoholmentes sör – Borsodból

A Bőcs község határában levő Borsodi Sörgyárban szombaton befejeződött *az alkoholmentes sör próbagyártása*. Az alkoholmentes ital ízre, zamatra, sőt még illatra is teljesen megegyezik a „hagyományos" sörrel, s még annak kesernyés zamatát is megőrizte. A kellemes, üdítő hatású italt gépkocsivezetők is nyugodtan fogyaszthatják. Ajánlják a nőknek is, mert egészséges, nem okoz súlygyarapodást.

A Borsodi Sörgyárban az alkoholmentes sör gyártását a tervek szerint *májusban kezdik meg*. Világos és barna változatban előreláthatóan mintegy százezer hektolitert főznek belőle.

Gyerekgyilkos anya

Tudósítónktól.

Különösen kegyetlen módon elkövetett emberölés vádjával áll hamarosan bíróság elé *Gombás Gyöngyi* 24 éves sopronkőhidai lakos, aki tavaly augusztus 8-án megölte kétéves kisgyermekét. A szakértői vélemény szerint az elvetemült anya nem elmebeteg, tehát tettének elkövetésekor sem szenvedhetett tudatzavarban, ami megakadályozta volna a gyilkosság társadalmi veszélyességének felismerésében. Ez indokolja a Győr-Sopron megyei Főügyészség által kiadott vádiratban szereplő „különösen kegyetlen" minősítést.

Halálos balesetek

A Mátészalka és Ópályi közötti útszakaszon Jeremiás György 36 éves ósztályvezető, mátészalkai lakos személygépkocsijával előtörte a kerékpárját toló Varga Péter 45 éves kéményseprő, ópályi lakost, aki a helyszínen meghalt.

Vácrátót külterületén Hugyecz Béla 32 éves gépkocsivezető, váci lakos személygépkocsijával egy álló tehergépkocsinak ütközött. A baleset következtében Hugyecz Béla a helyszínen meghalt. A vizsgálat szerint figyelmetlenül, nem a látási viszonyoknak megfelelő sebességgel vezette személygépkocsiját.

Szeles idő

Várható időjárás ma estig: nyugat felől megnövekszik a felhőzet, és főként a Dunántúlon várható záporeső, egy-két helyen zivatar is lehet. A sokfelé erős déli szelet az ország nyugati felében továbbra is viharos lökések kísérik. A hőmérséklet kora délután északnyugaton 9—14, másutt 13—18 fok között lesz.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 335 centiméter volt.

A népfront és a szövetkezetek összefogása

Segíteni az apró falvakon

A népfront az országos és helyi feladatok hatékonyabb teljesítése érdekében egyesíti erejét Vas megyében a szövetkezet mozgalommal. A két szervezet megyei vezetőinek csütörtökön Szombathelyen tartott tanácskozásán többek között azt hangsúlyozták, hogy *a megye lakosságának egyharmadát, csaknem százezer embert tömörítő szövetkezetek* — iparia k, mezőgazdaságiak és fogyasztásiak — fontos társadalmi célokat megvalósító szocialista szervezetek is. Társadalompolitikai, kulturális, nevelő, szervező és mozgósító tevékenységük tervszerű beépítése a népfront-mozgalomba a megye egész lakosságának hasznára válik.

Az elképzelések szerint az együttműködés fő területei egyebek között a kistermelők sokoldalú segítése, a lakosság ellátásának javítása, a termőföldek hasznosítása, mezőgazdasági ismeretterjesztés lesz. *Közösen munkálják ki a települések fejlesztési programját, együttesen szervezik a társadalmi munkát, az emberi környezet védelmét, a gyermekintézmények fejlesztését.* „Egy hullámhosszon" munkálkodnak a népesedéspolitikai, a családvédelmi feladatok megoldásáért, a szolgáltatások fejlesztéséért, a községek szépítéséért.

A közös munka hangsúlyos színhelyei *az apró falvak*, amelyekből igen sok található Vas megyében. A kis területű, sűrű településrendszerű megye 228 települése közül 160-ban a lakosság lélekszáma 500 körüli. Ezekben a népfront az egyetlen tömegmozgalom, így a szövetkezetekkel megerősödött rétegpolitikai tevékenységének az átlagosnál is nagyobb a szerepe.

A két szervezet vezetőinek elképzelése nagyon is időszerű, hiszen sehol nincs nagyobb segítségre szükség, mint éppen azokban a kis községekben, amelyekben nemigen rendelkeznek erőforrásokkal. A népfront és a szövetkezet együttesen olyan bázist jelent, amely hatékonyan segíthet e falvak arculatának megváltoztatásában.

KOZMOSZ 994. jelzésű mesterséges holdat szerdán Föld körüli pályára állították a Szovjetunióból. A szputnyik fedélzetén a világűr kutatásának folytatását szolgáló tudományos berendezéseket helyezték el, amelyek kifogástalanul működnek.

BRANKO RUZIC szobrászművész alkotásaiból nyílt kiállítás tegnap a Műcsarnokban. A tárlaton — amely április 9-ig tekinthető meg — 70, fából készült, monumentális hatású műtermi szobor látható.

NÉGYEZER TONNA ALMAT szállítottak eddig január elejétől március közepéig a Szovjetunióba, az NDK-ba, Csehszlovákiába és néhány európai tőkés országba a zalai hűtőházakból.

60 ÉVES TALÁLKOZÓRA hívjuk osztálytársainkat, akik 1918-ban a Debreceni Református Főgimnáziumban tettek érettségi vizsgát. A júniusra tervezett találkozó helyének és pontos idejének egyeztetésére mielőbbi jelentkezést kérünk. — Békés István, 1061 Budapest VI., Anker köz 2 (Telefon: 226—826) vagy dr. Tőrő Imre, 1022 Budapest II., Herman Ottó utca 12. (Telefon: 156—340).

SZALÓKI SÁNDOR Munkácsy-díjas festőművész kiállítása csütörtökön nyílt meg a veszprémi Dimitrov művelődési központban.

KIGYULLADT EGY OSZTRÁK AUTÓBUSZ tegnap a kora délutáni órákban Budapesten, a Hotel Wien parkolójában. A tüzet a fővárosi tűzoltóegységek rövid idő alatt eloltották. Személyi sérülés nem történt, az anyagi kár azonban jelentős.

AZ ALFÖLDI PORCELÁNGYÁR mutatkozott be termékeivel csütörtökön Székesfehérvárott. A Domus áruházban megnyitott kiállításon korszerű étkezési készleteket, kalocsai mintával díszített fűszertartókat, díszműárukat, színpompás majolika tárgyakat láthattak az érdeklődők.

ÚJ ÜZEMMEL BŐVÜL a szobi gyümölcsfeldolgozó. A berendezés az NDK-ból érkezik, s 1980-ban — a rekonstrukció befejezése után — a jelenleginek kétszeresét, 30 millió palackot tudnak megtölteni évente szörppel.

ÉPÍTETTÜK '77-BEN című kiállítást tegnap nyitotta meg a fővárosi tanács bemutató termében Janter Antal építésügyi és városfejlesztési miniszterhelyettes. A tárlat március 30-ig tekinthető meg naponta déli 12 órától délután 7 óráig az V. kerület Tanács körút 6. szám alatt.

Bolgár légi szerencsétlenség

Tegnap délután szerencsétlenül járt a Balkan bolgár légitársaság Szófia és Varsó között menetrend szerint közlekedő gépe. A TU—134-es gép Vraca megye (Északnyugat-Bulgária) területén lezuhant. *A 66 utas és a hétfőnyi személyzet tagjai közül senki nem élte túl a szerencsétlenséget.* A katasztrófa körülményeinek kivizsgálására kormánybizottság alakult.

A BUDAPESTI HIDAK TAVASZI NAGYTAKARÍTÁSA megkezdődött. Elsőként az Árpád-hidat tisztították meg tegnap a fővárosi Közületfenntartó Vállalat dolgozói. Hat Skoda locsolóautó meleg tisztítószeres vízzel mosta az útburkolatot.

MEGÉRKEZTEK AZ ELSŐ SZALONKÁK a Bükk déli, széltől védett völgyeibe. A vadászok bőséges zsákmányra számítanak, mivel a múlt tavaszon a bükki részeken nagy számban maradtak vissza szalonkák, s azok helyén költöttek.

AGGODALOM

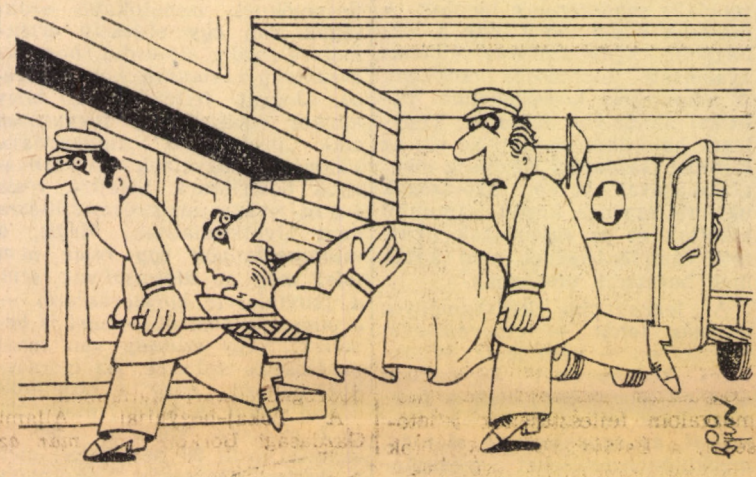

— Tessék mondani, ebben a kórházban milyen a koszt?

(Balázs-Piri Balázs karikatúrája)

SÜTŐ ANDRÁS KÁIN ÉS ÁBEL című drámájának ősbemutatója a magyar klasszikus és modern drámák idei ünnepének kiemelkedő eseménye volt tegnap a Nemzeti Színházban. Marton Endre kétszeres Kossuth-díjas kiváló művész rendezte színpadra, díszletét Borsos Miklós készítette, zenéjét pedig Durkó Zsolt szerezte.

TIZENHÉT DEKÁS TOJÁSSAL lepte meg gazdáját Polistyák Ferenc nagyhalászi lakos háztájiban nevelt kendermagos tyúkja. Amikor a nagy sürgésforgásban véletlenül leverte a tojást, a szemlélődők meglepetésére a 20 centiméter kerületű tojásból, a sárgája mellett, egy másik, teljes ép, normál nagyságú tojás került elő.

TERMÁLVÍZBEN ÁZIK A KENDER a Szegedi Kenderfonó és Szövőipari Vállalat üzemeiben, ahol a múlt évi termésből az idén több mint nyolcszázezer mázsát dolgoznak fel. Ebben az időnyben tíz új, szovjet gyártmányú autódaru segíti az áztatást.

AMERIKAI „MINI RÓZSA" hajtásával kísérleteznek az Óbuda Tsz kertészei a pünkösdfürdői üvegházakban. Ez a rózsafajta kisebb a megszokottnál, de tartósabb, nagyon szép virágú és szinte egész éven át szedhető. A mini rózsából már most naponta 500—1000 szál kerül a közös gazdaság virágboltjaiba.

FÉRFI- ÉS NŐI SZABÓ szakmunkástanulók országos versenyét rendezték meg tegnap Kaposváron. A két szakmából 59 fiatal indult a versenyen. A férfiszabószakmában Sánta Judit, a francia nőiszabó-szakmában pedig Horváth Anna lett az első helyezett.

TOJÁSTERMELŐ-TELEPET adtak át március 11-én a szíriai Suweidában, amelyet a Bábolnai Állami Gazdaság épített. Az ünnepségen beszédet mondott Ahmed Kabalan földművelés- és földreformügyi miniszter, valamint Szikra László magyar nagykövet.

JEGESMEDVÉK tűntek fel a kamcsatkai félszigeten levő Kronocki vadvédelmi területen. A medvék több mint kétezer kilométert tettek meg az Északi-sark jegén, míg menedéket találtak a tíz évvel ezelőtt megnyitott Kronocki rezervátumban.

MOZGATHATÓ CSEMEGEBOLTOT nyitottak meg Debrecenben, az újkerti lakótelepen. A bolt könnyen és gyorsan összerakható mezőgazdasági raktárnak tervezett fémvázas szerkezetből épült fel.

ANTIK TELEPÜLÉS ROMJAIT tárták fel szovjet archeológusok az örményországi Leninakan városának közelében. Az öt hektárnyi területen a régészek lakóházak és kulturális célokat szolgáló épületek, valamint ipari műhelyek romjaira bukkantak. Különös érdeklődést váltott ki egy pogány templomnak az időszámítás előtti II. és I. századból származó oltára és oszlopterme.

Egy hiánycikkel kevesebb

Lesz kályhacsempe

Tudósítónktól.

Hamarosan lekerül a hiánycikklistáról falun és városon egyaránt — az országszerte keresett kályhacsempe. A Zalaegerszegi Kerámia- és Cserépkályhagyár zalaegerszegi telepén ugyanis *befejezés előtt áll* a kályhacsempegyár rekonstrukciója. A földelőkészítő és az automata présgépek a helyükön vannak, s már működik az egyik égetőkemence is, tömegesen készülnek a *színes, mintás „kályhaszemek"*.

Végső búcsú Koncz Antaltól

Hozzátartozók, barátok, újságírók, tanítványok, irodalmi pályatársak állták körül csütörtökön délután a Farkasréti temetőben az 58 éves korában elhunyt *Koncz Antal* koszorúkkal borított ravatalát. A Magyar Távirati Iroda belföldi szerkesztőségének helyettes főszerkesztőjétől, a baráttól és kollégától, sokak tanítójától, szakmai nesztorától vettek végső búcsút a gyászolók.

Az MTI és a Magyar Újságírók Országos Szövetségének a nevében *Bajnok Zsolt*, az MTI belföldi szerkesztőségének főszerkesztője búcsúzott az elhunyttól. Ezután *Vadász Ferenc*, a Népszabadság rovatvezetője a barátok nevében emlékezett Koncz Antalra, a szépíróra. A sírnál *Iglói Zoltán*, az MTI főmunkatársa, a megyei szerkesztőségek kollektívája képviseletében vett végső búcsút Koncz Antaltól.

HALÁLOZÁS

DEBRECZENI JÁNOS, a Szocialista Hazáért Érdemrend kitüntetettje, aki 1919-től volt a párt tagja, életének 76. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása március 20-án, hétfőn lesz a Rákoskeresztúri köztemetőben — közli az MSZMP VII. kerületi bizottsága.

SCHOPP KÁROLY Fair play-díjas, volt FIFA-játékvezető 51 éves korában váratlanul elhunyt. Temetéséről később intézkednek.

Felújítják a szegedi színházat

Több évre *bezárják* a Szegedi Nemzeti Színház épületét, amelyet 210 millió forintos költséggel felújítanak. Ez idő alatt sem marad a város színjátszás nélkül: még fontosabb szerepet kap a nemrég korszerűsített kisszínház, emellett opera- és más zenés előadásokra alkalmassá teszik a Szabadság filmszínházat. A mozilátogatókat pedig azzal kárpótolják, hogy a nyári hónapokban az új-szegedi szabadtéri színpadon is vetítenek filmeket.

Napóleon kardja

A Moscow News című angol nyelvű szovjet hetilap érdekes beszámolót közöl Napóleon kardjának viszontagságos sorsáról. A kard jelenleg a Moszkvai Történeti Múzeum egyik népszerű kiállítási tárgya — de meglehetősen furcsa úton jutott el az üvegtárlóba.

A kardot még a császár ajándékozta Suvalov orosz hercegnek, aki annak idején a szövetségesek megbízásából elkísérte Szent

Ilona szigetére. Suvalovtól unokahúga, Voroncova-Jaskova hercegnő örökölte a becses kardot. Ő falusi birtokán kisebb múzeumot rendezett be az 1812-es háború emlékeiből és itt őrizte Napóleon kardját is. A forradalom alatt a múzeumban levő fegyvereket a vöröskatonák kénytelenek voltak felhasználni, és Napóleon kardja Pjotr Alekszejevhez, a forradalmi bizottság elnökéhez került. A győzelem után Pjotr Alekszejev a nevezetes fegyvert átadta a szovjet hadsereg múzeumának.

Svéd gazdaság

A lábadozás évei

A gazdaság gyógyulásának második éve 1978 — nyilatkoztak nemrég a stockholmi gazdasági minisztériumban. Ezek után fokozottan érdemes szemügyre venni azt, ami tavaly, *a „lábadozás"* időszakában Svédországban történt.

A második világháború óta *első ízben* a bruttó nemzeti termék reálértékben 2,4 százalékkal *visszaesett*, a lakossági fogyasztás mérséklődött és az új gépkocsik eladása *csökkent*. A fizetési alapmérleg (amely a folyó fizetési mérleg tételei mellett a hosszú lejáratú tőkemozgásokat is tartalmazza) rekordszintű, 16 milliárd *hiánnyal zárult*. Az infláció 13 százalékosra ugrott, a koronát *két ízben is le kellett értékelni* az év folyamán. Pozitívumként viszont meg kell említeni, hogy a svéd életszínvonal 1977-ben *még mindig magasabb volt, mint az Egyesült Államokban és a munkanélküliségi ráta is* (nyugat-európai méretekkel mérvé) *alacsony maradt*.

Fény-árny játék

Hivatalosan mindössze a munkaképes lakosság 1,8 százaléka volt munka nélkül, ezt azonban csak nagy összegű *állami szubvenciókkal* lehetett elérni.

A minél teljesebb foglalkoztatottság fenntartására 1977-ben ötmilliárd koronát költött a svéd állam. Ezzel mintegy 250 ezer ember — a munkaerő hat százaléka — *elbocsátását sikerült megakadályozni*. (A költségvetés például azért is fizet a vállalatoknak, ha azok az elbocsátás helyett átképzik dolgozóikat.)

Tavaly az is világossá vált, hogy a svéd ipar versenyképessége a világpiacon *lényegesen romlott*. 1957—77. között a fajlagos bérköltség 45 százalékkal nőtt a svéd iparban az OECD-országok 21 százalékos átlagával szemben. Néhány évvel ezelőtt még magabiztosan hangoztatták az ország exportőrei: *„Mi nem az árral, hanem csakis a minőséggel versenyzünk."* Napjainkban viszont az ipar arra is rákényszerült, hogy *alacsony vagy nulla profitráta mellett exportáljon*. Mindezek következményét jól mutatja, hogy tavaly a vállalatok nyeresége 50 százalékkal csökkent.

1978-ra a svéd gazdasági vezetés *kedvezőbb képet* fest. A bruttó nemzeti termék — előrejelzéseik szerint — ismét emelkedni fog. Igaz, hogy a növekedés számításaik szerint csupán 0,2 és 0,8 százalék közé tehető. Nyilvánvaló, hogy ebben az előirányzatban *nincs tartalék*. Elég az, hogy az OECD-országok gazdasági növekedése egy kicsit *mérséklődjék*, vagy az, hogy a béremelkedés üteme otthon meghaladja a tervezettet, és a stagnálás vagy a visszaesés ismét bekövetkezhet.

Javuló kilátások?

A külkereskedelem fontos helyet foglal el a kormány elgondolásaiban. 1978-ban az exportnak volumenben öt százalékkal kellene nőnie (tavaly visszaesett), miközben az import 1,3 százalékkal *csökkent*. Ily módon egymilliárd koronával *mérséklődnék* a külkereskedelmi mérleg deficitje is.

Mindehhez persze *elengedhetetlen a külkereskedelmi cserearányok kedvező változása*, ez tavaly Svédország számára 4 százalékkal *romlott*.

Helyre kell ismét állítani a svéd versenyképességet — vallják napjainkban stockholmi gazdasági körökben. A hivatalos célkitűzések ebből a szempontból *az infláció elleni harcot* tartják a legfontosabbnak.

A kormány mindenesetre *erősen visszafogja* saját kiadásait is. Bár az 1978—79-es költségvetés kiadási oldala 18,2 százalékkal nő, a bevételek még ennél is jobban emelkednek majd és a büdzsé többlete meghaladja a korábbiét. Az ipar bértkölségeinek növekedését is *célszerű lenne a folyó évben 10 százalékra mérsékelni*. A végrehajtásban azonban valószínűleg problémát jelent, hogy 8 százalékot a vállalatok a különféle szociális kedvezmények és pótszabadságok bevezetése révén már *elköltöttek*.

Teljes foglalkoztatottság, viszonylagos árstabilitás, gazdasági növekedés — ezek a svéd gazdaságpolitika deklarált céljai 1978-ra. E célok végrehajtását a jelenleginél *kedvezőbb* világgazdasági környezetben is *nehezen tudná* bármelyik tőkés kormány vállalni. Kérdéses, hogy Svédországnak *sikerül-e*?

G. Gy. — Sz. P.

Kérdések Kisköréről (2.)

Nem gazdaságos, szükséges – Megvalósítható és megvalósíthatatlan remények

Immár sárgult lapú tanulmányokat forgatok. A Tisza II. vízlépcső 1962-ben elkészített beruházási programja a főművekre 4 milliárd forintos állami beruházást és további mintegy 9 milliárdos, zömében üzemi beruházást irányzott elő az öntözés feltételeinek megteremtésére. A beruházás gazdaságosságát akkor az öntözésből származó mezőgazdasági többlettermeléssel indokolták. Az elképzelés az volt, hogy a vízlépcső biztosította vízkészlet-növekedéssel párhuzamosan épülnek az öntözőrendszerek is. A vízlépcső megépítése ugyan egyéb vízgazdálkodási előnyökkel is jár (például ipari vízellátás, árvízvédelem stb.), de a programban is így fogalmaztak akkor: „A legfontosabb célkitűzés a mezőgazdasági terméshozamok növelése..."

S ha már idézek, érdemes egy másik mondatot is kiragadni, ezúttal az Országos Tervhivatal beruházási irodájának 1964-ben készült szakvéleményéből, amely egyben az említett beruházási program bírálata is volt: „...minthogy a Tisza II. esetében igen nagy volumenről van szó — a döntés 13 milliárd befektetésére vonatkozik — ...konkrét döntés csak biztonsággal megvalósítható eredmények reményében hozható."

A halasztás indokai

Hogyan is álltunk, állunk ezekkel a „biztonsággal megvalósítható eredményekkel?"

Az országos tervhivatali szakvélemény akkor a Tisza II-t nem tartotta gazdaságosnak, a vízlépcső építésének elhalasztását javasolta. (Igaz, hogy a gazdaságosság számításakor a költségeket megtérítő tényezőként ott is az öntözésből származó mezőgazdasági többlethozamokat vették figyelembe.)

Az elhalasztás indokai között egyebek között az szerepelt, hogy az egy katasztrális holdra számított beruházás mintegy 30 ezer forint, ugyanott a hozam csak 3200 forint. Ahhoz, hogy a beruházás 10 év alatt — csak az öntözésből! — megtérüljön, az előirányzott hozamokat kétszeresükre kellett volna emelni, a ráfordítások növelése nélkül, ami biológiailag agrotechnikailag *valóban irreális lett volna*. Még akkor is, ha a tervezett hozamok csak 1964-ben tűnhettek túlzottnak — a szakvélemény ezzel is „vádolta" a beruházási programot. Búzából például a majdan öntözött területekre hektáronként 47, kukoricából 64,5 mázsát irányoztak elő a tervezők, ami — a mai terméseredmények ismeretében — *már nem mondható túlzottnak*. Csakhogy a beruházási program az öntözés jóvoltából várható többlettermés teljes értékével a duzzasztómű üzembe helyezésének szinte pillanatától számolt, ami — az idő bebizonyította — valóban *irreális volt*.

Másrészt éppen a közelmúlt igazolta, hogy az öntözésen kívül még számos más agrotechnikai eljárás is növelheti a terméshozamot — *nem volt átgondolt* koncepció mindent az öntözővíznek tulajdonítani.

A beruházást 1965-ben hagyták jóvá, az első ütem építése rövidesen meg is kezdődött. De még ekkor — a jóváhagyáskor — is hangsúlyozták, hogy „az öntözéses gazdálkodás eredményessége végett a kiskörei vízlépcső térségében az öntözőüzemeket elő kell készíteni".

Bizony, megvallom, itt ismét elakadtam a „nyomozásban". Ha a Tisza II. gazdaságossága — legalábbis az öntözés szempontjából — ennyire vitatható volt, akkor mivel magyarázható, hogy az öntözésfejlesztés üteme elmaradt és még inkább elmarad a vízkészlet növekedésétől, azaz az öntözés lehetőségeitől. Hiszen 1973-ra elkészült a vízlépcső és a két főcsatorna kezdeti, 18 kilométeres szakasza. Az ezekre fordítottakat nyilvánvalóan *az öntözés adta többlettermelésnek kellene — legalább részben — megtéríteni*...

Nos, Kisköre ügye igazán *most kezd bonyolódni*. Eddig jórészt egy-egy szálon lehetett követni az eseményeket — itt a szálak összefonódnak. Míg korábban a Tisza II. létesítését elsősorban a mezőgazdasági hasznosítással indokolták, a második építési ütem 1973-ra elkészített beruházási javaslatában már meghökkentően nagy ipari vízigény szerepel. Eszerint az időközben Leninvárosban kiépült ipari komplexum *hatalmas fogyasztóként jelentkezik*, amit másként el sem lehetne látni vízzel. Íme egy momentum, amely Kisköre *szükségességét* (de még mindig nem gazdaságosságát) igazolja.

Ma már a szakemberek jó része úgy vélekedik, hogy annak idején nem is a mezőgazdasági hasznosítás, azaz az öntözés gazdaságosságával kellett volna indokolni, hanem az egyéb — meglehetősen összetett — vízgazdálkodási funkciókkal. Egyebek között például a vízkészletek nemzetközi elosztása szempontjából sem mindegy, hogy milyen tározási lehetőségekkel, milyen vízgazdálkodási létesítményekkel rendelkezünk. Másrészt a Tiszavölgy egységes vízrendszerének kialakítása nemzeti érdekünk, a tiszai vízi út megteremtése (amelynek egyik láncszeme a Tisza II. vízlépcső) pedig egyre inkább gazdasági szükségszerűség. Vagyis, úgy tűnik, már a kezdet kezdetén jobb lett volna a *vízlépcső szükségességét összetettebben indokolni* (márcsak a tisztábban látás miatt is), másrészt a gazdaságosságot is ekként vizsgálni...

Ködös volt

Persze a kívülállónak még mindig úgy sejlik, Kisköre hasznát inkább utólag indokolta az élet (ami persze, szerencse), hiszen az előretekinteni kívánó tervező előtt kialakuló jövőkép, a nem is annyira távlati tervek összhangjának hiánya miatt, meglehetősen *ködös volt*. Bizonyításul egyetlen példát: 1964-ben, 1970-re a Tisza térségében a teljes ipari vízigényt másodpercenként összesen 5 köbméterben állapították meg, a valóságban ennek több mint négyszeresét fogyasztották az ipari üzemek 1970-ben.

Végül is mit lehet válaszolni a feltett kérdésre? Gazdaságos vállalkozás-e a Tisza II.? Az eddigiekből: inkább *szükséges* vállalkozás. S a gazdaságosság — amely a létesítmény indokoltsága ellenére sem hanyagolható el — háttérbe szorul. Ugyan mi mással lehetne magyarázni, hogy a hozzáértők egy része Kisköre vízkincsének gyorsabb hasznosítását azért nem javasolja, mert úgymond, „egyenlőtlen lenne az öntözésfejlesztés". Ami, ha az ország teherbíró képességére gondolnak, méltányolandó szempont. A komplex elemzés azonban meggyőzőbb lenne arra nézve, hogy teherbírásunk elosztása a legkedvezőbb-e.

Trömböczky Péter

„Elfelejtett" fűfajták

Gazdaságos gyeptelepítés

Hazánk talaj- és éghajlati viszonyai gyepvetőmag-termesztésre kiválóan alkalmasak, de ezt alig használják ki ma még a nagyüzemek — állapították meg a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem kutatói. — Néhány nagyon jelentős fajt *nem vontak be a termesztésbe*, és az ezekben rejlő adottságokat nem használták ki.

A kutatók véleménye szerint kívánatos lenne a magyar rozsnok, a csomós ebír, a zöld pántlikafű, a nádképű csenkesz, valamint a pillangósok közül a szarvaskerep nagyobb mértékű felkarolása. Pedig a gazdaságok megtalálnák a számításukat. A réti csetepázsit, valamint a tarackos tippan hektáronkénti egy-másfél mázsájával szemben a magyar rozsnok 6—7, a csomós ebír 4—5 mázsa vetőmag termésére képes. A hazai gyeptelepítések az eddig ajánlott 12—15 helyett *esetenként háromnégy fajjal* megoldhatók

Növekszik a kínálat

Megkezdődött a fóliaszezon

Országszerte megkezdték a fólia sátrak felállítását. Az elmúlt hetekben a fűthető fólia sátrak alatt termesztették a paprika és a paradicsom egy részét, most a napsütésben, a fűtés nélküli fólia alatti zöldségtermesztés is lehetővé válik. Az idén mintegy *2800 hektárt* fednek fóliával. A lakosság ellátásában főként a korai szántóföldi zöldségek megjelenése előtt van szerepük; *2—3 héttel előbbre* hozzák a szezont.

A megnövekedett termelői kedvet jelzi, hogy növekszik az igény a fólia iránt. A Tiszai Vegyi Kombinátban az év közepéig újabb, széles fóliát gyártó gépsort helyeznek üzembe, s így az idén 12 ezer tonna fólia áll majd rendelkezésre. Az Agrotröszt további 1300 tonnát szerez be külföldről. A fóliakínálat a tavalyihoz képest *60 százalékkal nő*. A főszezonban, az első negyedévben mintegy 4 ezer tonna fólia kerül az üzletekbe, csaknem kétszer annyi, mint az elmúlt év azonos időszakában.

HORIZONT

Nyugat-európai urániumkutatás

Az EGK *újabb öt és fél millió dollárt* szavazott meg uránium-kutatásra, amit a Közös Piac területén folytatnak. Ez már a harmadik olyan összeg, amit erre a célra szavaztak meg. Azt, hogy mely országokba küldik a kutatócsoportokat, *egyelőre nem* hozták nyilvánosságra.

Új bécsi iparnegyed

Bécs déli körzetében a következő években — *állami beruházásokkal* — új ipari negyedet létesítenek. A bécsi vezetők az új ipari negyed létrehozásával — amelyre *1983-ig 47 millió schillinget* költenek — meg akarják fiatalítani az osztrák fővárost.

Áremelkedések

Az Egyesült Államokban januárban tavaly decemberhez képest *átlagosan 0,6 százalékkal* emelkedtek a nagykereskedelmi, 1,1 százalékkal az élelmiszerárak. A félkész áruk és az ipari nyersanyagok 0,9 százalékkal drágultak. *Franciaországban* 3 százalékkal emelkedett a legjelentősebb autógyárak által készített *gépkocsitípusok* ára. Finnországban tavaly 12 százalékkal emelkedett az elsőrendű fontosságú cikkek ára. A *Helsingin Sanomat* című lap szerint 1976 októbere és 1978 januárja között az élelmiszerek *átlagosan húsz százalékkal* drágultak.

Iskolákba, laboratóriumokba

Lengyel műszerkiállítás

Tudósítónktól.

Laboratóriumi műszereket és kutatási eszközöket mutatnak be azon a négynapos kiállításon, amely hétfőn nyílt meg a Lengyel Kultúra kiállítótermében. Mint a rendező *Labimex* lengyel külkereskedelmi vállalat képviselőitől megtudtuk, a műszerek árucsere-forgalma a két ország vállalatai között *kiegyensúlyozatlan*. Tavaly mintegy másfél millió rubel értékű lengyel műszer került hazánkba, ugyanakkor a lengyel külkereskedők három és fél millióért vásároltak tőlünk.

A Labimex budapesti kirendeltségének szervizmérnöke, *Jerzy Minkiewicz* különleges berendezésre hívta fel a figyelmünket.

— Magyar kollégáinkkal együttműködve készítettük a vákuumos desztilláló készüléket — mutatja. — Jelenleg valamennyi KGST-országban ezt használják, és tőkés exportunk is jelentős. Az üvegtechnikai jellegű egységeket Magyarországon fejlesztették ki és gyártják, a finommechanikai rész pedig Lengyelországban készül.

A kiállításon érdeklődésre tarthatnak számot azok a *Studar* és *Biolar* típusú *mikroszkópok*, melyek egyaránt alkalmazhatók az iskolai oktatásban, a laboratóriumi rutinvizsgálatoknál és a tudományos kutatásban.

Fejlesztik Herendet

Tudósítónktól.

Az idén a termékeiről világszerte ismert *Herendi Porcelángyárban* beruházás kezdődik, amelyet a Magyar Nemzeti Bank hitelkeretéből 110 millió forinttal támogat. Bővítik a *nyersárugyártó csarnokot*, új technológiával dolgozó, megfelelő munkavédelmi berendezésekkel ellátott *masszakészítő üzemet* alakítanak ki. Több korszerűtlen, kis teljesítőképességű műhelyt megszüntetnek.

Mindezek eredményeként ***növekszik a kapacitás, egészségesebbek lesznek a munkakörülmények***, tovább csökken a szilikózisveszély. A munkaerő-utánpótlás céljára 60 személyes *szakmunkástanuló-kollégium* épül, amelyet már jövőre átadnak.

A gyár korszerűsítése 1983-ra fejeződik be, s a tervek szerint ***évi egymillió dollárral növeli majd az üzem exportbevételét.***

„Szüntelenül bizonyítani akarunk..."

Asszonyok az elnöki székben

A vezető beosztásban dolgozó nők helyzete gyakori újságtéma. Nem csoda, körülményeik valóban jellegzetesek. Helytállni, irányítani, felelősséggel dönteni a munkahelyükön, jó családanyának lenni otthon — nem egyszerű dolog.

— Megyénkben húsz településen nő tölti be a tanácselnök funkcióját — mondja *Lakatos Tibor*, a Pest megyei Tanács elnökhelyettese. — Egy város, nyolc nagyközség, tizenegy község apparátusa élén dolgoznak nők, és *valamennyien kitűnően látják el feladatukat. Állhatatosak, ügybuzgók, talán így lehetne összefoglalni erényeiket, amelyek olykor egy-egy férfi vezető elé helyezik őket.* Attól persze még messze vagyunk, hogy kijelenthessük: a tanácselnöki „pálya" elnőiesedett, de tapasztalatunk szerint, ha egy nő alkalmas az elnöki tisztségre, hosszú távon, tartósan *hiba nélkül ellátja a feladatát.*

Na, hogyan birkózik a feladattal?

Solymáron *Kovács Béláné* tanácselnök mosolyogva veszi tudomásul a dicséretet.

— Valahogy úgy van ez — bár nem akarok a többi női kollégám nevében beszélni —, hogy *bizonyítani akarunk.* Megmutatni azt, hogy igenis mennek úgy a dolgok akkor is, amikor nő irányítja a kormánykereket.

Kovács Béláné messziről érkezett. Szabolcsból költözött 1954-ben Solymárra, ahol egy kátészínél volt adminisztrátor.

— Mindig vonzott a közigazgatás. Talán egy hajdan a községházán végzett nyári munkám emléke, esetleg a hivatás nehézsége, ki tudja, de amikor 1960-ban gazdálkodási előadóként felvettek a helyi tanácshoz, nagyon boldog voltam.

Később, 1968-ban megüresedett az elnöki poszt Solymáron. A járási vezetők rá gondoltak, ő azonban egy kicsit habozott. Vajon megbirkózik-e a feladattal, a felelősséggel?

— Nézze, ismert a mondás: a vezető jön, megy, *a beosztott marad.* Kicsit féltem, de büszke is voltam. A női tanácselnök — fehér holló volt ez akkoriban. Az ismert nőpolitikai határozatok rengeteget javítottak a dolgozó nők helyzetén. *Mégis, a határozat, a törvény nem jelent egyúttal gondolkodásbeli, szemléletbeli változást is. Egy női vezetőnek roppant erősnek kell lennie, ha úgy tetszik, kitartó harcosnak. Küzdenie kell mindennap, nem „lazíthat" soha, hiszen figyelő tekintetek lesik: na, ezzel vajon hogyan birkózik meg, most mit csinál?!*

Az elnöknő nemigen megy be a presszóba — ilyen értelemben is szem előtt van. Egy nő, ha még tanácselnök is, a megszólás kockázata nélkül nem ülhet be oda. Nem mindegy, hogyan öltözködik; ha nem elegánsan — megszólják; *de már hallott arról is, hogy a háta mögött felróták: minden ruhájához gyöngyöt hord.*

— Túltettem már magam ezeken, apró dolgok, gyorsan gyógyuló sebek. Inkább arra emlékszem, hogy amikor 1971-ben két évre a járási hivatalhoz kerültem, *szinte visszakövetelt a falu. És ez mindenért kárpótol.*

A család — két nagy fia van, férje nyugdíjas, korábban szintén a közigazgatásban dolgozott — nem sínylette meg a sok munkát, a felelős beosztást. Úgy intézte a dolgot — fiait önállóságra nevelve, és férje megértésére támaszkodva —, hogy *az otthonra is jusson ideje.*

— Pedig 1958-tól 1974-ig *megszakítás nélkül tanultam.* A négy polgári, ami elég volt a hajdani községházán, ide kevésnek bizonyult. Közgazdasági technikum, tanácsakadémia, marxista—leninista egyetem —, nem volt könnyű.

Ami kevésbé szembetűnő

A valkói tanácselnök, *dr. Csigi Tiborné* 1973 óta dolgozik ebben a munkakörben.

— Nem mondhatnám, hogy könnyű volt a beilleszkedés. Női tanácselnök — sokan fenntartással fogadtak. *Mindig azt éreztem, és most sincs másképp, hogy bizonyítani kell mindenki előtt.* Pedig ismerős voltam errefelé, korábban a járási hivatalban és a gödöllői városi tanácsnál dolgoztam, így munkám közben gyakran megfordultam Valkón. Azt még csak-csak elfogadták az itt lakók, hogy nő a tanácselnök, *de abba már nehezebben nyugodtak bele, hogy Gödöllőről kerültem ide.* A nagyközségi tanácshoz tartozik Váccsentlászló és Zsámbok is, és mivel a korábbi elnök valkói volt, néhányan úgy érezték, *most Váccsentlászlón a sor, kerüljön onnan valaki a tanács élére.* A község vezetői sokat segítettek a beilleszkedésben, s én is megszoktam a munkastílust, ami bizony, itt más, mint a járási és a városi apparátusnál.

Akárcsak a solymári elnökasszony, dr. Csigi Tiborné is arról beszélt, mintha *a férfivezetők hibái kevésbé szúrnának szemet,* ellenben a felelős beosztásban dolgozó nőket sokkal kritikusabb szemmel figyelik.

— *Néha úgy érzem, most és velem akarnak megoldani, elintéztetni mindent, ami a korábbi években elmaradt.* Visszatérve az „idegen voltomra". Kicsit még most is „vendégnek" tekintenek. Például, ha nem teljesíthetek egy *jogtalan* kérést, egyikmásik ügyfél azt mondja: majd megmutatom a jöttmentnek!... A mindenkori pártatlanságom sokat segített abban, *hogy részrehajlás nélkül, a szükségleteknek megfelelően ossza el a tanács a rendelkezésre álló összeget a három község között.* Ezek az apró kellemetlenségek nem vették el a kedvemet, annál is inkább, mert a lakosság és a tanács kapcsolata *egyre jobb* mifelénk is.

A nőkön is múlik

— Az egész gondnak talán ez az alapja: *mi, női vezetők, mintha jobban odafigyelnénk arra, amit csinálunk, ezért aztán egy kicsit aprólékosak vagyunk a munkában és a legkisebb kudarcokon is nehezen tesszük túl magunkat.*

Dr. Csigi Tiborné nemcsak családjától, hanem munkatársaitól is megkap minden segítséget. Az apparátusban jó a közösségi szellem.

— Nőkérdés, női vezető? Én nem tartom ezt olyannyira kiélezett és roppant gondokkal terhes témának, mint sokan hiszik. *Úgy vélem, a még valóban létező gondok, különbségek megoldásához elsősorban nekünk, nőknek kell cselekvően hozzájárulnunk. Mégpedig azzal, hogy jobban tegyük azt, amit ránk bíztak. És ha például kilencvennégy tanácstagunk értekezletet tart, a huszonkét nő közül ne csak egy legyen, aki felszólal...*

Forró Péter

Időközi tanácstagválasztások előtt

A közlemény nem okozott meglepetést sehol: *március 5-én időközi tanácstagválasztásokat* tartanak, szerte az országban. Nem először történik ilyesmi, nem is valamiféle újszerű közjogi aktusról van szó — a lakosság *képviseletét* és a testületi munka *folyamatosságát* kívánják ily módon biztosítani. Az elmúlt években — költözés, betegség, halálozás, lemondás következtében — *sok választókerületben üresedett meg a tanácstag helye*, márpedig a körzet tartósan nem maradhat tanácstag, vagyis képviselet nélkül.

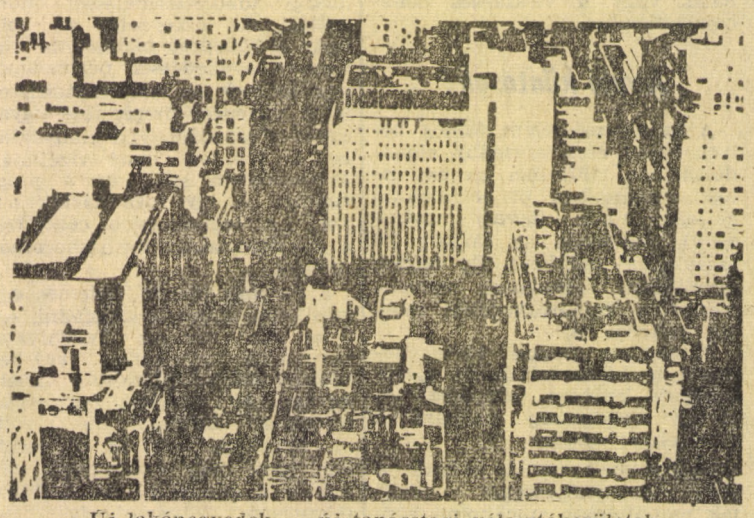

Új lakónegyedek — új tanácstagi választókerületek

A fenntartás alaptalan volt

Az érdekelt tanácsok végrehajtó bizottságai, a népfrontbizottságok és a választási szervek mindenütt idejében hozzákezdtek a választási előkészületekhez. A tanácsháza hirdetőtábláján közzétették *a területi beosztást* és kifüggesztették az érintett körzetben lakó választójogosultak *névjegyzékét.* Egyébként minden, a névjegyzékbe felvett állampolgár értesítést kap arról, hogy a nevét a jegyzékben milyen sorszám alatt tüntették fel. A jelölő gyűlések is javában folynak a népfront hatékony közreműködésével — Budapest több mint másfél száz, új tanácstagot választó körzetében már be is fejeződtek — és e hét végéig tartanak.

Tehát az időközi választások menetrendje ezúttal is változatlan, néhány körülmény mégis külön figyelmet érdemel.

Mint ismeretes, egy 1976-ban hozott törvény értelmében az országgyűlés és a tanácsok tagjait — a korábbi négy esztendővel szemben — *ötévi időtartamra* választják. Amíg azonban ez a rendelkezés az országgyűlésre vonatkozóan már abban az évben, az akkor megtartott képviselőválasztással érvénybe lépett, a tanácstagokra vonatkozóan csak az országgyűlés 1976. évi őszi ülésszakán történt intézkedés. Az elfogadott törvény a tanácstagok mandátumát *az országgyűlési képviselők 1980-ban esedékes választásáig meghosszabbította.*

A megbízás tehát, ami eredetileg 1977-ben járt volna le, még jó ideig érvényben marad. Emiatt néhol már a törvényelőkészítés időszakában kétségek merültek fel. „A tanácstagi választások több éves elhalasztása érzékenyen érintheti majd a lakosság érdekképviseletét, a területi munka kiegyensúlyozottságát, lehetetlenné teszi a szükséges és az egészséges személyi változásokat" — hangoztatták sok helyütt. Ezzel szemben már a tavalyi időszaki választásokon bebizonyosodott — s nyilván most sem lesz másképp —, hogy ezek *nem megoldhatatlan kérdések, a fenntartás tehát alaptalan.*

A legalkalmasabbat

Az időszaki tanácstagválasztás mindenekelőtt az elfogadható, természetes emberi okokból megüresedett helyek betöltésére nyújt lehetőséget, vagyis elvben semmi akadálya annak, hogy az „utódlás" viszonylag rövid időn belül megtörténjék. Az is igaz viszont, hogy — amint arról korábban számos riportunkban is említést tettünk — *az elköltözés folytán elárvult választókerületek képviseletének rendezésére ilyenkor nem mindenütt fordítanak kellő gondot* a választási szervek. Leginkább éppen a társközségekben tapasztalható ez, ahol egyébként is érzékenyebb a lakosság.

Általában kényes kérdésként kezelik — pedig elodázhatatlan, hisz alapvetően kihat a tanács tevékenységére — a következőt: kik azok a tanácstagok, akiken *túlhaladt az idő, vagy más egyéb okokból képtelenek betölteni* fontos közéleti megbízatásukat? Bár nagy tapintattal, s *megköszönve* eddigi közszolgálatukat, mégiscsak az a megnyugtató, ha helyettük *új név* kerül a jelöltek listájára; mindenképpen ezt követelik a növekvő, egyre szélesebb körű feladatok, valamint az állampolgárok érdekei. Ezeket a problémákat a tavalyi időközi választásokon ugyan részben már megoldották, de számos helyen még mindig függőben tartanak ilyen kérdéseket, amelyekben végül is felelősséggel dönteni kell.

Követni az új negyedeket

Hadd hívjuk fel a figyelmet a márciusi tanácstagválasztások még egy jellegzetességére. *Az egyre-másra épülő új lakónegyedekben* is szükségessé válik, hogy folyamatosan választókerületeket alakítsanak ki — Budapesten ezúttal *tizenkilencet* hoztak létre —, hiszen ezek a településrészek sem maradhatnak képviselet nélkül. Sőt, az ott megválasztandó tanácstagokra — főleg a kezdeti időben — *talán még nehezebb szerep* hárul, mint a többi tíz- és tízezer társukra. Ezekbe a negyedekbe *sokfelől és sokféle rétegből* érkeztek a lakók. Felkelteni bennük a bizalmat, a segítőkészséget, s a népfronttal, a társadalmi szervekkel együtt fokozatosan *lakóhelyi közösségbe* tömöríteni őket — ez bizony nem egyszerű feladat. S az is nyilvánvaló: ahol az emberek még kevéssé ismerik egymást, ott *már a jelölés is* különleges alaposságot, megfontolást, nyíltságot követel.

Németh Géza

A bírósági felülvizsgálatról

Bővíteni?

A MAGYAR HÍRLAP január 19-i száma vitára késztető interjút közölt *dr. Lábady Tamással*, a Pécsi Megyei Bíróság bírájával, az államigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának témakörében. Mint olvashattuk, e sokszor vitatott kérdés felvetése az államigazgatási eljárási kódex tervezett reformja miatt időszerű. Dr. Lábady Tamás egyébként a bírói felülvizsgálat *lehető legszélesebb körű elismerése* mellett foglalt állást. Mivel az írás azzal zárult, hogy a szerkesztőség szívesen ad helyt más jellegű véleményeknek is, élek ezzel a lehetőséggel, s *az ellenvéleményemet* szeretném röviden kifejteni.

Az államigazgatási eljárás korszerűsítése az államélet fejlesztésével összefüggő jogalkotásunkban fontos helyet foglal el. A tapasztalatok szerint, az eljárási törvény több mint húsz éve *jó eszköz* az állampolgári jogok érvényesítésére, a kötelezettségek betartására, valamint az államigazgatás törvényességének biztosítására. A törvény egyes szabályainak korszerűsítése és egyszerűsítése mégis időszerű, mert ezzel *az államigazgatási eljárás áttekinthetőbbé válhat, mentesülhet bizonyos bürokratikus vonásoktól.* A korszerűsítés folyamatában indokolt, néhány fő kérdés megvizsgálása, elemzése, a bírói út szélesítésének lehetősége azonban, véleményem szerint, *nem tartozik ezek közé.*

Nézetem szerint az államigazgatási határozatok bírósági úton történő felülvizsgálatát szorgalmazó álláspontok *nem értékelik azt a jelentős változást*, amely napjaink államigazgatásában kialakult az eljárási törvény *hatályba lépése óta.* A törvényesség az államigazgatási munkában összességében *szilárd*, a tanácsi szervek ügyintézésének színvonala észrevehetően *javul*, a jogalkalmazás jogpolitikai irányelveiben meghatározott célkitűzések is *jól érvényesülnek.* Mindezeknek az elismerése fejeződik ki abban, hogy a tanácsi szervek egyre több olyan *új hatáskört kapnak, amelyekben a döntés eddig a bírósághoz* tartozott. Például a kisajátítási eljárásban a kártalanításról ma már az államigazgatási szervek döntenek; törekvés van arra, hogy a büntetőjog területéről egyes — a társadalomra kisebb mértékben veszélyes — cselekmények *szabálysértésnek* minősüljenek, és így az elbírálás tanácsi hatáskörbe kerüljön.

AZ ÁLLAMIGAZGATÁSI szervezetben megvannak azok a jogorvoslati lehetőségek, amelyek *kellő garanciát* jelentenek a törvényes döntés meghozatalához. A tanácsi szervezetben — mint ismeretes — az államigazgatási ügyek végső fokon a fővárosi, megyei, megyei városi tanácsok vb-titkárainak döntésével lezáródnak. Ezen a fórumon az ügyfelek jogai, jogos érdekei — igazodva a jogszabály adta lehetőségekhez — érvényesülnek. Más kérdés az, ha egy-egy ügyben megfelelő jogszabály hiányában nem lehet a speciális egyéni körülményeket mindenkor figyelembe venni és ez okoz sérelmet. Ez azonban már *a méltányosság kérdésköréhez* tartozik, ennek szabályozatlansága esetenként valóban gondot okoz a jogalkalmazásban. Az ilyen ügyeket azonban *a bírói úton történő felülvizsgálat során sem* lehetne rendezni.

Mindezek alapján — különösen az államigazgatási ügyek sokféleségét tekintve — úgy vélem, nem lenne célszerű a jogerős államigazgatási határozatok ellen *új jogorvoslati fórumként* az általános bírósági felülvizsgálatra módot adni. Az elvi ellenvetések mellett nem hagyható figyelmen kívül a következő *gyakorlati érv* sem: hogyan birkóznának meg az amúgy is nagy munkát végző bíróságok az ezzel együtt járó munkaterhekkel.

MEGGYŐZŐDÉSEM, hogy osztják ezt a nézetet azok is, akik e kérdést *életszerűen* szemlélik, ismerik az államigazgatási szervek döntő többségének azt a felelősségteljes munkáját, amelyet *a szocialista törvényesség érvényesítésében, az állampolgárok ügyeinek intézése* közben kifejtenek. Úgy vélem, ezt igazolja a jogalkotás folyamata, amelyben *a bírói út szűkítésének* tendenciája jól átgondolt, tudatos törekvés.

Dr. Mészáros József